

Projectnaam: Tidal Technology Center Grevelingendam

NB - Alleen gele velden zijn invoervelden

Ingevuld datum:

Exploitatieprognose Project- en Commercialisatiefase		Projectfase (max. 5 jaar)					Commercialisatiefase (terugbetaling subsidie max. 15 jaar na project)															
OMZET/OPBRENGSTEN		jaar 0	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	jaar 6	jaar 7	jaar 8	jaar 9	jaar 10	jaar 11	jaar 12	jaar 13	jaar 14	jaar 15	jaar 16	jaar 17	jaar 18	jaar 19	jaar 20
Totaal TOF gerealiseerde opbrengsten		1.100.000	1.115.000	1.130.450	1.146.364	1.162.754	1.179.637	1.197.026	1.214.937	1.233.385	1.252.387	1.271.958	1.292.117	1.312.880	1.334.267	1.356.295	1.378.984	1.027.353	1.051.424	1.076.217	1.101.753	1.128.056
TOTAAL OMZET/OPBRENGSTEN		1.300.000	1.321.000	1.342.630	1.364.909	1.387.856	1.411.492	1.435.837	1.460.912	1.486.739	1.513.341	1.540.741	1.568.964	1.598.033	1.627.974	1.658.813	1.690.577	1.348.295	1.381.993	1.416.703	1.452.454	1.489.278
TOTAAL DIRECTE KOSTEN		60.000	61.800	63.654	65.564	67.531	69.556	71.643	73.792	76.006	78.286	80.635	83.054	85.546	88.112	90.755	93.478	96.282	99.171	102.146	105.210	108.367
Bruto marge TOF		1.100.000	1.115.000	1.130.450	1.146.364	1.162.754	1.179.637	1.197.026	1.214.937	1.233.385	1.252.387	1.271.958	1.292.117	1.312.880	1.334.267	1.356.295	1.378.984	1.027.353	1.051.424	1.076.217	1.101.753	1.128.056
Bruto marge Overige (Niet TOF)		140.000	144.200	148.526	152.982	157.571	162.298	167.167	172.182	177.348	182.668	188.148	193.793	199.607	205.595	211.763	218.115	224.659	231.399	238.341	245.491	252.856
TOTAAL BRUTO MARGE		1.240.000	1.259.200	1.278.976	1.299.345	1.320.326	1.341.935	1.364.193	1.387.119	1.410.733	1.435.055	1.460.106	1.485.910	1.512.487	1.539.862	1.568.057	1.597.099	1.252.012	1.282.822	1.314.557	1.347.244	1.380.911
KOSTEN																						
TOTAAL KOSTEN		530.000	545.900	562.277	579.145	596.520	614.415	632.848	651.833	671.388	691.530	712.276	733.644	755.653	778.323	801.673	825.723	850.494	876.009	902.290	929.358	957.239
						</																

Aanvraagformulier subsidie Provincie Zeeland

NAAM ACTIVITEIT / PROJECT

Naam Tidal Technology Center Grevelingendam (TTC-GD) – Technologische innovatie en test infrastructuur voor energiedijken en getijdenenergie.

GEGEVENS AANVRAGER

Naam instelling Tidal Technology Center Grevelingendam
TTC Grevelingendam B.V.
Postadres instelling Ambachtsweg 9 L
Postcode en woonplaats 4421 SK Kapelle
IBAN-nummer NL
BIC-code
KvK-nummer 63097451

Contactpersoon Dhr.
Functie contactpersoon Projects and Finance
Telefoonnummer 06- Faxnummer n.v.t.
E-mailadres en evt. website @bt-projects.com

GEGEVENS ACTIVITEIT / PROJECT

- 1 Hoe draagt de activiteit bij aan het beleid van de Provincie Zeeland?

Het project sluit aan bij de prioritaire acties Zeeland in Stroomversnelling. In de ontwerp-rijkstructuurvisie is opgenomen dat de Grevelingen beperkt getij terugkrijgt via een doorlaat in de Brouwersdam, met ruimte voor private partijen voor de opwekking van duurzame getijdenenergie.

Ter voorbereiding is het TTC GD opgenomen als onderdeel van het Deltaprogramma 2017. Dit sluit nauw aan bij de prioritaire actie 2 "Experimenteer-gebied Energietransitie en Deltatechnologie" en prioritaire actie 3 "University College for Engineering and Innovation (Beta College)". Dit alles wordt ondersteund door de gemeenten rondom de Grevelingen, de provincies Zuid-Holland en Zeeland, en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

De impact van het project is een bijdrage aan de structuurversterking en de werkgelegenheid in Zeeland:

- TTC-GD zal bedrijvigheid aantrekken ten behoeve van de ontwikkeling en demonstratie van Energie-uit-Water technologieën. Dit betreft bijvoorbeeld leveranciers van turbines, componenten, E-systemen etc.
- Het technologiecentrum streeft ernaar hét centrum te zijn voor de industrie, waar alle kennis over de technologie, energiedijken en de turbines beschikbaar zijn.
- Het technologiecentrum streeft ernaar de verbinding te creëren met de andere industrieën rondom de Grevelingen; vis- en schelpdierenkweek, visserij en (technisch) toerisme.
- TTC-GD zal als technologische infrastructuur R&D-activiteiten ondersteunen welke vanuit de diverse onderwijs- en kennisinstellingen in Zeeland worden geïnitieerd. De verbinding met HZ University of Applied Sciences is reeds gelegd.
- TTC-GD legt de verbinding met regionale incubators, zoals

DOK41, om *start-ups* naar de regio te trekken en hun kansen op succes te vergroten.

- Het TTC zal het aantrekken en opschalen van middelgrote ondernemingen, en samenwerking (regionaal, nationaal en internationaal) bevorderen.

- 2 Geef een beschrijving van de activiteit?
(u wordt verzocht een projectplan mee te zenden)

Het Tidal Technology Center Grevelingendam (TTC-GD) is een innovatie-, test-, certificerings- en demonstratiecentrum voor getijdenenergie in Nederland. Het TTC-GD ondersteunt ontwikkelaars van getijdentechnologie in alle mogelijke disciplines.

Het TTC-GD omvat 3 stromingsgoten van verschillende afmetingen om een zo breed mogelijk spectrum aan turbines en technologieën te bedienen.

Het centrum levert tevens aanvullende ondersteuning om technologie-eigenaren te begeleiden in de ontwikkeling van hun turbines en componenten, van idee naar commercialisatie. TTC-GD kan daarmee bijdragen aan het versneld tot wasdom komen van technologieën en de gehele industrie.

Het centrum zal worden gebruikt voor het ontvangen van klanten van de technologie-eigenaren, door onderwijsinstellingen voor excursies en stages en als algemeen toeristische attractie “technisch toerisme”).

Door de locatie Grevelingendam nabij de Brouwersdam en de combinatie van hoogwaardige technologieën en faciliteiten, zal het onderzoeks- en ontwikkelingscentrum mondiaal een unieke positie hebben:

Ten eerste heeft de voorgestelde opzet voordelen ten opzichte van bestaande test *sites*. De locatie Grevelingendam zal een real-life test site (*fieldlab*) zijn met bi-directionele getijdenwerking met hoge stroomsnelheden. Hiermee wordt 90% van het test toepassingsgebied in de wereld voor getijdenenergie bestreken. *Full-scale* turbines met een geïnstalleerd vermogen tot 3 MW kunnen getest worden. Daarbij zijn alle faciliteiten zodanig opgezet dat installatie-, inspectie- en maintenance-tijden veel korter en weersonafhankelijk zullen zijn.

Ten tweede vertaalt de voorgestelde opzet zich direct in een zeer gunstige verhouding tussen *quality, timing and cost* (QTC) van de onderzoeks- en ontwikkelingsinspanningen. Ten opzichte van offshore testen zijn hier *full-scale* turbines direct beschikbaar tegen onshore, dus lagere kosten. De *onshore* locatie resulteert ook in lagere kosten voor de netaansluiting.

Ten derde heeft de voorgestelde opzet een hoge *visibility* en *visitability*. Het centrum heeft een goede toegankelijkheid voor bezoekers, afnemers, leveranciers, onderzoekers etc.

3 Wat is het "SMART"-resultaat van uw activiteit? (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden)

R1. Technologische infrastructuur voor innovatie en testen en Center of Expertise voor energie uit water is gerealiseerd in 2019.

R2. Zeeland is internationaal stevig gepositioneerd als experimenteergebied Energie Transitie en Delta Technology door het TTC-GD in samenwerking met de Delta Academy en het toekomstige University College for Engineering and Innovation (Beta College) in 2019.

R3. Stimulerende voorwaarden gecreëerd voor projecten in Brouwersdam, Oosterschelde, maar ook voor Grevelingen, Volkerak en Zoommeer (2019).

R4. Stimulerende werking op vestiging en creatie bedrijven in Zeeland in samenwerking met regionale initiatieven als Dok 41, Impuls en andere incubators (medio 2018);

R5. Positieve impuls voor creatie hoogwaardige werkgelegenheid, naast de werkgelegenheid gedurende de bouw van het TTC-GD.

R6. Marktpotentieel in Nederland van 220 MW voor Energie uit Water opengebroken in 2019 (potentieel 2.200 directe banen).

R7. Onderzoekscapaciteit en kennis worden actief gedeeld met andere kennisinstellingen in brede zin, en gezamenlijk onderzoek gestart vanaf 2018;

R8. Opschaling tot Europees Knowledge and Innovation Community (KIC) op het gebied van Energie uit Water is voorbereid (medio 2019).

4 Hoe zit de activiteit organisatorisch in elkaar: welke stappen moet u nemen om de activiteit uit te kunnen voeren?

Er worden grofweg 3 fasen in de ontwikkeling van TTC-GD onderscheiden. De activiteiten binnen dit project omvatten Fase a en Fase b.

Fase a: voorbereidingen TTC-GD

In deze fase gebeurt vooral werk achter de schermen: business case, financiering, technische ontwikkeling, vergunningentrajecten. Nadruk ligt op de dialoog aangaan met zakelijke partijen die een bijdrage (kunnen) leveren aan ontwikkeling van TTC-GD: overheden, bedrijven en kennis/onderwijs/onderzoeksinstanties, om de projecten en -organisaties opgetuigd te krijgen. Publiek speelt hier nog een minimale rol.

Fase b: realisatie TTC-GD

In fase b worden activiteiten zichtbaar bij de Flakkeese Spuisluis door bouw van TTC-GD, gevolgd door plaatsing van turbines. Hier zijn de projecten en -betrokkenen helder en schuift communicatie naar de schil om de direct betrokkenen heen. Publiek wordt nu betrokken bij TTC-GD. Ook hier wordt de dialoog gestart.

Fase c: TTC-GD in bedrijf, ontwikkeling tot kenniscentrum

In fase c is TTC-GD vol in bedrijf met technologie-tests, –demonstraties en energieproductie van demo-turbines. Er komen resultaten beschikbaar uit de diverse projecten. Hier gaat het om vergroten van kennis en delen van deze opgedane kennis met stakeholders, zowel publiek als vak

gerelateerd. Ook hier wordt gestreefd naar interactie en dialoog in het belang van ontwikkeling van getijdenenergie.

- 5 Welke "SMART"-prestatieafspraken kunt u maken over het resultaat?

Een prestatieafpraak is een afspraak over uw activiteit op basis waarvan wij na afloop van de activiteit kunnen bepalen of het resultaat van de subsidiëring is behaald. De afspraak kan op het niveau liggen van het "SMART"-resultaat (vraag 3) of op het niveau van te nemen stappen (vraag 4)

Indicatoren voor de resultaten:

Aan het einde van fase a:

- het definitieve technisch ontwerp van het TTC-GD is klaar;
- alle vergunningen voor bouw TTC-GD zijn verkregen;
- business case en financiering voor de bouw van het TTC-GD is sluitend;
- bouwactiviteiten zijn gegund;
- dialoog met stakeholders is verbreed.

Aan het einde van fase b is:

- de fysieke infrastructuur van het TTC-GD gereed en klaar voor gebruik;
- er zijn samenwerkingen overeengekomen met professionele organisaties.

- 6 Waaraan kunnen wij zien of de activiteit is gerealiseerd, wat kan dienen als prestatiebewijs?

Middelen voor de verificatie van de resultaten:

Fase a:

- het definitieve ontwerp TTC-GD;
- vergunningen voor bouw TTC-GD;
- businesscase en financieringsverslag;
- gunning van bouwactiviteiten;
- communicatieactiviteiten en verslagen hiervan.

Fase b:

- getekende acceptatie van de acte van oplevering door TTC-GD;
- getekende samenwerkingsovereenkomsten met ten minste 10 professionele organisaties.

- 7 Wie kunnen er aan de activiteit mee doen/ Voor wie is de activiteit bedoeld?

Het project is enerzijds bedoeld voor technologie-eigenaren, die hun ontwikkelingen kunnen uitrollen in TTC-GD. Technologieën kunnen turbines zijn, maar ook componenten daarvan en aan getijdenenergie gerelateerde systemen. Daarnaast zal TTC-GD een platform zijn voor research door onderwijs- en onderzoeksinstituten.

TTC-GD zal ook eigen turbines aanschaffen; deze turbines worden beschikbaar gesteld voor onderzoek en ontwikkeling ter beschikking aan partijen die geen eigen turbine hebben, bijvoorbeeld onderwijs- en onderzoeksinstituten. Het TTC-GD zal nauw samenwerken met het Lectoraat Delta Power (lector [REDACTED] van de HZ University of Applied Sciences, World Class Maintenance, TNO, IMARES, NIOZ, MARIN, DELTARES, ECN, en de (Technische) Universiteiten.

Om bedrijvigheid te bevorderen is samenwerking voorzien met Kenniswerf-DOK41, Impuls Zeeland (Innogo ZPF ZIF), alsmede private partijen uit de internationale en regionale

industrie zoals Adviesbureau voor bodem, water en ecologie (ATKB), Alterra, Anacon Infra, Antea Group, Applied Renewables Research (ARR), B2B Sure, Enduris Netwerkgroep, DEKRA, Deltares, Deme Offshore Services, DNV GL, Dynasim Engineering, Energie uit Water (EWA), Ocean Energy-Europe (OE-E) Franck WTB Advies, HKV, Hollarts Kunststoftechniek BV, Istimewa, Pasman, QConcepts Design Engineering BV, Siemens Industry, Tegema BV, VandeBron

Ook wordt nauw samengewerkt met publieke instellingen zoals gemeenten, provincies, rijk, en waterschappen en belangenorganisaties van burgers (sportvisserij, natuurbeheer, bewonersverenigingen, energie coöperaties, etc.).

8 Hoe licht u de mensen in die mee kunnen doen aan de activiteit?

Het TTC-GD heeft een “communicatiestrategie Tidal Technology Center Grevelingendam opgesteld”. Hierin opgenomen staan communicatiedoelstelling en -doelen:

“Zoveel mogelijk relevante stakeholders rondom getijdenenergie en – technologieën letterlijk en figuurlijk samenbrengen, om te komen tot hét Europees Kenniscentrum op getijdenenergie en zo getijdenenergie te ontwikkelen tot een volwaardige en rendabele duurzame vorm van energieproductie.”

Bij de bepaling van de doelgroepen en communicatiestructuur wordt - zover mogelijk gegeven het grote aantal stakeholders - onderscheid gemaakt tussen interne, semi-interne en externe communicatie.

Voor iedere vorm zijn vervolgens de communicatiemiddelen en de organisatie van de communicatie toegelicht. Dit omvat o.a. huisstijl (waaronder ook maquettes, 3D-animaties, films en info-graphics), website, social media, (digitale) updates, media, bijeenkomsten en evenementen, (online) kennis index en archief, stakeholder bijeenkomsten, whitepapers, bezoekerscentrum, en open-source data en informatie protocol.

9 Werkt u samen met een andere instelling voor het organiseren van de activiteit?
En, indien ja, welke instelling en wat doet deze instelling voor het uitvoeren van de activiteit?

De ontwikkelaars van het TTC-GD zijn sinds 2014 actief in het benaderen en betrekken van Nederlandse en buitenlandse partijen.

Overheid: De ontwikkeling van TTC-GD vindt plaats in overleg met de provincies Zeeland en Zuid Holland, Rijkswaterstaat, en de gemeenten Schouwen-Duiveland en Goeree-Overflakkee.

Onderwijs en Onderzoek: TTC-GD werkt samen met o.a. TNO, NIOZ, Deltares. Imares. Via het Delta Platform zijn een aantal onderwijsinstellingen bij TTC-GD betrokken (World Class Maintenance, HZ University of Applied Sciences en Delta Academy).

Bedrijfsleven: Naast de directe betrokkenheid van turbineontwikkelaars is een belangrijke rol voor het innovatieve MKB voorzien. Onder andere via incubators.

10 Wie kunnen er meedoen of deelnemen aan de activiteit/ welk publieksbereik heeft de activiteit?

☒ Inwoners van een dorp of stadsdeel

- ☒ Inwoners van een gemeente
- ☒ Inwoners van het gebied rond de Oosterschelde
- ☒ Inwoners van Zeeuws-Vlaanderen
- ☒ Inwoners van een gemeente
- ☒ Inwoners van de provincie Zeeland
- ☒ Anders, nl

Het doel is om zoveel mogelijk relevante stakeholders rondom getijdenenergie en – technologieën letterlijk en figuurlijk samen te brengen, om te komen tot hét Europees Kenniscentrum op getijdenenergie en zo getijdenenergie te ontwikkelen tot een volwaardige en rendabele duurzame vorm van energieproductie. Dit doel vereist van het TTC-GD een flexibele en open karakter, waar professionals en amateurs van binnen en buiten de provincie elkaar kunnen samenwerken.

11 De activiteit begint op (dd-mm-jjjj)

1-februari -2017

12 De activiteit eindigt op (dd-mm-jjjj)

1-maart -2019

13. Is er bij uw instelling een bestuurder, directeur of medewerker in dienst met een bezoldiging van meer dan € 181.000?*
- ☒ Nee ☐ Ja
- Indien ja, wordt de subsidie of een deel daarvan direct of indirect besteed aan de bezoldiging van dit personeelslid?
- ☒ Nee ☐ Ja
14. Is er bij uw instelling een interim-functionaris werkzaam die een vergoeding ontvangt van meer dan € 181.000?*
- ☒ Nee ☐ Ja
- Indien ja, wordt de subsidie of een deel daarvan direct of indirect besteed aan de vergoeding van deze interim-functionaris?
- ☒ Nee ☐ Ja

* De provinciale norm voor topinkomens is van toepassing op onze subsidieverlening. Op dit moment bedraagt de norm, zoals genoemd in de Wet Normering topinkomens, € 181.000,--. De norm geldt ook voor externen. Meer informatie over regels van de norm is opgenomen in artikel 5 van onze Algemene subsidieverordening Zeeland 2013.

De beantwoording van de vragen met betrekking tot de norm voor topinkomens is bindend. Als na de subsidieverlening blijkt dat de vraag verkeerd is beantwoord, dan wordt de subsidie ingetrokken.

BEGROTING

Volstaan mag ook worden met een eigen (meerjaren-)begroting.

KOSTEN:	
<i>Interne personeelskosten</i> Zie tabel personeelskosten op volgende bladzijde	€ 346.803,60
<i>Materiële kosten technologische infrastructuur</i> Bodembescherming, damwanden, bordessen, gootvoorzieningen E-systemen, meetsystemen, monitoring systemen.	€ 5.924.862,40
<i>Additionele huisvestingskosten</i>	€ 0
<i>Kosten extern bureau (engineering)</i> o.a. Antea Group	€ 695.000
<i>Overige kosten</i>	€ 0
<i>Kosten financiële controle</i>	€ 75.000
Totaal kosten	€ 7.041.666

INKOMSTEN	
Eigen bijdrage van aanvrager	€ 3.520.833
Inkomsten (als recettes)	n.v.t.
Subsidies en/of sponsorinkomsten van derden:	
1. Demonstratie Energie Innovatie (DEI 2150017) ¹ ☐ aangevraagd ☒ toegezegd	€ 1.020.833
2. ... ☐ aangevraagd ☐ toegezegd	€
3. ... ☐ aangevraagd ☐ toegezegd	€
4. ... ☐ aangevraagd ☐ toegezegd	€
Overige inkomsten:	n.v.t.
<u>Gevraagde subsidie Provincie Zeeland</u>	€ 2.500.000

¹ Het totale subsidiebedrag bedraagt €3.2220.489, waarvan €1.020.833 als subsidiebijdrage aan de technologische infrastructuur van het TTC-GD.

Totaal inkomsten	n.v.t.

Geef hier een korte toelichting op de begroting en de gevraagde subsidie?

De begroting omvat fase 1 en 2 van het project en betreft de realisatie van de technologische infrastructuur. De bijdrage van de DEI in combinatie met de aangevraagde subsidie voldoen aan artikel 25 en 26 van de staatsteunregels.

TABEL PERSONEELSKOSTEN				
Functie in het project	Bruto maandsalaris	1,2% x maandsalaris = uurloon	Uren	Totaalbedrag (uren x uurloon)
██████████	€ 10.802	€ 129,63	1720	€ 222.963,60
Technisch Specialist 1	€ 4.000	€ 48,-	2580	€ 123.840,00
	€	€		€
	€	€		€

Kunt u de betaalde BTW terugvragen bij de Belastingdienst of compenseren vanuit een fonds?

☒ Ja ☐ Nee

An aerial photograph of a coastal area. On the left, a rocky shore with a series of small, rounded rock formations extends into the water. A line of trees, possibly a dune forest, runs along the shore. The water is dark and calm. The sky is a pale blue. The overall scene is serene and natural.

Exploitatie begroting

*t.b.v. Provincie Zeeland
21-11-2017*

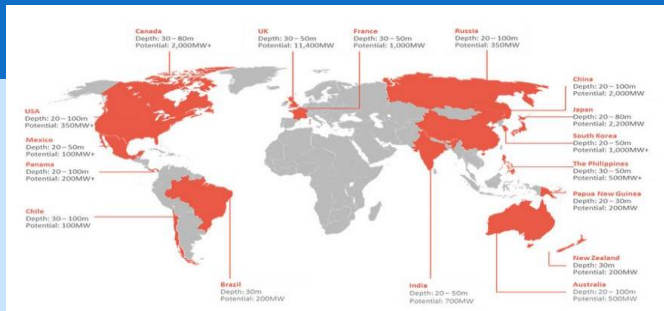
Tidal Energy - Ranges & Arrays

EUROPA

2008 - 2016	2020	2050
40 MW geïnstalleerd 2018 0,02% van energie behoefte 600 miljoen geïnvesteerd in de periode 2008 – 2016	1 miljard investeringen in R&D tot 2020 3 tot 4 miljard deployment tot 2020	188.000 MW / 188 GW in 2050 10% in 2050

50.000 turbines van 2 MW in 2050 EUROPA

MONDIAAL

2050
337.000 MW / 337 GW geïnstalleerd in 2050

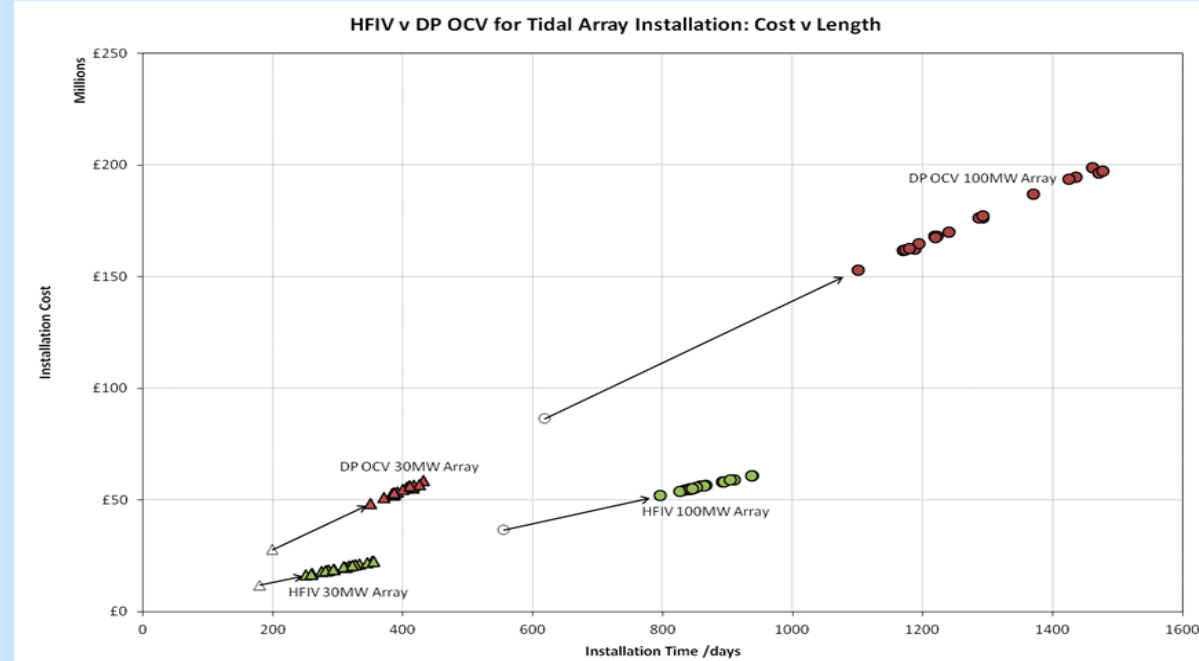
European Commission Joint Research Centre, institute for Energy and Transport. Ocean Energy Status Report 2015 Technology, market and economic aspects of ocean energy in Europe
 European Commission 'Blue Energy Action needed to deliver on the potential of ocean energy in European seas and oceans by 2020 and beyond' (SWD(2014) 12 final, Accompanying the document COM(2014) 8 final).

USP's TTC-GD

t.o.v. andere centra

TTC-GD

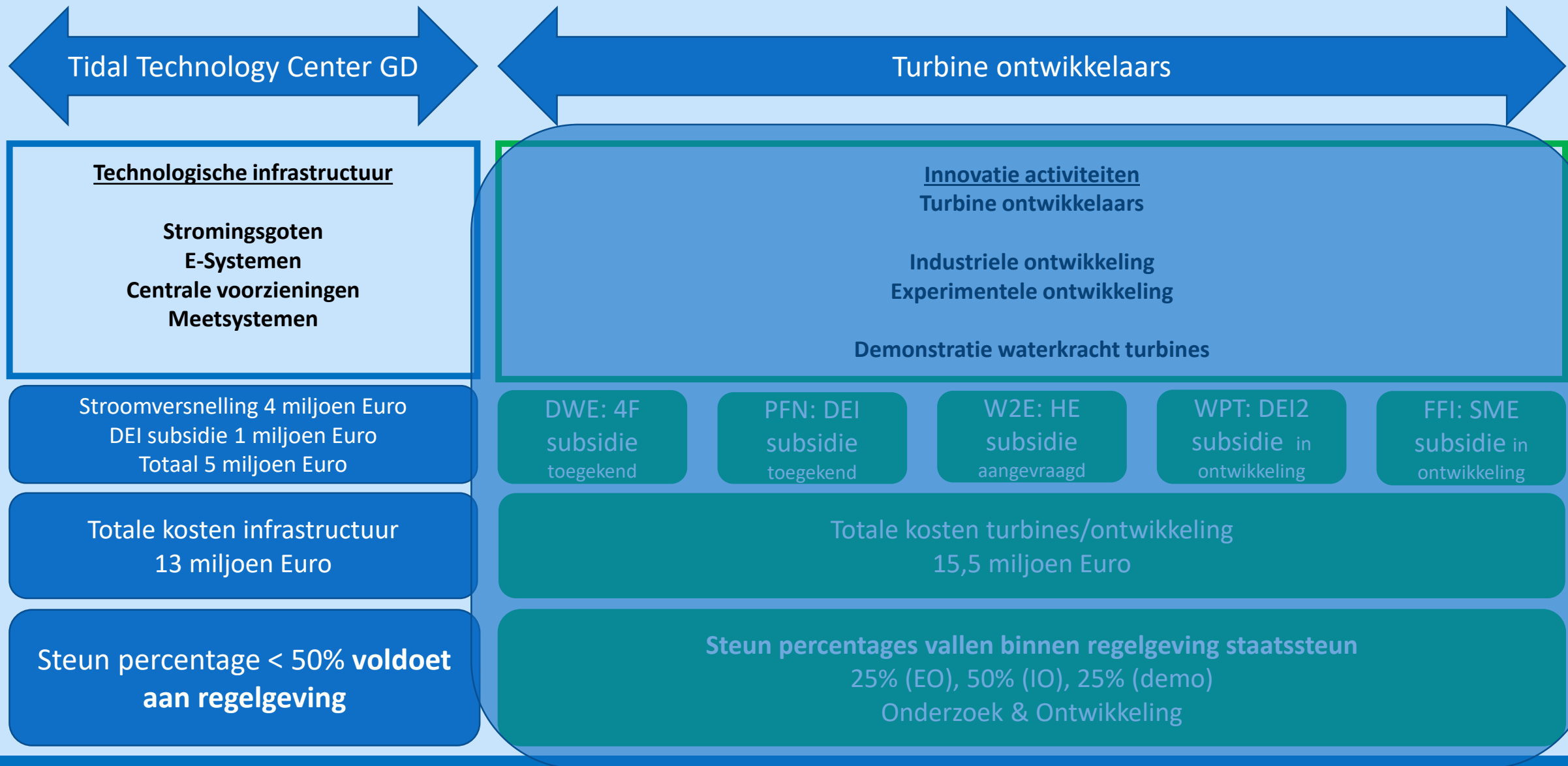
- Zeer lage plaatsing-, interventie en verwijderingskosten van turbines
- Voorspelbaar kostenniveau en doorlooptijden
- Seizoen onafhankelijk (24/7 access)
- Afdekking 95% stromingssituaties
- Near & full-scale in real life environment
- 5MW aansluiting
- Bereikbaarheid / visitability
- Zeer hoge kwaliteit instrumentarium (complementair op Marin)
- Performance & reliability, fish-safety & certificering conform NEN standaarden (8775 & 114)
- Betrokkenheid gehele sector

	TTC-GD	Bourne	SEENEOH	EMEC	TTC-DenHelder
Plaatsingskosten					
Interventiekosten					
Gridaansluiting					
Toegankelijkheid					
Bereikbaarheid					
Zichtbaarheid					
Kenniscentra					
MarineLife					
Morfologie					
Stromingssnelheden					
Kostprijs					
Energieopwekking					
Energiedijk					
VrijeStroming					
Operationeel	2017	2017	2017	2011	2018*

*vergunning

Staatssteun-analyse

Onderbouwing staatssteun

Technologische infrastructuur

(Artikel 26)

Artikel 26

Investeringssteun voor onderzoeksinfrastructuur

1. Steun voor de bouw of het upgraden van onderzoeksinfrastructuur waarmee economische activiteiten worden verricht, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.
2. Wanneer met onderzoeksinfrastructuur zowel economische als niet-economische activiteiten worden verricht, wordt voor de financiering, kosten en inkomsten van elk soort activiteit een gescheiden boekhouding gevoerd, op basis van consequent toegepaste en objectief te rechtvaardigen beginselen van kostprijsadministratie.
3. De prijs die voor de exploitatie of het gebruik van de infrastructuur wordt berekend, stemt overeen met een marktprijs.
4. Toegang tot de infrastructuur staat open voor meerdere gebruikers en wordt op transparante en niet-discriminerende basis verleend. Ondernemingen die ten minste 10 % van de investeringskosten van de infrastructuur hebben gefinancierd, kunnen preferente toegang krijgen op gunstigere voorwaarden. Om overcompensatie te vermijden, is deze toegang evenredig aan de bijdrage van de onderneming in de investeringskosten en worden deze voorwaarden publiek beschikbaar gesteld.
5. De in aanmerking komende kosten zijn de kosten van de investeringen in immateriële en materiële activa.
6. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 50 % van de in aanmerking komende kosten.
7. Wanneer onderzoeksinfrastructuur overheidsfinanciering ontvangt voor zowel economische als niet-economische activiteiten, werken lidstaten een monitoring- en terugvorderingsmechanisme uit om te garanderen dat de toepasselijke steunintensiteit niet wordt overschreden door een toename van het aandeel economische activiteiten ten opzichte van de situatie waarmee op het tijdstip van de toekenning van de steun werd gerekend.

100% Open access

50%

Transparante marktprijs

Innovatie activiteiten

Turbine ontwikkelaars

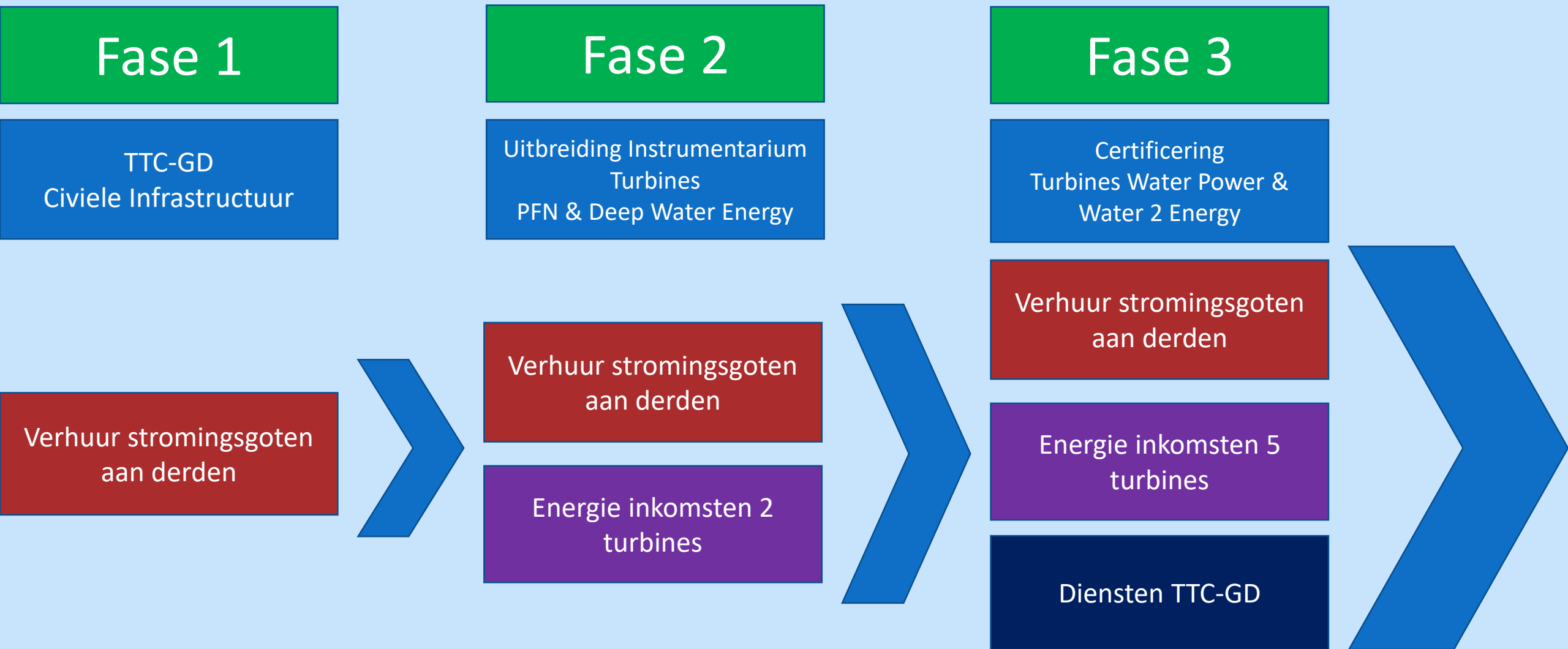
(Artikel 25)

4. Bij haalbaarheidsstudies zijn de in aanmerking komende kosten de kosten van de studie.
5. De steunintensiteit bedraagt voor elke begunstigde ten hoogste:
 - a) 100 % van de in aanmerking komende kosten voor fundamenteel onderzoek;
 - b) 50 % van de in aanmerking komende kosten voor industrieel onderzoek;
 - c) 25 % van de in aanmerking komende kosten voor experimentele ontwikkeling;
 - d) 50 % van de in aanmerking komende kosten voor haalbaarheidsstudies.
6. De steunintensiteiten voor industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling kunnen als volgt worden verhoogd, tot een maximale steunintensiteit van 80 % van de in aanmerking komende kosten:
 - a) met 10 procentpunten voor middelgrote ondernemingen en met 20 procentpunten voor kleine ondernemingen;
 - b) met 15 procentpunten indien één van de volgende voorwaarden is vervuld:
 - i) het project behelst daadwerkelijke samenwerking:
 - tussen ondernemingen waarvan er ten minste één een kmo is, of wordt uitgevoerd in ten minste twee lidstaten of in een lidstaat en in een overeenkomstsluitende partij bij de EER-overeenkomst, en geen van de ondernemingen neemt meer dan 70 % van de in aanmerking komende kosten voor haar rekening, of
 - tussen een onderneming en één of meer organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding, waarbij deze organisaties ten minste 10 % van de in aanmerking komende kosten dragen en het recht hebben hun eigen onderzoeksresultaten te publiceren;
 - ii) de projectresultaten ruim worden verspreid via conferenties, publicaties, open access-repositories, of gratis of opensource-software.
7. De steunintensiteit voor haalbaarheidsstudies kan worden verhoogd met 10 procentpunten voor middelgrote ondernemingen en met 20 procentpunten voor kleine ondernemingen.

25% - 50%

Exclusief verhoging

Terugverdienmodel TTC-GD

Zekerheden inkomsten TTC-GD

- Maximale verhuur capaciteit 48 maanden / jaar
- Klein (50k) – middel (100k)– Groot (150k)
- Business Case (base case) gebaseerd op 5 maanden / jaar
- Geen verhuur - > energie-inkomsten turbines
- Energy Output Performance Warranty verzekert energie-inkomsten
- Aanvullende diensten (CFD, certificering, etc.)

Inkomsten TTC-GD Base case

	- Fase 1 -	- Fase 2 -	- Fase 3 -
Verhuur stromingsgoten aan derden	500.000 Euro / jaar		
Energie inkomsten 5 turbines		300.000 Euro / jaar	700.000 Euro / jaar
Diensten TTC-GD			Nader te bepalen 100.000 Euro / jaar

Zekerheden verhuur stromingsgoten 2020

- Lopende trajecten
 - Deep Water Energy
 - Pentair Fairbanks Nijhuis
 - Water2Energy
 - Water Power Turbines
 - Fish Flow Innovations
- Gebruik stromingsgoten
 - 42 maanden binnen goedgekeurde subsidie trajecten tot 2020
 - 54 maanden gepland
- 20 internationale aanvragen
 - Letters of Intent
 - Verwachting 5 a 6 concrete projecten
 - Minimale duur 6 maanden per project

Exploitatieprognose TTC-GD

- Huidige IRR 3,8 %
- Jaarlijkse OPEX 530.000 Euro
 - Turbines, Civiele infrastructuur & Instrumenta
- Inkomsten
 - Energie-inkomsten 0,7 miljoen Euro
 - 5 maanden verhuur / jaar
 - 100.000 Euro per stromingsgoot per maand
 - Inkomsten uit services 0,1 miljoen Euro
- Afschrijvingsperioden
 - productie turbines 25 jaar
 - TTC 25 jaar
 - Restwaarde 2 miljoen Euro

Projectnaam: Tidal Technology Center Grevelingendam		NB - Alleen gele velden zijn invoervelden					
Exploitatieprognose Project- en Commercialisatiefase		Projectfase (max. 5 jaar)					
OMZET/OPBRENGSTEN		jaar 0	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5
Omzet uit economische activiteiten met onderzoeksfaciliteit		500.000	515.000	530.450	546.364	562.754	579.637
Energie inkomsten		650.000	660.000	670.000	680.000	690.000	700.000
Totaal TOF gerealiseerde opbrengsten		1.100.000	1.115.000	1.130.450	1.146.364	1.162.754	1.179.637
Loyalty programma energie		100.000	103.000	106.090	109.273	112.551	115.927
Services		400.000	402.000	406.090	409.273	412.551	415.927
TOTAAL OMZET/OPBRENGSTEN		1.300.000	1.321.000	1.342.630	1.364.909	1.387.856	1.411.492
Directe Kosten TOF omzet							
Services		60.000	61.800	63.654	65.564	67.531	69.556
TOTAAL DIRECTE KOSTEN		60.000	61.800	63.654	65.564	67.531	69.556
Bruto marge TOF		1.100.000	1.115.000	1.130.450	1.146.364	1.162.754	1.179.637
Bruto marge Overige (niet TOF)		140.000	144.200	148.526	152.982	157.571	162.298
Opbrengsten WBSO/Subsidies TOF		0	0	0	0	0	0
Opbrengsten WBSO/Subsidies Overige (niet TOF)		0	0	0	0	0	0
TOTAAL BRUTO MARGE		1.240.000	1.259.200	1.278.976	1.299.345	1.320.325	1.341.935
KOSTEN							
Projectkosten (niet geactiveerde binnen TOF-projectbegroting)		0	0	0	0	0	0
Correctie 50% opslag loonkosten TOF-project (als minpost invoeren)		0	0	0	0	0	0
Personeel TOF		75.000	77.250	79.568	81.955	84.413	86.946
Huisvestingskn. TOF (beheer/onderhoud)		420.000	432.600	445.578	458.945	472.714	486.895
Verkoop en marketing TOF		35.000	36.050	37.132	38.245	39.393	40.575
Overige TOF		0	0	0	0	0	0
Personeel/Huisv./Verkoop/Overige (Niet TOF)		0	0	0	0	0	0
TOTAAL KOSTEN		530.000	545.900	562.277	579.145	596.520	614.415
EBITDA (TOF)		570.000	569.100	568.173	567.218	566.235	565.222
EBITDA (Niet TOF)		140.000	144.200	148.526	152.982	157.571	162.298
EBITDA Totaal (input voor cashflow)		710.000	713.300	716.699	720.200	723.806	727.520
Afschrijvingen onderzoeksfaciliteit TOF		268.000	268.000	268.000	268.000	268.000	268.000
Afschrijvingen niet TOF		0	0	0	0	0	0
EBIT (TOF)		302.000	301.100	300.173	299.218	298.235	297.222
EBIT (Niet TOF)		140.000	144.200	148.526	152.982	157.571	162.298
EBIT		442.000	445.300	448.699	452.200	455.806	459.520
Rentelasten/baten (TOF)		202.500	192.375	182.250	172.125	162.000	151.875
Rentelasten/baten (niet TOF)		0	0	0	0	0	0
EBT (TOF)		99.500	108.725	117.923	127.083	136.235	145.347
EBT (Niet TOF)		140.000	144.200	148.526	152.982	157.571	162.298
EBT		239.500	252.925	266.449	280.075	293.806	307.645
Vennootschapsbelasting (TOF)		59.875	63.231	66.612	70.019	73.451	76.911
Vennootschapsbelasting (niet TOF)		0	0	0	0	0	0
NETTO RESULTAAT / NETTO WINST (TOF)		39.625	45.494	51.311	57.074	62.783	68.435
NETTO RESULTAAT / NETTO WINST (niet TOF)		140.000	144.200	148.526	152.982	157.571	162.298
NETTO RESULTAAT / NETTO WINST		179.625	189.694	199.837	210.056	220.354	230.734
Terugverdiendtijd		€	(3.200.000)				
IRR		€	(3.200.000)	3,8%			
EBIT: earnings before interest and tax							
EBITDA: earnings before interest, tax, depreciation and amortisation							
Noot *: Correctie 50% opslag loonkosten projectbegroting (als minpost).							

Indien u in de projectbegroting een opslag van 50% op de loonkosten hanteert voor c
U kunt dan hierna verder de kosten uit uw eigen begroting vermelden zonder dat er d

Gevoeligheidsanalyse

- SDE+
 - Totale inkomsten 1,3 miljoen Euro;
 - impact op BC -> elke cent / kWh SDE+ levert 60.000 Euro aan additionele inkomsten per jaar op.
- Aantal maanden verhuur
 - Lage inschatting verhuur 5 van de beschikbare 36 (48) maanden
- Geen verhuur - > Alleen energie-inkomsten
 - 700.000 Euro / jaar
- Services
 - Voorbeeld minimaal certificeringstraject 250.000 Euro
 - Momenteel ingeschat op 100.000 Euro / jaar

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Fwd: verzonden brief TTC
Bijlagen: [REDACTED]

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Tkn

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [REDACTED]
Datum: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: verzonden brief TTC

Dag [REDACTED]

Zoals beloofd hierbij de betreffende brief mbt extra 1,6 mln TTC

Met vriendelijke groeten,

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

31-1-2018

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland
t.a.v. Gedeputeerde Economische Zaken de heer J. de Bat
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Regio

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum **- 30 JANUARI 2018 -**
Betreft Extra bijdrage TTC

Geachte heer De Bat, beste Jo-Annes,

Naar aanleiding van het gesprek dat ik op 21 november 2017 heb gehad met gedeputeerde Ben de Reu, is er nader gekeken naar mogelijkheden voor een extra rijksbijdrage van € 1,6 mln. aan het Tidal Technology Center (TTC). Het initiatief TTC-Grevelingendam spreekt mij aan vanuit de gedachte dat een dergelijke testlocatie zich zou kunnen ontwikkelen tot een belangrijke Europese test- en certificeringslocatie voor getijdeturbinen. Dit past bij Zeeland en kan, zoals de commissie Balkenende aangaf, bijdragen aan het versterken van de economie in Zeeland.

Zekerheid over een eventuele extra rijksbijdrage is urgent. Het gaat erom dat voor fase 1 (de bouwfase) een oplossing wordt gevonden voor het tekort van € 1,6 mln. in de begroting van het TTC-project. Met het oog hierop zou ik het volgende willen voorstellen:

Wij zijn bereid € 1,6 mln. te financieren uit de door de toenmalige minister van Economische Zaken voorwaardelijk toegezegde aanjaaggelden van € 1,8 mln. De afgesproken voorwaarde (zie brief d.d. 29 september 2017 van de toenmalige minister van Economische Zaken) met betrekking tot de inspanningsverplichting van de provincie komt hiermee te vervallen. De € 1,8 mln. zal via het Provinciefonds (Meicirculaire) worden overgemaakt.

Ik besef dat met dit voorstel een tekort ontstaat met betrekking tot de in te zetten aanjaagmiddelen. Daarom stel ik voor om voor de dekking van de € 1,6 mln. aansluiting te zoeken bij de voorgestelde ophoging voor de aanjaaggelden in het concept aanbod van de provincie Zeeland (d.d. 10 januari 2018) voor de regio-envelop. Mocht onverhoopt de dekking via de regio - envelop niet lukken, dan ben ik bereid naar andere mogelijkheden te kijken.

Ik hoop dat hiermee voor de korte termijn een oplossing is geboden zodanig dat de realisatie van het TTC voortgang kan vinden.

Ons kenmerk
DGBI-DR / 18015279

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Dr. B. Leeftink
DG Bedrijfsleven en Innovatie

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 15 februari 2019 14:38
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Informatie financiën BTP

Hallo [REDACTED]

Hierbij de PPT, zoals besproken

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Stroomversnelling met Structuurversterking Zeeland

Ministerie van EZ 24 februari 2017

Capital Expenditures en Financial Structure

CAPEX

Bouwkosten living lab	13,0	miljoen
Turbines	<u>15,5</u>	<u>miljoen</u>
Totaal investeringskosten	28,5	miljoen

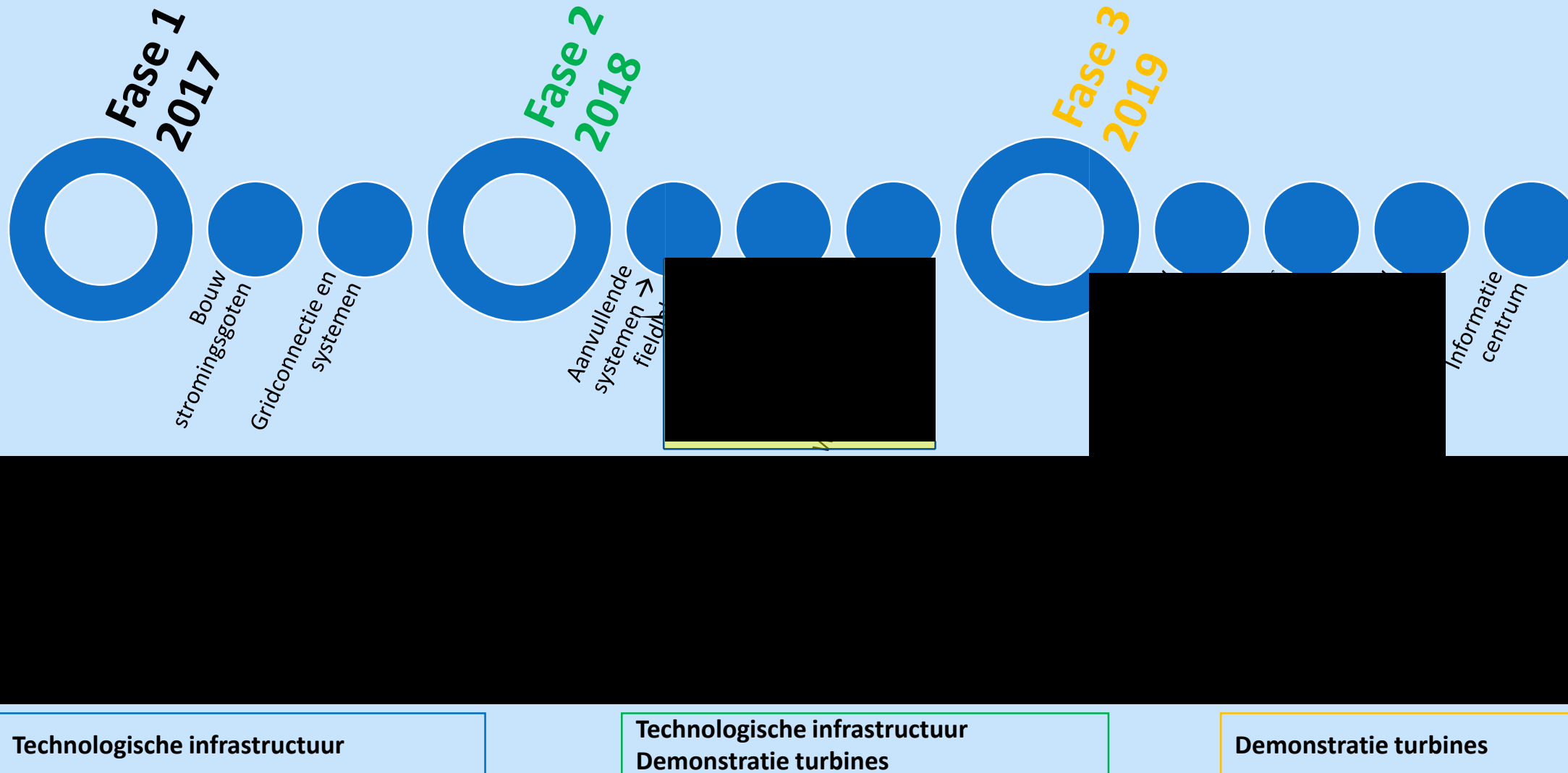
Financiering

- Equity BTP en partners
- Structuurversterking
- Subsidie potentie
- Vreemd vermogen

28,5 miljoen

Fasering

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@bt-projects.com>
Verzonden: donderdag 21 februari 2019 21:07
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: TTC-GD Overview afspraken NR 2 Update vreemd vermogen c.a.

Beste [REDACTED]

We hebben de onderstaande zaken afgesproken:

Vertrouwelijke documenten

- 1 UBO dossier documenten
- 2 Update vreemd vermogen c.a.
- 3 SOKS (Samenwerkingsverbanden)
- 4 Business plan
- 5 Begroting Infrastructuur
- 6 Liquiditeits plan tot afbouw TTC-GD

Niet vertrouwelijke documenten

- Aanvraag formulier
- Planning TTC-GD
- Uitspraak HE
- Q&A
- ZIS VGR document
- Projectplan

Hierbij ook het eerste document pakket

2 Update vreemd vermogen c.a.

met hierin o.a. opgenomen:

- Uitleg Vreemd vermogen en voorbeelden
- Lijst met kansrijke verstrekkers
- Uitleg 4TU, EIB en Crowdfunding
- Voorbeeld verklaringen verstrekkers

groet

[REDACTED]

[REDACTED]
Tidal Technology Center Grevelingendam / BT-Projects
Projects & Finance

[[REDACTED]@bt-projects.com | [REDACTED]@bt-projects.com]
+31-6-[REDACTED]

From: [REDACTED]@bt-projects.com>
Sent: Friday, February 22, 2019 03:37:49
To: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Subject: Definitieve volledige aanvraag ZIS 2 TTC-GD
Attachments: bijlage- PROJECTPLAN EN MEERJARENBEGROTING TTC-GD definitief.pdf; Planning civiele werken TTC GD tbv ZIS 2 (3).pdf; 20190219 Vragen en antwoorden subsidieloket provincie Zeeland ivm TTC GD final.pdf; Aanvraag TTC-GD 2018 ZIS 2 DEF.pdf; Voortgangsdokument Zeeland in stroomversnelling fiche TTC-GD v4 def.pdf

Beste [REDACTED],

Vorige mail was niet volledig hierbij nogmaals de volledige aanvraag.

Hierbij de volledige aanvraag c.a. v.w.b. de behandeling in GS volgende week.

- Aanvraag ZIS 2
- Planning
- Kostenonderbouwing en toewijzing (opgenomen in aanvraag ZIS 2)
- Uitspraak HE (opgenomen in PDF)
- Beantwoording vragen
- ZIS 1 voortgangsfiche
- projectplan en meerjarenbegroting

met vriendelijke groet

[REDACTED]

ing. [REDACTED] MBA
Tidal Technology Center Grevelingendam / BT-Projects
Projects & Finance
[mailto:[REDACTED]@bt-projects.com | [REDACTED]@bt-projects.com]
+31-6-[REDACTED]

Inleiding

Op 18 februari 2019 is door de Provincie Zeeland per e-mail een aantal vragen gesteld. Deze vragen zijn ontstaan nadat BT Projects op 9 januari 2019 de volgende stukken heeft ingediend:

- Voortgangsdokument Zeeland in stroomversnelling fiche TTC-GD v4;
- Aanvraag TTC-GD 2018 ZiS 2
- Projectplan en meerjarenbegroting TTC-GD

Hieronder worden de vragen en antwoorden behandeld.

Onderstaand onze opmerkingen m.b.t. de extra aanvraag TTC.

1. - *GS kunnen niet eerder beslissen omtrent een aanvullend subsidieverzoek dan nadat de uitspraak van de CBb ontvangen is.*

Op vrijdag 15 februari 2019 is medegedeeld dat die uitspraak pas 19 maart 2019 wordt verwacht, met een mogelijke uitloop van 6 weken. Gezien de huidige liquiditeitsproblemen is dat te laat.

2. - *Aanvullende subsidieaanvraag moet, conform brief GS 16-01-18, zien op fase c TTC-GD in bedrijf.*

Zoals is aangegeven in Projectplan en Meerjarenbegroting wordt in Fase C de civiele constructie opgewerkt naar een Validatie- en certificeringscentrum. De bijbehorende kostenraming is opgenomen in de bijlage van het document Projectplan en Meerjarenbegroting. De huidige aanvraag betreft de fase van het bouwen van de stroomgoten, waarvoor de ZiS gelden ook zijn bestemd in 2017.

3. *Aanvraag ziet echter slechts op fase a en b. Welke kosten worden gemaakt in fase c en hoe verhoudt zich dit tot de AGVV?*

Zie antwoord 2.

Toelichting AGVV:

In het projectplan en meerjarenbegroting is een toelichting gegeven op de AGVV. De maximale subsidie percentages blijven onder de 50% wat het maximum is voor technologische infrastructuur. In de kolom aanvullend fonds is het deel weergegeven dat of uit vermogen of subsidiering wordt gefund.

4. - Verzoek om een uitgebreidere onderbouwing waarom de **totale** projectkosten zijn gestegen met 3,5 mln. (meerkosten van 2,5 mln. en prijspeilaanpassingen 2018 (over 1 jaar dus!) van 1 mln.)

De aanvraag uit 2017 sluit op € 28,5 miljoen. De huidige aanvraag sluit op € 32,0 miljoen. Een stijging met € 3,5 miljoen. De aanvraag uit 2017 is opgedeeld in bouwkosten living lab € 13,0 miljoen en kosten turbines € 15,5 miljoen.

In het document 'Bijlage Projectplan en Projectfinanciering' is de geüpdatet kostenraming, inclusief her allocatie van kosten, opgenomen. Het onderdeel living lab is gestegen naar € 23,3 miljoen. Dit is verdeeld in:

- Stroomingsgoten	€ 5.675.000,--
- E systemen, monitoring, grid aansluiting	€ 3.825.000,--
- Vergunningen, projectmanagement, engineering, disseminatie	€ 10.525.000,--
- Plan ontwikkeling, financiering	€ 2.760.000,--
- Gebouwen	€ 535.000,--

Totaal € 23.320.000,--

Kosten turbines € 8.680.000,--

Totaal TTC GD € 32.000.000,--

Verschilverklaring kosten turbines

De elektriciteit productie van de eigen turbines is naar beneden bijgesteld. In de Business Case van 2017 werd uitgegaan naar 4 turbines met een vaste maatwerk grid connectie. In de Business Case wordt uitgegaan van 3 turbines die met een generieke (groot vermogensbereik) grid connectie worden aangesloten. De kosten worden nu toegerekend aan de civiele infrastructuur. Geraamde kosten € 4.540.000,--

In het project is BT Projects geconfronteerd met vertragingen en aanvullende eisen van Rijkswaterstaat (bodembescherming, stormseizoen), waardoor er acute/aanvullende inzet nodig was van de hoofdaannemer Van der Straaten, externe specialisten (Antea Group, Maters& De Koning, Justion, Dynasim, Van der Heide) en medewerkers van BT Projects. Geraamde kosten € 4.760.000,--.

In de kostenraming van de Business Case 2018 is een inflatiecorrectie van 3% opgenomen, afgerond € 1 miljoen.

Door het vervallen van de W2E turbine dalen de kosten met € 2.260.000,--, de her allocatie van de kosten turbines is € 4.540.000,--.

5. - Verzoek om een uitgebreidere onderbouwing waarom: onderdeel technologische infrastructuur van 13 mln. naar 23,3 (!!) is gestegen en onderdeel turbines van 15,5 naar 8,7 mln. is gedaald.

Zie antwoord 4.

6. - Verzoek een sluitende begroting te overleggen (tegenover de stijging van de kosten dienen immers ook meer baten te staan).

Onderbouwing Business Case TTC-GD:

In het voortgangsfiche v4, de voortgangsgesprekken en het Projectplan en meerjarenbegroting van december/januari is naar voren gekomen dat door de vertraging in de bouw het project geconfronteerd is met kostenoverschrijdingen.

Er lopen momenteel gesprekken en onderhandelingen met verschillende vreemd vermogen verstrekkers (publiek en privaat). Hieruit is naar voren gekomen dat private vermogens verstrekkers maximaal 10 miljoen Euro vreemd vermogen willen verstrekken ter funding van de business case. Op basis van deze 10 miljoen Euro vreemd vermogen is een sluitende Business Case opgesteld met de onderstaande karakteristieken om tot een economisch haalbaar project te komen. Publieke vermogensverstrekkers (o.a. Europese Investeringsbank) hebben een andere tijdshorizon waardoor het te verstrekken vreemd vermogen hoger is (en waardoor de druk op rente en aflossing lager uitvalt).

Hierdoor zijn er momenteel twee business cases:

- TTC-GD privaat gefund;
- TTC-GD publiek gefund.

Voor zowel de private als publiek gefunde business cases zijn worst- en base case scenario's uitgewerkt. We kunnen deze donderdag nader toelichten; hieronder een overzicht van de twee business cases.

TTG-GD	Privaat gefund	Publiek gefund
Projectkosten	27,94 miljoen Euro	32 miljoen Euro
Overige middelen TTC-GD & partners	9,3 miljoen Euro	10,4 miljoen Euro
Subsidiering (alleen capex)	8,6 miljoen Euro	8,6 miljoen Euro
Ingeschatte looptijd lening	10 jaar	+/- 15 jaar
Volume	10 miljoen Euro	13 miljoen Euro
Verwacht rente percentage	5,5%	< 5,5%
Turbines	DWE, PFN	DWE, PFN, WPT (DEI2)
Inkomsten op TTC-GD	Certificering Consultancy Stroom inkomsten Verhuur stromingsgoten	Certificering Consultancy Stroom inkomsten Verhuur stromingsgoten

Als voorbeeld is een samenvatting van de publieke business case als bijlage meegestuurd. De private business case is reeds afgelopen vrijdag ingezien.

Zie document Financiering TTC Grevelingendam BV (vertrouwelijk, wordt getoond in gesprek) en het document teaser (zie bijlage)

7. *In hoeverre is dus de totale haalbaarheid van het totaal project geborgd.*

Zie antwoord 6.

8. - *Subsidie is conform provinciale regelgeving wel degelijk proportioneel.*

Het bovenstaande is correct.

Aanvraagformulier subsidie Provincie Zeeland

NAAM ACTIVITEIT / PROJECT

Naam Tidal Technology Center Grevelingendam (TTC-GD) – Technologische innovatie en test infrastructuur voor energiedijken en getijdenenergie.

GEGEVENS AANVRAGER

Naam instelling	Tidal Technology Center Grevelingendam TTC Grevelingendam B.V.		
Postadres instelling	Ambachtsweg 9 L		
Postcode en woonplaats	4421 SK	Kapelle	
IBAN-nummer	NL44TRIO0338437290		
BIC-code	TRIONL2U		
KvK-nummer	63097451		
Contactpersoon	Dhr.	Ir. [REDACTED]	RA
Functie contactpersoon	Algemeen Directeur / Controller		
Telefoonnummer		Faxnummer	n.v.t.
E-mailadres en evt. website	subsidies@bt-projects.com / www.bt-projects.com		

GEGEVENS ACTIVITEIT / PROJECT

- 1 Hoe draagt de activiteit bij aan het beleid van de Provincie Zeeland?

Het project sluit aan bij de prioritaire acties Zeeland in Stroomversnelling en heeft betrekking op Tidal Technology Center Grevelingendam (TTC-GD) opgenomen als onderdeel van het Deltaprogramma.

De impact van het project is een bijdrage aan de structuurversterking en de werkgelegenheid in Zeeland:

- TTC-GD zal bedrijvigheid aantrekken ten behoeve van de ontwikkeling en demonstratie van Energie-uit-Water technologieën.
- Het technologiecentrum streeft ernaar hét centrum te zijn voor de industrie, waar alle kennis over de technologie, energiedijken en de turbines beschikbaar zijn.
- Het technologiecentrum streeft ernaar de verbinding te creëren met de andere industrieën rondom de Grevelingen; vis- en schelpdierenkweek, visserij en (technisch) toerisme.
- TTC-GD zal als technologische infrastructuur R&D-activiteiten ondersteunen welke vanuit de diverse onderwijs- en kennisinstellingen in Zeeland worden geïnitieerd.
- TTC-GD legt de verbinding met regionale incubators
- Het TTC zal het aantrekken en opschalen van middelgrote ondernemingen, en samenwerking (regionaal, nationaal en internationaal) bevorderen.

Voor het project TTC-GD – Technologische innovatie en test-infrastructuur voor energiedijken en getijdenenergie – zijn twee bijdragen gealloceerd vanuit de het programma *Zeeland in Stroomversnelling*. In de eerste aanvraag (Z.i.S.-1) was een bedrag goedgekeurd en afgewikkeld van 2,5 miljoen Euro.

De tweede aanvraag (Z.i.S.-2) betreft hetzelfde project met dezelfde doelstellingen en resultaten maar met een uitbreiding van de scope/kosten en meerdere financieringsbronnen.

Z.i.S.-2 behelst specifiek:

- aanvullende werkzaamheden binnen de reeds in ZiS-1 beschreven scope;
 - * uitbreiding van de bodembescherming
 - * aanvullend werk door derden
 - * aanvullende werkzaamheden a.g.v. een complexere vergunningaanvraagprocedure
 - * uitbreiding/vergroting van de stroomgoten
 - * diverse aanvullende werkzaamheden door het projectteam
- aanvullende scope of work binnen het project;
 - * uitvoeringskosten van de aannemer
 - * uitbreiding van het projectteam

Deze tweede aanvraag behelst de financiële afwikkeling van de toegekende 2^e subsidie onder Z.i.S. van 1,6 miljoen Euro. In deze 2^e aanvraag is de laatste stand van zaken weergegeven tezamen met een update van de planning en kostenbegroting.

De kosten in deze 2^e subsidie onder het ZiS-programma zijn eerder opgenomen geweest in twee aanvragen onder het programma van de Topsector Energie (HE en DEI). Deze aanvragen zijn afgewezen door RVO. 18 december j.l. is in het beroep de HE-aanvraag definitief afgewezen. Ook bij de DEI wordt een positief resultaat uit het beroep als kansarm beschouwd.

Naar aanleiding de definitieve afwijzing is het onder deze 2^e aanvraag onder ZiS ontstane tekort op de financiering ontstaan. Wij verzoeken u hierbij middels deze aanvraag tot uitkering van deze subsidie, conform uw brief met kenmerk 18000962 van 16 januari 2018.

- 2 Geef een beschrijving van de activiteit?
(u wordt verzocht een projectplan mee te zenden)

Tidal Technology Center Grevelingendam (TTC-GD) is een innovatie-, test-, certificerings- en demonstratiecentrum voor getijdenenergie in Nederland. TTC-GD ondersteunt ontwikkelaars van getijdentechnologie in alle mogelijke disciplines.

Het centrum omvat 3 stromingsgoten van verschillende afmetingen om een zo breed mogelijk spectrum aan turbines en technologieën te bedienen. Het centrum levert tevens aanvullende ondersteuning om technologie-eigenaren te begeleiden in de ontwikkeling van hun turbines en componenten, van idee naar commercialisatie. Het centrum zal worden gebruikt voor het ontvangen van klanten van de technologie-eigenaren, door onderwijsinstellingen voor excursies en stages en als algemeen toeristische attractie "technisch toerisme"). Door de locatie Grevelingendam nabij de Brouwersdam en de combinatie van hoogwaardige technologieën en faciliteiten, zal het onderzoeks- en ontwikkelingscentrum mondiaal een unieke positie hebben.

Een update van het projectplan inclusief meerjarenbegroting is als bijlage meegestuurd.

- 3 Wat is het "SMART"-resultaat van uw activiteit?
(Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden)

R1. Technologische infrastructuur voor innovatie en testen en Center of Expertise voor energie uit water is gerealiseerd in 2020.

R2. Zeeland is internationaal stevig gepositioneerd als experimenteel gebied Energie Transitie en Delta Technology

door het TTC-GD in samenwerking met de Delta Academy en het toekomstige University College for Engineering and Innovation (Beta College) in 2020.

R3. Stimulerende voorwaarden gecreëerd voor projecten in Brouwersdam, Oosterschelde, maar ook voor Grevelingen, Volkerak en Zoommeer (2019).

R4. Stimulerende werking op vestiging en creatie bedrijven in Zeeland in samenwerking met regionale initiatieven als Dok 41, Impuls en andere incubators (medio 2018);

R5. Positieve impuls voor creatie hoogwaardige werkgelegenheid, naast de werkgelegenheid gedurende de bouw van het TTC-GD in 2018.

R6. Marktpotentieel in Nederland van 220 MW voor Energie uit Water opengebroken in 2019 (potentieel 2.200 directe banen).

R7. Onderzoekscapaciteit en kennis worden actief gedeeld met andere kennisinstellingen in brede zin, en gezamenlijk onderzoek gestart vanaf 2018;

R8. Opschaling tot Europees Knowledge and Innovation Community (KIC) op het gebied van Energie uit Water is voorbereid (medio 2020).

4 Hoe zit de activiteit organisatorisch in elkaar: welke stappen moet u nemen om de activiteit uit te kunnen voeren?

Er worden grofweg 3 fasen in de ontwikkeling van TTC-GD onderscheiden. De activiteiten binnen dit project omvatten Fase a en Fase b.

Fase a: voorbereidingen TTC-GD

In deze fase gebeurt vooral werk achter de schermen: business case, financiering, technische ontwikkeling, vergunningentrajecten. Nadruk ligt op de dialoog aangaan met zakelijke partijen die een bijdrage (kunnen) leveren aan ontwikkeling van TTC-GD: overheden, bedrijven en kennis/onderwijs/onderzoeksinstanties, om de projecten en -organisaties opgetuigd te krijgen. Publiek speelt hier nog een minimale rol.

Fase b: realisatie TTC-GD

In fase b worden activiteiten zichtbaar bij de Flakkeese Spuisluis door bouw van TTC-GD, gevolgd door plaatsing van turbines. Hier zijn de projecten en -betrokkenen helder en schuift communicatie naar de schil om de direct betrokkenen heen. Publiek wordt nu betrokken bij TTC-GD. Ook hier wordt de dialoog gestart.

Fase c: TTC-GD in bedrijf, ontwikkeling tot kenniscentrum

In fase c is TTC-GD vol in bedrijf met technologie-tests, –demonstraties en energieproductie van demo-turbines. Er komen resultaten beschikbaar uit de diverse projecten. Hier gaat het om vergroten van kennis en delen van deze opgedane kennis met stakeholders, zowel publiek als vak gerelateerd. Ook hier wordt gestreefd naar interactie en dialoog in het belang van ontwikkeling van getijdenenergie.

Deze 2^e aanvraag binnen Zeeland in Stroomversnelling behelst enkele aanvullende zaken:

- aanvullende werkzaamheden a.g.v. aanvullende / nieuwe voorwaarden van stakeholders; RWS, milieubewegingen etc
- kosten voor realisatie van aanvullende werkzaamheden, civiele werken, systemen en installaties.

5 Welke "SMART"-prestatieafspraken kunt u maken over het resultaat?

Een prestatieafpraak is een afspraak over uw activiteit op basis waarvan wij na afloop van de activiteit kunnen bepalen of het resultaat van de subsidiëring is behaald. De afspraak kan op het niveau liggen van het "SMART"-resultaat (vraag 3) of op het niveau van te nemen stappen (vraag 4)

De indicatoren blijven gelijk aan die van Z.i.S.-1. Indicatoren voor de resultaten:

Aan het einde van fase a:

- het definitieve technisch ontwerp van het TTC-GD is klaar;
- alle vergunningen voor bouw TTC-GD zijn verkregen;
- business case en financiering voor de bouw van het TTC-GD is sluitend;
- bouwactiviteiten zijn gegund;
- dialogoog met stakeholders is verbreed.

Aan het einde van fase b is:

- de fysieke infrastructuur van het TTC-GD gereed en klaar voor gebruik;
- er zijn samenwerkingsovereenkomsten met professionele organisaties.

6 Waaraan kunnen wij zien of de activiteit is gerealiseerd, wat kan dienen als prestatiebewijs?

De verificatiemiddelen blijven gelijk aan die van Z.i.S.-1:

Fase a:

- het definitieve ontwerp TTC-GD;
- vergunningen voor bouw TTC-GD;
- businesscase en financieringsverslag;
- gunning van bouwactiviteiten;
- communicatieactiviteiten en verslagen hiervan.

Fase b:

- getekende acceptatie van de acte van oplevering door TTC-GD;
- getekende samenwerkingsovereenkomsten met ten minste 10 professionele organisaties.

7 Wie kunnen er aan de activiteit mee doen/ Voor wie is de activiteit bedoeld?

Het project is enerzijds bedoeld voor technologie-eigenaren, die hun ontwikkelingen kunnen uitrollen in TTC-GD. Technologieën kunnen turbines zijn, maar ook componenten daarvan en aan de maritieme sector gerelateerde systemen. Daarnaast zal TTC-GD een platform zijn voor research door

onderwijs- en onderzoeksinstituten.

TTC-GD zal ook eigen turbines aanschaffen; deze turbines worden beschikbaar gesteld voor onderzoek en ontwikkeling ter beschikking aan partijen die geen eigen turbine hebben, bijvoorbeeld onderwijs- en onderzoeksinstituten. Het TTC-GD zal nauw samenwerken met het Lectoraat Delta Power () van de HZ University of Applied Sciences, World Class Maintenance, TNO, IMARES, NIOZ, MARIN, DELTARES, ECN, en de (Technische) Universiteiten.

Om bedrijvigheid te bevorderen is samenwerking voorzien met Kenniswerf-DOK41, Impuls Zeeland (Innogo ZPF ZIF), alsmede private partijen uit de internationale en regionale industrie zoals Adviesbureau voor bodem, water en ecologie (ATKB), Alterra, Anacon Infra, Antea Group, Applied Renewables Research (ARR), B2B Sure, Enduris Netwerkgroep, DEKRA, Deltares, Deme Offshore Services, DNV GL, Dynasim Engineering, Energie uit Water (EWA), Ocean Energy-Europe (OE-E) Franck WTB Advies, HKV, Hollarts Kunststoftechniek BV, Istimewa, Pasman, QConcepts Design Engineering BV, Siemens Industry, Tegema BV, VandeBron

Ook wordt nauw samengewerkt met publieke instellingen zoals gemeenten, provincies, rijk, en waterschappen en belangenorganisaties van burgers (sportvisserij, natuurbeheer, bewonersverenigingen, energie coöperaties, etc.).

8 Hoe licht u de mensen in die mee kunnen doen aan de activiteit?

Het TTC-GD heeft een “communicatiestrategie Tidal Technology Center Grevelingendam opgesteld”. Hierin opgenomen staan communicatiedoelstelling en -doelen:

“Zoveel mogelijk relevante stakeholders rondom getijdenenergie en – technologieën letterlijk en figuurlijk samenbrengen, om te komen tot hét Europees Kenniscentrum op getijdenenergie en zo getijdenenergie te ontwikkelen tot een volwaardige en rendabele duurzame vorm van energieproductie.”

Bij de bepaling van de doelgroepen en communicatiestructuur wordt - zover mogelijk gegeven het grote aantal stakeholders - onderscheid gemaakt tussen interne, semi-interne en externe communicatie.

Voor iedere vorm zijn vervolgens de communicatiemiddelen en de organisatie van de communicatie toegelicht. Dit omvat o.a. huisstijl (waaronder ook maquettes, 3D-animaties, films en info-graphics), website, social media, (digitale) updates, media, bijeenkomsten en evenementen, (online) kennis index en archief, stakeholder bijeenkomsten, whitepapers, bezoekerscentrum, en open-source data en informatie protocol.

9 Werkt u samen met een andere instelling voor het organiseren van de activiteit?
En, indien ja, welke instelling en wat doet deze instelling voor het uitvoeren van de activiteit?

De ontwikkelaars van het TTC-GD zijn sinds 2014 actief in het benaderen en betrekken van Nederlandse en buitenlandse partijen.

Overheid: De ontwikkeling van TTC-GD vindt plaats in overleg met de provincies Zeeland en Zuid Holland, Rijkswaterstaat, en de gemeenten Schouwen-Duiveland en Goeree-

Overflakkee.

Onderwijs en Onderzoek: TTC-GD werkt samen met o.a. TNO, NIOZ, Deltares. Imares. Via het Delta Platform zijn een aantal onderwijsinstellingen bij TTC-GD betrokken (World Class Maintenance, HZ University of Applied Sciences en Delta Academy).

Bedrijfsleven: Naast de directe betrokkenheid van turbineontwikkelaars is een belangrijke rol voor het innovatieve MKB voorzien. Onder andere via incubators.

10 Wie kunnen er meedoen of deelnemen aan de activiteit/ welk publieksbereik heeft de activiteit?

- ☒ Inwoners van een dorp of stadsdeel
- ☒ Inwoners van een gemeente
- ☒ Inwoners van het gebied rond de Oosterschelde
- ☒ Inwoners van Zeeuws-Vlaanderen
- ☒ Inwoners van een gemeente
- ☒ Inwoners van de provincie Zeeland
- ☒ Anders, nl

Het doel is om zoveel mogelijk relevante stakeholders rondom getijdenenergie en – technologieën letterlijk en figuurlijk samen te brengen, om te komen tot hét Europees Kenniscentrum op getijdenenergie en zo getijdenenergie te ontwikkelen tot een volwaardige en rendabele duurzame vorm van energieproductie. Dit doel vereist van het TTC-GD een flexibele en open karakter, waar professionals en amateurs van binnen en buiten de provincie elkaar kunnen samenwerken.

11 De activiteit begint op (dd-mm-jjjj)

1-2-2017

12 De activiteit eindigt op (dd-mm-jjjj)

1-3-2020

13. Is er bij uw instelling een bestuurder, directeur of medewerker in dienst met een bezoldiging van meer dan € 181.000?*

☒ Nee

☐ Ja

Indien ja, wordt de subsidie of een deel daarvan direct of indirect besteed aan de bezoldiging van dit personeelslid?

☒ Nee

☐ Ja

14 Is er bij uw instelling een interim-functionaris werkzaam die een vergoeding ontvangt van meer dan € 181.000?*

☒ Nee

☐ Ja

Indien ja, wordt de subsidie of een deel daarvan direct of indirect besteed aan de vergoeding van deze interim-functionaris?

☒ Nee

☐ Ja

* De provinciale norm voor topinkomens is van toepassing op onze subsidieverlening. Op dit moment bedraagt de norm, zoals genoemd in de Wet Normering topinkomens, € 181.000,--. De norm geldt ook voor externen. Meer informatie over regels van de norm is opgenomen in artikel 5 van onze Algemene subsidieverordening Zeeland 2013.

De beantwoording van de vragen met betrekking tot de norm voor topinkomens is bindend. Als na de subsidieverlening blijkt dat de vraag verkeerd is beantwoord, dan wordt de subsidie ingetrokken.

BEGROTING

Een update van het projectplan inclusief voortgangsrapportage en meerjarenbegroting is als bijlage meegestuurd. De huidige aanvraag bedraagt 1,6 miljoen Euro subsidie met als subsidiabele kosten 3,2 miljoen Euro.

Overview

	Subsidiabele kosten	Subsidie
Aanvraag SVZ 1	5 miljoen Euro	2,5 miljoen Euro
Aanvraag SVZ 2	3,2 miljoen Euro	1,6 miljoen Euro
DEI subsidie	2,04 miljoen Euro	1,02 miljoen Euro
	10,24 miljoen Euro	5,12 miljoen Euro
P.M. Overige kosten TTC-GD	6.5 miljoen Euro	---

INKOMSTEN

Eigen bijdrage van aanvrager	
Inkomsten (als recettes)	n.v.t.
Subsidies en/of sponsorinkomsten van derden:	
1. Demonstratie Energie Innovatie (DEI 2150017) ☐ aangevraagd ☒ toegezegd	€ 1.020.833
2. Stroomversnellingsgelden ☐ aangevraagd ☒ toegezegd	€ 2.500.000
Overige inkomsten:	n.v.t.
<u>Thans gevraagde niet proportionele subsidie Provincie Zeeland</u>	€ 1.600.000
Totaal inkomsten	n.v.t.

Geef hier een korte toelichting op de begroting en de gevraagde subsidie?

De begroting omvat fase 1, 2 en 3 van het project en betreft de realisatie van de technologische infrastructuur.

De bijdrage van de DEI in combinatie met de aangevraagde subsidie voldoen aan artikel 25 en 26 van de staatsteunregels. Nader toegelicht in de bijgevoegde notitie PROJECTPLAN EN MEERJARENBEGROTING TTC-GD.

TABEL PERSONEELSKOSTEN

Functie in het project	Bruto maandsalaris	1,2% x maandsalaris = uurloon	Uren	Totaalbedrag (uren x uurloon)
	€	€		€
■■■■■■■■■■	4.000	48,00	1860	89.280
■■■■■■■■■■	3.000	36,00	3900	140.400
■■■■■■■■■■	4.000	48,00	1450	69.600

Kunt u de betaalde BTW terugvragen bij de
Belastingdienst of compenseren vanuit een fonds?

☒ Ja ☐ **Nee**

Gedeputeerde Staten

TTC Grevelingendam B.V.
T.a.v. de heer [REDACTED]
Ambachtsweg 9 L
4421 SK KAPELLE

onderwerp
Intentieverklaring aanvullende financiering Tidal
Technology Centre Grevelingendam

kenmerk
18000962

behandeld door

verzonden

17 JAN. 2018

Middelburg, 16 januari 2018

Geachte [REDACTED]

In 2017 heeft u bij ons een subsidieaanvraag ingediend binnen het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling ten behoeve van de realisatie van het Tidal Technology Center op de Grevelingendam voor een bedrag van € 4,1 mln. Op 29 september 2017 hebben wij vernomen dat het Rijk heeft ingestemd met een bijdrage van € 25 mln. aan het totale investeringsprogramma. Onderdeel hiervan is het project Tidal Technology Center, waarvoor een bedrag van € 2,5 mln. ter beschikking is gesteld.

De lagere toekenning vanuit het Rijk heeft geresulteerd in een tekort in de begroting van € 1,6 mln. Dit tekort zou gedekt worden middels HE subsidies door RVO. De aanvragen zijn echter afgewezen en op dit moment lopen hier beroepszaken over. Indien u in de beroepszaak in het gelijk wordt gesteld, is er geen sprake meer van een tekort.

Indien en voor zover de beroepszaak negatief voor u uitpakt, delen wij u mede dat wij bestuurlijk een positieve houding hebben wanneer voor fase c *TTC-GD in bedrijf* een nieuwe, aanvullende subsidieaanvraag met een maximum van € 1.6 mln. in wordt gediend.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en wensen u alle succes bij de start van de uitvoering van het project.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

[REDACTED]
Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

[REDACTED]
A.W. Smit, secretaris

Rechtsmiddelen

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via <https://www.zeeland.nl/subsidieregels-en-procedures/bezwaar-maken>.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

College van Beroep voor het bedrijfsleven

Postadres postbus 20021, 2500 EA Den Haag

Bezoekadres

Paleis van Justitie

Prins Clauslaan 60

2595 AJ Den Haag

Telefoon (088) [REDACTED]

Fax (088) [REDACTED]

AANTEKENEN

Justion Advocaten

tav mevrouw mr. J.M. van Koeveringe-Dekker

Postbus 132

4330 AC Middelburg

In verband met deze procedure worden/zijn de door u verstrekte gegevens door het College van Beroep voor het bedrijfsleven verwerkt in een geautomatiseerd systeem (Wet bescherming persoonsgegevens).

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden.

Datum	18 december 2018
Doorkiesnummer(s)	088-[REDACTED]
Behandeld door	mevr [REDACTED]
Ons kenmerk	procedurenummer AWB 17/1822 W1
Appellant/verzoeker	Blue Turbines B.V. en Water2Energy B.V.
Onderwerp	27300 Kaderwet EZ-subsidies
Besluit	d.d. 2 november 2017, nr. JZ/TSE-04-HERNIEUWBAAR/170809/BNE, TEHE116343, van Minister v. Economische Zaken en Klimaat
Uw kenmerk	JvKD/zp/170347

Geachte mevrouw Koeveringe-Dekker,

Bijgaand zend ik u afschrift van de door het College van Beroep voor het bedrijfsleven gewezen uitspraak in bovenvermelde zaak.

g cht
[REDACTED]
(wnd.) griffier.

uitspraak

COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

zaaknummer: 17/1822

uitspraak van de meervoudige kamer van 18 december 2018 in de zaak tussen

Water2Energy B.V. te Heusden, appellante

(gemachtigde: mr. J.M. van Koeveringe-Dekker),

en

de minister van Economische Zaken en Klimaat, verweerder

(gemachtigde: mr. R.H.M. Sipman).

Procesverloop

Bij besluit van 7 april 2017 (primair besluit) heeft verweerder de aanvraag van appellante voor subsidie op grond van de Regeling nationale EZ-subsidies (Regeling) en het Besluit stimulering duurzame energieproductie (Besluit SDE) afgewezen.

Bij besluit van 2 november 2017 (bestreden besluit) heeft verweerder het door appellante tegen het primaire besluit gemaakte bezwaar ongegrond verklaard.

Appellante heeft tegen het bestreden besluit beroep ingesteld.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 1 november 2018. De gemachtigden van partijen zijn verschenen. Namens appellante zijn verder nog verschenen [REDACTED]
[REDACTED] Namens verweerder is verder nog verschenen ir. [REDACTED]

Overwegingen

1. Het College gaat uit van de volgende feiten en omstandigheden.

1.1. Appellante ontwikkelt hoog rendement verticale-as turbines met curvesturing. Op 13 januari 2017 heeft zij, als penvoerder van een samenwerkingsverband, bij verweerder subsidie tot een bedrag van € 5.656.329,- aangevraagd voor het project 'Kostenbesparende en rendement verhogende innovaties voor waterkracht'. De subsidie is aangevraagd op grond van de Regeling, hoofdstuk 4, titel 4.2 Topsector energieprojecten, in de SDE+ categorie waterkracht: installaties met een verval van meer dan 50 centimeter, op de locatie Grevelingendam, Zeeland. Het doel is om de kWh prijs van een 500kW verticale-as turbine

met curvesturing te verlagen en een grotere en een kleinere variant te ontwikkelen voor verschillende doelmarkten in Nederland, Europa en daarbuiten.

1.2. Bij het primaire besluit heeft verweerder de aanvraag afgewezen. Appellante heeft tegen dat besluit bezwaar gemaakt.

1.3. Bij het bestreden besluit heeft verweerder het bezwaar tegen het primaire besluit ongegrond verklaard. Verweerder acht de door appellante gemaakte berekening van de besparing op de SDE-subsidies onjuist en volgt appellante niet in haar standpunt over de technische haalbaarheid, de kosteneffectiviteit, de concurrentiekracht en het herhaalpotentieel. Appellante heeft aldus volgens verweerder niet aannemelijk gemaakt dat het project leidt tot een besparing op de SDE-subsidies die groter is dan de gevraagde subsidie. Het projectplan brengt voor verweerder onnodige investeringsrisico's met zich mee.

2.1. Appellante heeft tegen het bestreden besluit beroep ingesteld. Zij stelt zich onder meer op het standpunt (kort samengevat) dat het primaire en het bestreden besluit onzorgvuldig zijn genomen en aantoonbaar berusten op onjuiste aannames en fouten, waarbij bevindingen van experts bewust zijn genegeerd en door verweerder tevens blijkt is gegeven van vooringenomenheid. Daarnaast is de procedure niet transparant geweest en is er bij verweerder sprake van steeds wisselende en ook nieuwe argumenten waarbij de beginselen van hoor en wederhoor niet in acht zijn genomen.

2.2. Voor zover het beroep ook was ingediend namens Blue Turbines B.V. is dat ter zitting ingetrokken.

3. Het College overweegt als volgt.

3.1. In dit geding is de hierna vermelde regelgeving van toepassing.

Regeling nationale EZ-subsidies

Artikel 4.2.16. Subsidieaanvraag

1 De minister verstrekt op aanvraag een subsidie aan een deelnemer in een samenwerkingsverband voor het uitvoeren van een hernieuwbare-energieproject.
(..)

Artikel 4.2.20. Afwijzingsgronden

De minister beslist afwijzend op een aanvraag indien:

a. de aanvrager niet aannemelijk heeft gemaakt dat het project leidt tot hernieuwbare energieproductie in 2030 en leidt tot een besparing op de uitgaven aan subsidies in het kader van het Besluit stimulering duurzame energieproductie, die groter is dan de aangevraagde subsidie onder deze paragraaf, hetgeen uit een berekening blijkt;
(..)

3.2. In dit geding moet de vraag worden beantwoord of verweerder terecht en op goede gronden heeft geweigerd de door appellante aangevraagde subsidie te verlenen.

3.3. Het College stelt voorop dat het in de beschikbare gegevens geen aanleiding ziet appellante te volgen in haar standpunt dat verweerder blijkt heeft gegeven van vooringenomenheid en aldus in strijd met artikel 2:4 van de Awb heeft gehandeld. Appellante

stelt dat de vraagstelling aan de door verweerder geraadpleegde experts sterk gestuurd was, ter bevestiging van een bij verweerder al bestaand beeld over de uitkomst van de zaak. Het College is evenwel niet gebleken dat de experts niet vanuit hun expertise op onafhankelijke wijze hebben kunnen adviseren. Evenmin is gebleken dat bij verweerder (anderszins) sprake is van vooringenomenheid. Deze beroepsgrond slaagt daarom niet.

3.4. Met betrekking tot de afwijzingsgrond in het bestreden besluit dat appellante niet aannemelijk heeft gemaakt dat het project, zoals zij stelt, voldoet aan de ingevolge artikel 4.2.20, aanhef en onder a, van de Regeling vereiste besparing, overweegt het College als volgt.

3.4.1. Appellante heeft tegen deze afwijzingsgrond het volgende aangevoerd. Verweerder heeft haar een rekenmodel (Excel sheet) ter beschikking gesteld waarmee de beoogde besparing op de SDE+ gelden moet worden berekend (SDE-berekening). Daarin is, afhankelijk van de SDE+-categorie, vermeld welk aantal vollasturen dient te worden gebruikt. Dat aantal kan in het rekenmodel niet worden gewijzigd. In de categorie waterkracht met een verval groter dan 50 centimeter, in welke categorie appellante subsidie heeft aangevraagd en welke categorie ook wordt gebruikt voor rivierwaterkracht, is dat 5700 vollasturen. Voor getijdenwaterkracht, waarvan in haar project sprake is, is 3700 vollasturen realistischer. Een onderdeel van de SDE-berekening is de formule: aantal installaties x het vermogen per installatie x het aantal vollasturen per jaar. Om de totale productie bij 3700 vollasturen correct weer te geven in een rekenmodel waarin 5700 vollasturen zijn vermeld, heeft appellante na overleg met een medewerker van RVO het vermogen van de turbines naar beneden bijgesteld. Die afspraak met RVO is daadwerkelijk gemaakt, ook al wordt dat nu door verweerder ontkend.

3.4.2. Verweerder heeft ter zitting verklaard dat de categorie van de SDE+-regeling waarbinnen appellante subsidie heeft aangevraagd is bedoeld voor rivierwaterkracht. Bij rivierwaterkracht is een aantal van 5700 vollasturen het maximaal haalbare. In de door verweerder verstrekte Excel sheet voor de SDE-berekening kan dit getal niet worden gewijzigd, om te voorkomen dat aanvragers meer vollasturen invullen. Appellante was niet gehouden van dit model gebruik te maken. Zij had ook een eigen Excel sheet kunnen inleveren. Indien appellante stelt dat per installatie van 3700 vollasturen per jaar moet worden uitgegaan, staat het haar vrij om dat in haar SDE-berekening op te nemen. Overigens is dit aantal volgens verweerder niet reëel en zou het maximaal 2250 vollasturen per jaar moeten zijn.

3.4.3. De in dit geding aan de orde zijnde SDE-berekening staat in het door appellante ingediende projectplan op pagina 12, in tabel 3. In die berekening is onder meer vermeld dat in het jaar 2021 drie turbines met een vermogen van elk 1 MW met 5700 vollasturen per jaar in productie worden genomen; in 2022 zijn dat negen turbines met een vermogen van elk 2 MW met 5700 vollasturen per jaar en in 2023 zijn dat negen turbines van elk 2 MW met 5700 vollasturen per jaar. De SDE-berekening leidt tot de uitkomst van een totale besparing aan SDE+ uitgaven van ruim € 32 miljoen in het jaar 2023. Appellante heeft ter zitting aangegeven dat deze uitkomst correct is en dat zij daarmee de vereiste besparing aannemelijk heeft gemaakt.

3.4.4. Het College stelt vast dat appellante ter zitting heeft erkend dat het aantal vollasturen in de door haar ingediende SDE-berekening te hoog is. Al gelet hierop is het College met verweerder van oordeel dat zij met die berekening niet aannemelijk heeft gemaakt dat met

haar project aan de vereiste besparing wordt voldaan. Dat appellante, naar zij stelt, andere gegevens in de berekening heeft bijgesteld (opgenomen op pagina 12, in tabel 2, van het projectplan) om tot een reële uitkomst te komen, baat haar niet. Hieruit volgt slechts dat de berekening in tabel 3 onjuist is. Daarbij is niet inzichtelijk hoe de gegevens in tabel 2 de gegevens in tabel 3 corrigeren. De enkele mededeling op de zitting dat in tabel 2 is uitgegaan van een hoger vermogen per installatie ter correctie van de in tabel 3 opgenomen vollasturen, acht het College onvoldoende. Daargelaten dat verweerder van de juistheid van de door appellante in het kader van haar aanvraag verstrekte gegevens, waaronder de SDE-berekening, moet kunnen uitgaan, kunnen de door appellante ten behoeve van die berekening gewijzigde gegevens niet gecontroleerd worden. Niet valt in te zien dat appellante geen SDE-berekening had kunnen maken op basis van de volgens haar juiste gegevens. Een dergelijke berekening is door appellante niet overgelegd.

3.4.5. Voor zover appellante zich beroept op toezeggingen van een medewerker van het RVO dat met de manier waarop de SDE-berekening is opgesteld genoeg zou worden genomen, baat dat haar evenmin. Verweerder heeft betwist dat zo een toezegging is gedaan en appellante heeft het bestaan van een dergelijke toezegging niet onderbouwd.

3.5. Om reden van het bovenstaande was verweerder gehouden de aanvraag af te wijzen. Wat appellante verder nog heeft aangevoerd kan daar niet aan af doen en heeft daarom geen verdere bespreking. Dat betekent dat de hiervoor onder 3.2 vermelde vraag bevestigend moet worden beantwoord. Het beroep zal ongegrond worden verklaard.

4. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

Het College verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. E.R. Eggeraat, mr. I.M. Ludwig en mr. T.L. Fernig-Rocour, in aanwezigheid van mr. [REDACTED], griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 18 december 2018.

w.g. E.R. Eggeraat

w.g. J.W.E. Pinckaers

VOOR BESCHRIJVEN
conform

Aan: Provincie Zeeland
Project: Tidal Technology Center Grevelingendam
Opgesteld door: [REDACTED]
Kapelle 4-1-2019
Onderwerp: Projectplan en Meerjarenbegroting TTC Grevelingendam

Fasering

Er worden grofweg 3 fasen in de ontwikkeling van TTC-GD onderscheiden. De activiteiten binnen dit project omvatten Fase a en Fase b.

Fase a: voorbereidingen TTC-GD

In deze fase gebeurt vooral werk achter de schermen: business case, financiering, technische ontwikkeling, vergunningentrajecten. Nadruk ligt op de dialoog aangaan met zakelijke partijen die een bijdrage (kunnen) leveren aan ontwikkeling van TTC-GD: overheden, bedrijven en kennis/onderwijs/onderzoeksinstanties, om de projecten en -organisaties opgetuigd te krijgen. Deze fase loopt parallel met de realisatie van het TTC-GD.

Fase b: realisatie TTC-GD

In fase b worden activiteiten zichtbaar bij de Flakkeese Spuisluis door bouw van TTC-GD. Hier zijn de projecten en -betrokkenen helder en schuift communicatie naar de schil om de direct betrokkenen heen.

Fase c: TTC-GD in bedrijf, ontwikkeling tot kenniscentrum

In fase c: is TTC-GD vol in bedrijf met technologie-tests, –demonstraties en energieproductie van demo-turbines. Er komen resultaten beschikbaar uit de diverse projecten.

Uitgevoerde werkzaamheden 2017 - 2018

De uitgevoerde werkzaamheden zijn hieronder stapsgewijs weergegeven.

- Fase a: Voorbereidende werkzaamheden RWS
- Fase b: Bouw van de civiele infrastructuur, bouwkuip, stromingsgoten inclusief terreininrichting

Fase b, realisatie van TTC-GD, is 1 november gepauzeerd in verband met de strenge voorschriften van RWS aangaande werkzaamheden tijdens het stormseizoen. De voorschriften schrijven normaal gesproken aan dat al op 1 oktober gepauzeerd zou zijn. In de afgelopen periode is gebouwd aan een goede relatie met RWS. Dat heeft ertoe geleid dat RWS ons 1 maand extra de gelegenheid heeft gegeven, en daarmee de kunstwerken Grevelingendam, Flakkeese Spuisluis en ons eigen TTC-GD veilig te stellen voor mogelijke (gevolgen van) stormen.

De werkzaamheden zullen vanaf april 2019 hervat en medio 2019 volledig afgerond. Het centrum zal na de zomer van 2019 operationeel zijn.

Figuur 1: Voorbereidende werkzaamheden aan Flakkeese Spuisluis (Steenbestorting en technische installaties van Flakkeese Spuisluis gerenoveerd); deze werken zijn in 2016-2017 uitgevoerd door Rijkswaterstaat ten behoeve van de bouw van TTC-GD

Figuur 2: Engineerings-activiteiten civiele werken en aanbesteding afgerond, aanbestedingsontwerp gereed.

Figuur 3: fase 0: Voorbereidende werkzaamheden (Bouwkuip voorbereid voor civiele werken)

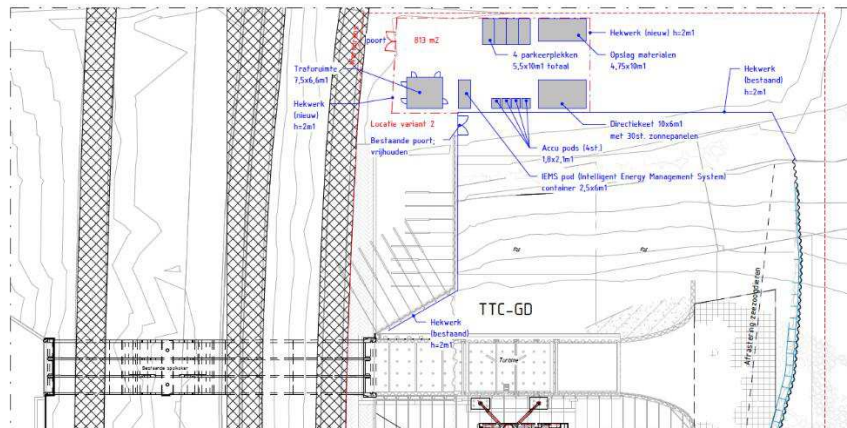
Figuur 4 Stromingsgoten geplaatst

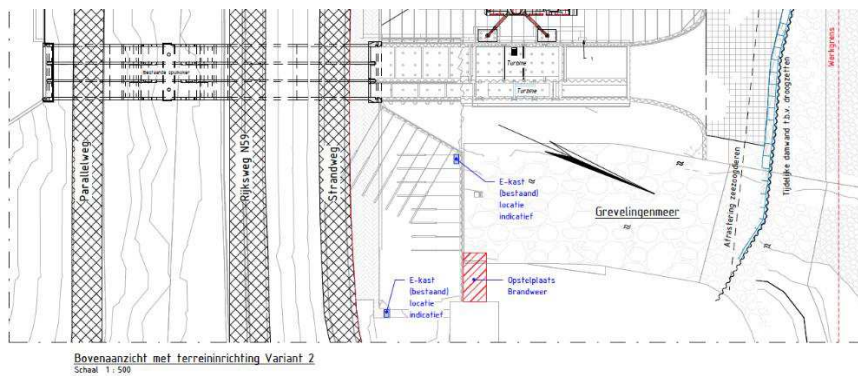
Figuur 5: Bouwwerkzaamheden gepauzeerd; bouwkuip geconditioneerd (gevuld) voor stormseizoen

Figuur 6: Huidige terreininrichting zuidzijde

Figuur 7: Terreininrichting Noordzijde

Overige uitgevoerde werkzaamheden

Fase a

- Verlening waterwetvergunning TTC Rijkswaterstaat september 2017
- Verlening omgevingsvergunning bouw TTC Schouwen-Duiveland september 2017
- Indienen waterwetvergunning Turbines TTC Q4 2017
- Het Definitief Ontwerp is afgerond
- Het Uitvoeringsontwerp is inmiddels ook gereed.
- Aanbesteding civiele werken afgerond. Geselecteerd is aannemer Van der Straaten uit Hansweert.
- Operationalisering Energiecoöperatie: werkzaamheden zijn opgestart, het businessplan zal de komende maanden worden opgesteld.
- Pachtovereenkomst RWS
- Voorbereidende werkzaamheden voor het indienen van de waterwetvergunning ten behoeve van het plaatsen van de Turbines - Q4 2018
- Werkplannen en definitieve vergunningen voor afbouwwerkzaamheden; afgestemd en verkregen van RWS

Fase b

Voorbereidende werkzaamheden voor de bouw (plaatsen tijdelijke waterkering (damwand), droogpompen bouwkuip, verwijderen bodembescherming in de bouwkuip etc) zijn gestart in april 2018 en afgerond in juni 2018.

De civiele werkzaamheden zijn in juni 2018 gestart, in november gepauzeerd en zullen vanaf april 2019 worden afgerond. Deze werkzaamheden bestaan uit:

- Sponningen turbine frames;
- Betonwerk, Bordeswerk, leuning en hekwerk;
- Kabelkokers en nutsvoorzieningen.

De aanleg van de grid-aansluiting is voorbereid: gesprekken hebben plaatsgevonden met Enduris, het tracé is vastgesteld, de engineeringsoopdracht is in voorbereiding.

Daarnaast zal het civiele werk bestaan uit een uitbreiding van de reeds door RWS aangelegde bodembescherming.

Naast de civiele werken zal in april 2019 (na het stormseizoen) onderstaande werkzaamheden bevatten.

- Realisatie Electro-technische installaties
 - Plaatsing E-installaties
 - Koppeling met de Flakkeese Spuisluis van RWS
 - Aansluiting op het grid (Enduris)
 - Netwerkconfiguratie
 - Hevelconfiguratie
- Meet en regelapparatuur

Fase c: Validatie en certificering centrum

Het plan van aanpak opgesteld voor certificering & validatie fase c is inmiddels opgesteld en er worden momentdeeln partijen gecontacteerd voor de certificering.

Financiën

De projectkosten zijn gestegen met ca. 3,5 miljoen Euro. Dit heeft te maken met de complexiteit van de uitvoering, meerwerk als gevolg van aanvullende voorwaarden door stakeholders (m.n. RWS), de huidige druk op de aannemersmarkt alsook het prijspeil van 2018. Meerkosten bedragen ca. 2.5 miljoen Euro, prijspeilaanpassingen ca. 1 miljoen Euro. De nieuwe begroting voor ZiS in de bijlage is op prijspeil 2018 gebracht.

Het is in de afgelopen periode gebleken dat de interesse in TTC-GD als technologie-, test-, certificerings- en demonstratiecentrum veel groter is dan voorheen voorzien. Er is daarom gekozen voor een verschuiving van de strategie. Het aandeel van de turbines die worden aangeschaft ten behoeve van energieopwekking is gereduceerd. In de gewijzigde strategie is gekozen om 3 turbines aan te schaffen in plaats van 4, en een aantal kosten die oorspronkelijk gerelateerd waren aan de 4 turbines wordt nu toebedeeld aan het centrum, mede op basis van een reële toewijzingssystematiek. Het overzicht in de bijlage laat nu de kosten voor het gehele project zien. De kosten gerelateerd aan ZiS-1, ZiS-2 en DEI zijn daarin verwerkt. De provinciale aanvraag behelst dan de onderstaande herziene uitgavenprognose.

Bevoorschotting / betalingsschema / verkorte staatsteun analyse

De totale kosten voor de bouw en operationalisering van het TTC-GD bedragen momenteel 32 miljoen Euro, inclusief turbines. De technologische infrastructuur kost 23,3 miljoen euro, waardoor de theoretische maximale subsidie hiervoor volgens de staatssteun-regelgeving 11,65 miljoen Euro bedraagt.

De afgelopen periode is het toewijzingsdossier opgesteld waarbij er een start is gemaakt met het toewijzen van kosten aan de lopende subsidie trajecten.

De huidige toezegging vanuit de ZiS-gelden bedraagt (1,6 + 2,5 miljoen =) 4,1 miljoen Euro. Tezamen met de DEI subsidie van 1,02 miljoen Euro brengt dit het steunbedrag op 5,1 miljoen Euro. Dit bedraagt 22 procent van de totale kosten en blijft hierbij ruim onder het maximum steunpercentage van 50% conform de AGVV voor technologische infrastructuur.

Op basis van de bovenstaande overzichten stellen wij hiervoor de onderstaande bevoorschotting te hanteren.

Datum	Voorschot	Opmerking	%
Jan-2019	€ 1.200.000	Voorschot 2019	75%
Mrt -2020	€ 400.000	Eindafrekening	10%
€ 1.600.000			

Het gevraagde subsidiebedrag is niet proportioneel.

BIJLAGE: totale kosten TTC-GD

Toelichting aanvullend kostenniveau

Gedetailleerde begroting TTC-GD bij provinciale aanvraag	PROJECTKOSTEN			ZiS-1		ZiS-2		ZiS-1+ ZiS-2		DEI		Aanvullend fonds*		TOTAAL ZiS + DEI		aanvullend werk binnen kostenposten	
Inhuur derden Techniek & Operaties	€ 1.675.000	€ 626.206	67%	€ 490.460	67%	€ 313.103	33%	€ 245.230	€ 1.675.000	aanvullend werk derden							
Ontwerpwerkzaamheden + vergunningen	€ 540.000	€ 432.000	80%	€ -	80%	€ 108.000	80%	€ -	€ 540.000	-							
Bouwbegeleiding	€ 155.000	€ 116.250	75%	€ -	75%	€ 38.750	75%	€ -	€ 155.000	-							
Engineering / CFD	€ 480.000	€ 116.667	67%	€ 77.500	67%	€ 58.334	67%	€ 38.750	€ 291.250	aanvullend CFD tbv vergunningen							
Projectmanagement civiel	€ 875.000	€ 87.500	50%	€ 218.750	50%	€ 87.500	50%	€ 218.750	€ 612.500	aanvullend werk ivm vergunningen							
Communicatie & disseminatie	€ 465.000	€ 80.000	67%	€ 37.200	67%	€ 40.000	67%	€ 18.600	€ 175.800	extra beurzen; aanvullende activiteiten							
Financiële controle & legal	€ 125.000	€ 75.000	100%	€ 50.000	100%	€ -	100%	€ -	€ 125.000	extra kosten ivm vergunningen							
Verzekeringen (CAR)	€ 100.000	€ 50.000	100%	€ -	100%	€ -	100%	€ -	€ 50.000	-							
Leges	€ 95.000	€ 95.000	100%	€ -	100%	€ -	100%	€ -	€ 95.000	-							
Vergunningen- experts	€ 100.000	€ 75.000	100%	€ 25.000	100%	€ -	100%	€ -	€ 100.000	aanvullend werk ivm vergunningen							
Voorbereidende werkzaamheden	€ 470.000	€ 108.000	67%	€ 94.000	67%	€ 54.000	67%	€ 47.000	€ 303.000	aanvullend werk i.v.m. pauze werk							
Bodembescherming en grondwerk	€ 699.000	€ 94.000	67%	€ 181.740	67%	€ 47.000	67%	€ 90.870	€ 413.610	uitbreiding bodembescherming							
Damwanden	€ 1.048.000	€ 612.000	67%	€ 48.184	67%	€ 306.000	67%	€ 24.092	€ 990.275	uitbreiding van het centrum							
Betonvloeren	€ 445.000	€ 188.000	67%	€ 107.580	67%	€ 94.000	67%	€ 53.790	€ 443.370	uitbreiding van het centrum							
Eiland	€ 300.000	€ 200.000	67%	€ 0	67%	€ 100.000	67%	€ 0	€ 300.000	-							
Terreininrichting	€ 50.000	€ 32.000	67%	€ 1.320	67%	€ 16.000	67%	€ 660	€ 49.980	uitbreiding van het centrum							
Gootvoorzieningen	€ 96.000	€ 64.000	67%	€ 0	67%	€ 32.000	67%	€ 0	€ 96.000	-							
Krammer zijde	€ 102.000	€ 68.000	67%	€ -	67%	€ 34.000	67%	€ -	€ 102.000	-							
Hekwerk en trappen	€ 180.000	€ 142.000	67%	€ -22.000	67%	€ 71.000	67%	€ -11.000	€ 180.000	correctie ivm staatssteunregels							
Uitvoeringskosten civiele aannemer	€ 1.345.000	€ -	n.v.t.	€ 1.345.000	100%	€ -	100%	€ -	€ 1.345.000	toegevoegde kosten in ZiS-2							
Elektrische installatie	€ 860.000	€ 309.333	67%	€ -	67%	€ 154.667	67%	€ -	€ 464.000	-							
Meetsystemen	€ 165.000	€ 85.872	86%	€ -	86%	€ 14.128	86%	€ -	€ 100.000	-							
Meetsystemen -engineering	€ 100.000	€ 50.000	100%	€ -	100%	€ -	100%	€ -	€ 50.000	-							
Gridaansluiting	€ 1.300.000	€ 409.333	67%	€ -	67%	€ 204.667	67%	€ -	€ 614.000	aanvullende scope							
Bankgarantie gridaansluiting	€ 25.000	€ 16.667	67%	€ -	67%	€ 8.334	67%	€ -	€ 25.001	-							
Ontwikkeling TTC-GD	€ 2.510.000	€ 520.369	67%	€ 251.000	67%	€ 260.185	67%	€ 125.500	€ 1.157.054	diverse aanvullende werkzaamheden							
Loonkosten; conform aanvraagformulier		€ 4.653.197		€ 2.905.733		€ 2.041.666		€ 852.242	€ 10.452.838								
F. Dees	€ 222.964	€ 222.964	100%	€ -		€ -		€ -	€ 222.964								
V. Maniyara	€ 123.840	€ 123.840	100%	€ -		€ -		€ -	€ 123.840								
A. Raoul	€ 69.580	€ -		€ 69.580	100%	€ -		€ -	€ 69.580								
W. van Sorgen	€ 178.560	€ -		€ 89.280	100%	€ -		€ 89.280	€ 178.560								
R. van Meurs	€ 140.350	€ -		€ 140.350	100%	€ -		€ -	€ 140.350								
	€ 735.294	€ 346.804		€ 299.210		€ -		€ 89.280	€ 735.294								
TOTAAL subsidiabele kosten tbv ZiS/DEI		€ 5.000.000		€ 3.204.943		€ 2.041.666		€ 941.522	€ 11.188.132								
Maximale subsidie		50%		50%		50%		n.t.b.*	50%								
Maximale subsidie	€ 2.500.000			€ 1.602.472		€ 1.020.833		n.t.b.*	€ 5.594.066								
Gevraagde subsidie	€ 2.500.000			€ 1.600.000		€ 1.020.833		n.v.t.*	€ 5.120.833								
Overige projectkosten, niet in ZiS-1/2 & DEI opgenomen																	
RECAP - projectoverzicht ZiS+DEI*	€ 11.188.132																
Overige projectkosten																	
Graafwerkzaamheden	€ 192.000 € 495.000																
Constructie stromingsgoten	€ 684.765 € 4.605.000																
Gebouwen	€ 510.000 € 510.000																
E&I-systemen	€ 1.291.001 € 1.905.000																
Aansluiting op elektriciteitsnet	€ 751.000 € 1.390.000																
Certificering, visveiligheid	€ 530.000 € 530.000																
Projectkosten	€ 5.970.157 € 10.525.000																
Realisatie	€ 1.602.947 € 2.760.000																
Diverse kosten	€ 600.000 € 600.000																
Turbines	€ 8.680.000 € 8.680.000																
TOTAAL projectkosten	€ 32.000.000 € 32.000.000																
* incl. niet declareerbaar in ZiS & DEI; wordt anders gefinancierd																	

The figure shows a step function on a coordinate system. The x-axis is labeled 'x' and the y-axis is labeled 'y'. A horizontal line is drawn at the top of the plot area. The function is represented by a series of horizontal segments at different heights, connected by vertical drops. The function starts at a high value for low x and decreases in steps as x increases. The function is red, except for one segment which is yellow.

Bijgestelde planning

Table of Contents

1.	Planning en mijlpalen	2
2.	Behaalde resultaten.....	3
	Financiën TTC-GD	3
	Planning	4
	Legal	4
3.	Geld.....	6
4.	Aandachtspunten	6
5.	Extra acties	7

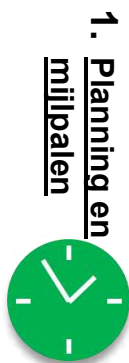
Focus

Doelstelling:	Het oprichten van een internationale faciliteit om technologieën op het gebied van getijdenenergie met het zogeheten TRL6 (Technology readiness level 6) door te ontwikkelen, te testen, te demonstreren en het ontwikkelen van producten naar de markt.
Scope:	Het "Tidal Technology Center Grevelingendam" (TTC-GD) is een energiedijk met testgoten en andere faciliteiten om innovatieve technologieën verder te brengen, te certificeren en export klaar (marktrijp) te maken, zowel nationaal (rivieren en Brouwersdam) als internationaal. TCC-GD heeft als doel het faciliteren en verder ontwikkelen van de getijdenenergiesector. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan effecten op de omgeving, zoals visvriendelijkheid.

Sturing

Projectleider:	██████████ (BT Projects)
Partners:	██████████ (Provincie Zeeland), CoE Delta Technology (HZ), RWS, Pentair Fairbanks Nijhuis (PFN), Deepwater-Energy, Water2Energy (W2E), Water Power Turbines (WPT), Fish Flow Innovations en Enduris
Portefeuillehouder:	B. de Reu

Beheersaspecten	Status	Toelichting
-----------------	--------	-------------

- Verlening waterwetvergunning TTC Rijkswaterstaat september 2017
- Verlening omgevingsvergunning bouw TTC Schouwen-Duiveland september 2017
- Indienen waterwetvergunning Turbines TTC Q4 2017
- Operationalisering Energiecoöperatie "Grevelingen Energie" u.A.
- Pachtovereenkomst RWS december 2017

Voortgang 1.0

- Opdrachtverlening Grid aansluiting oktober 2017
- Aanbestedingsprocedure civiele werken september 2017
- Opdrachtverlening civiele constructie december 2017
- Vreemd vermogen december 2017
- Start bouw TTC-GD maart 2018
- Werkzaamheden kering vanaf april 2018

Voortgang 2.0 (januari 2018)

- Opdrachtverlening Grid-aansluiting oktober 2017 uitgesteld doordat de ZIS nog niet waren geformaliseerd, er zal medio februari een engineeringsopdracht worden geformaliseerd
- Aanbestedingsprocedure civiele werken september 2017, Opdrachtverlening civiele constructie december 2017. Procedure opgestart aanbiedingen aannemers begin februari ontvangen.
- Vreemd vermogen december 2017 uitgesteld i.v.m. formele beschikking ZIS gelden.
- Start bouw TTC-GD maart 2018, Werkzaamheden kering vanaf april 2018, pending beoordeling aanbiedingen aannemers.

Voortgang 3.0 (mei 2018)

- Opdrachtverlening Grid-aansluiting: Gesprekken plaatsgevonden met Enduris, trace vastgesteld, engineeringsopdracht in voorbereiding.
- Aanbestedingsprocedure civiele werken: Aanbesteding civiele werken afgerond, Van der Straaten onder begeleiding van ANTEA geselecteerd als aannemer.
- Initiële opdracht verstrekt.
- E-systemen: DO afgerond, het uitvoeringsontwerp wordt medio juni afgerond.
- Start bouw TTC-GD: Van der Straaten is gestart met de voorbereidende werkzaamheden. Werkzaamheden kering: Gestart.
- Vreemd vermogen: veelvuldig contact gehad met diverse private en publieke instellingen w.o. ABN, TRIODOS en RABOBANK. Formele update medio juni.
- Pachtovereenkomst RWS: Initiële pachtovereenkomst opgesteld, wordt in de zomer afgerond.
- Operationalisering Energiecoöperatie: werkzaamheden zijn opgestart, het businessplan zal de komende maanden worden opgesteld. Kandidatenlijst voor bestuur opgesteld.
- Indienen waterwetvergunning Turbines TTC Q4 2018: Geen wijzigingen; gepland voor Q4 2018.

Voortgang 4.0 (December 2018)

- Bouwwerkzaamheden gestart
- Bouwwerkzaamheden in juli 2018 tijdelijk stilgelegd i.v.m. onduidelijkheid over uitvoering werkzaamheden
- Bouwwerkzaamheden gepauzeerd i.v.m. stormseizoen. In goed overleg met RWS is de pauze pas 1 november ingegaan, om veiligheid van de kunstwerken van RWS én TTC-GD te borgen.
- Herstart bouwwerkzaamheden medio maart 2019 (na stormseizoen); mogelijkheid tot vervroegde start (vóór 1 april) toegezegd door RWS op basis van goede relatie

2. Behaalde resultaten

Voortgang 1.0

- Begroting/ Business case / Staatssteun analyse TTC-GD
 - 23-2-2017 Capex begroting TTC-GD
 - 23-2-2017 Business Case
 - 7-3-2017 Onderbouwing Business Case
 - 17-3-2017 Staatssteun notitie TTC-GD
 - 19-3-2017 Staatssteun notitie Turbine ontwikkelaars
 - 3-4-2017 Status rapportage publieke ondersteuning
 - 3-4-2017 Aanvullende notitie staatssteun
- 29 juni waterwetvergunning gepubliceerd bouw TTC, waterwet vergunning lag ter inzage tot augustus 2017, 1 zienswijze, vergunning definitief per september 2017
- Juridische structuur TTC-GD vastgesteld
- Oprichting Energiecoöperatie "Grevelingen Energie" u.A.
- Besteksonderwerp civiele constructie gereed (april 2017)
- CFD-analyses stromingsgoten gereed (juli 2017)
- Ontwerp trace opgesteld (Gridaansluiting Enduris) (juni 2017)
- DO-ontwerp E-systemen gereed
- DO-ontwerp Fase 2 en 3 gereed
- Omgevings/bouwvergunning Schouwen Duiveland hei-werkzaamheden verleend
- Omgevings/bouwvergunning Schouwen Duiveland bouw TTC-GD ingediend
- Overeenkomst RWS voor gebruik FSS 16-12-2016

Financiën TTC-GD

Voortgang 2.0 Januari 2018

- Gesprekken met externe partijen o.a. Enduris (Grid connectie) en banken voor het benodigde vreemd vermogen herstart na formele beschikking van de ZIS gelden in januari 2018.
- Er moeten afspraken worden gemaakt betreffende de aanvraag en planning van de toegezegde 1,6 miljoen Euro vanuit GS.
- Gerelateerde subsidie aanvragen; eind februari zullen de juridische tijdslijnen bekend zijn.
- Hernieuwbare energie aanvraag W2E turbine: De stukken zijn ingediend bij het college van beroep.
- DEI 2 aanvraag WPT turbine: De hoorzitting zal plaatsvinden op 7 februari 2018.
- In het volgende voortgangsoverleg zal de financiële voortgang worden besproken.

Voortgang 3.0 Mei 2018

- Formele aanvraag ZIS gelden ingediend en goedgekeurd (januari 2018)
- Notitie voorschot opgesteld. (9-1-2018).
- Gedetailleerde uitgaven prognose opgesteld (9-1-2018).
- Voorschot ZIS gelden ontvangen.
- Financiële voortgang besproken tijdens regulier ZIS overleg.
- Vreemd vermogen: veelvuldig contact gehad met diverse private en publieke instellingen w.o. ABN, ASN, TRIODOS en RABOBANK. Formele update medio juni.
- Er worden afspraken gemaakt betreffende de aanvraag en planning van de toegezegde 1,6 miljoen Euro vanuit GS, in het volgend VGR overleg gepland voor juni 2018.
- Budget versus actuele situatie. Door marktomstandigheden waren de aanbiedingen van de aannemer 10% hoger dan de raming.
- Actuele kosten en planning.

Voortgang 4.0 (December 2018)

- Toewijzingsdossier besproken tijdens regulier ZIS-overleg: afgesproken wordt dat het dossier op basis van werkelijke kosten zal worden opgesteld na realisatie van het project.
- Actuele kosten aangepast aan nieuwe prijspeil (2018/2019), extra kosten door vertraging en extra kosten als gevolg van aanvullende eisen van stakeholders (m.n. RWS).
- Het is in de afgelopen periode gebleken dat de interesse in TTC-GD als technologie-, test-, certificerings- en demonstratiecentrum veel groter is dan voorheen voorzien. Er is daarom is gekozen voor een verschuiving van de strategie. Het aandeel van de turbines die worden aangeschaft ten behoeve van energieopwekking is gereduceerd. In de gewijzigde strategie is gekozen om 3 turbines aan te schaffen in plaats van 4, en een aantal kosten die oorspronkelijk gerelateerd waren aan de 4 turbines wordt nu toebedeeld aan het centrum, mede op basis van een reële toewijzingssystematiek. Het

overzicht in de bijlage laat nu de kosten voor het gehele project zien. De kosten gerelateerd aan ZIS-1, ZIS-2 en DEI zijn daarin verwerkt. De provinciale aanvraag behelst dan de onderstaande herziene uitgavenprognose.

- Acquireren van vreemd vermogen ongoing.

Planning

Voortgang 2.0 Januari 2018

- Momenteel wordt de planning op basis van de huidige ontwikkelingen herzien. Deze zal medio februari beschikbaar komen.

Voortgang 3.0 Mei 2018

- Planning herzien op basis van bouwplanning aannemer. Detail planning civiele werkzaamheden op aanvraag beschikbaar.
- Werkzaamheden aannemer 6 weken vertraagd; dit heeft nog geen consequenties voor de overall voortgang van het project.
- Belangrijkste deadline voor de oplevering van de huidige bouwwerkzaamheden is oktober 2018 (begin van het stormseizoen).

Voortgang 4.0 (December 2018)

- Bouwwerkzaamheden vertraagd; hervatting medio maart 2019 (na stormseizoen); afronding werkzaamheden aannemer VDS medio zomer 2019.
- Overige werkzaamheden w.o. fase c (inbedrijfstellen, ontwikkeling tot kenniscentrum) worden 1 april 2020 gerealiseerd.
- De hervatting van de werkzaamheden in maart/april 2019 en de officiële opening van het centrum in de zomer 2019 kunnen een officieel karakter krijgen in samenwerking met provincie Zeeland [REDACTED].

Legal

Voortgang 2.0 Januari 2018

- Momenteel wordt er tezamen met de provincie gesproken over de verklaring van geen bedenking op de afgegeven vergunningen dit zal de komende periode opgelost moeten worden.
- In nauw overleg met RWS moet de bouwplanning worden vastgesteld e.e.a. in het kader van de te overleggen werkplannen.
- De waterwet is reeds goedgekeurd; momenteel wordt gewerkt aan de waterwet vergunning van de turbines, Met RWS zal een planning moeten worden vastgesteld.

Voortgang 3.0 Mei 2018

- Gerelateerde subsidieaanvragen ZIS – HE en DEI. Hieronder is de stand van zaken weergegeven voor wat betreft de voortgang van de opgestarte bezwaar en beroep procedures.

Voortgang 4.0 (December 2018)

- HE-subsidie met Water2Energy turbine, afgewezen
- DEI-2 met Water Power Turbines turbine, behandeling beroepszaak 31 januari; *verwacht resultaat: afwijzing*
- Werkplannen voor de bouw van de civiele constructie goedgekeurd. Werkplan bodembescherming ongoing. Bodembeschermingsmodellen zijn zeer innovatief en ook voor RWS nog relatief nieuwe materie. Het totstandkomen van een gedegen besluit en goedgekeurd werkplan neemt meer tijd in beslag, maar het gesprek wordt op zeer constructieve basis gevoerd.
- De vergunningaanvraag voor exploitatie van de eerste set turbines is inmiddels ingediend.

Procesgang Hernieuwbare Energie

- 5 oktober 2017: Beslissing op Wob-verzoek aangaande HE en DEI
- 2 november 2017: Beslissing op bezwaar, waarin RVO het bezwaar ongegrond verklaard en het bestreden besluit handhaaft.
- 11 december 2017: Pro forma beroep tegen de beslissing op bezwaar van 2 november 2017
- 22 December 2017: Aanvullende gronden van bezwaar beslissing op Wob-verzoek 5 oktober 2017.
- 24 januari 2018: Indiening aanvullende gronden van beroep tegen de beslissing op bezwaar.
- 13 maart 2018: RVO verweer inzake het beroep van Blue Turbines BV en Water2Energy BV
- 26 april: Verzoek College van Beroep voor het Bedrijfsleven
- 9 mei 2018: Verslag van hoorzitting (24-8-2017) en het RVO verweerschrift aan College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

- 17 mei 2018: Telefonisch contact Justion met CBb: naar alle waarschijnlijkheid zal een mondelinge behandeling wordt ingepland, maar dit zal, gezien de omvang van de zaken, nog wel even zal duren.
- Hoorzitting CBb november 2018. Uitspraak CBb december 2018: niet ontvankelijk verklaard.

Procesgang Duurzame Energy Innovatie

- 27 november 2017: Aanvulling van de gronden van bezwaar tegen besluit tot afwijzing de DEI subsidie aanvraag.
- 22 December 2017: Aanvullende gronden van bezwaar beslissing op Wob-verzoek 5 oktober 2017.
- 7 februari 2018: Hoorzitting waarin bezwaren nader worden toegelicht.
- 16 februari 2018: Beslissing op bezwaar en handhaving van besluit.
- 27 maart 2018: Pro forma beroep tegen de beslissing op bezwaar d.d. 16 februari 2018 van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- 25 april 2018: Aanvullende gronden van beroep tegen de beslissing op bezwaar.
- 2 mei 2018: Brief van CBb aan RVO waarbij deze in de gelegenheid wordt gesteld om een verweerschrift in te dienen binnen een termijn van 4 weken.
- Mei-december : Regelmatig telefonisch contact Justion en CBb.
- 31 januari 2019: hoorzitting CBb.

De gesprekken met RVO in de afgelopen periode hebben aanleiding gegeven tot heroverweging van de verwachtingen t.a.v. subsidieaanvragen. Mede gezien de (negatieve) resultaten van het beroep voor de HE-aanvraag, is de verwachting van een positieve uitkomst van het beroep in de DEI-aanvraag nihil. Mede daardoor wordt getracht een gesprek te hebben met RVO om tot een compromis te komen. Gezien eerdere ervaringen wordt ook dit traject als kansarm beoordeeld, maar is de poging waard.

3. Geld

Voortgang 1.0

Toewijzing bijdragen onderzoeksinfrastructuur EUR 16.775,000

- Regeling EZ, DEI toegekend EUR 1,020,833 voor infra (8/2/2016) totale subsidie omvang € 3,2 mln.
- Zeeland in Stroomversnelling EUR 2.5 mln (20/6/2017)

Reeds besteedde gelden

1. Zie notitie 17-3-2017 EUR 740.000
2. Overige ontwikkelkosten EUR 700.000

Totale bestedingen/ commitments EUR 1,440,000 (8 / 2017)

Noodzakelijke gunning Q4 2017 - >

1. Gridaansluiting EUR 1,035,000
2. Civiele werken eerste fase EUR 2,688,463
3. Overige commitments EUR 475,000

Voortgang 2.0 Januari 2018

Geen aandachtspunten

Voortgang 3.0 Mei 2018

- SDE+ afgewezen.

Actuele voortgang project.

Voortgang 4.0 December 2018

De projectkosten zijn gestegen met ca. 3,5 miljoen Euro. Dit heeft te maken met de complexiteit van de uitvoering, meerwerk als gevolg van aanvullende voorwaarden door stakeholders (m.n. RWS), de huidige druk op de aannemersmarkt alsook het prijspeil van 2018. De nieuwe begroting voor ZiS in de bijlage is op prijspeil 2018 gebracht. De nieuwe begroting voor ZiS is op prijspeil 2018 gebracht (Fase a en b). E.e.a. heeft echter geen consequentie voor ZiS-1.

4. Aandachtspunten

Voortgang 2.0 Januari 2018

- Vergunningstraject Waterwet Rijkswaterstaat, mogelijk extra monitoring nodig.
- Om deadlines te halen zijn er concrete afspraken nodig over wanneer welk bedrag beschikbaar komt
- Door bijtelling van de reeds toegekende subsidie aan totale bijdrage voor het TTC ontstaat een tekort voor de financiering van de infrastructuur van EUR 1,6 mln. Op dit moment loopt beroepsprocedure tegen afwijzing van 2de DEI aanvraag. Van belang dat deze wordt toegekend voor sluitende financiering.
- Projectleider maakt nu 2 scenario's of doorgang van het project met huidige middelen voldoende is om van start te gaan of dat er meer duidelijkheid dient te komen over de aanvullende EUR 1,6 mln.

Voortgang 3.0 Mei 2018

- Voorlopige beschikking 1,6 miljoen Euro ontvangen.
- Formele aanvraag GS 1,6 miljoen Euro.
- Werkplannen Rijkswaterstaat.
- Indiening waterwetvergunning turbines.
- Planning en voortgang vreemd vermogen.
- Pachtovereenkomst.
- SDE+ Oktober 2018.

Voortgang 4.0 December 2018

- Formele aanvraag GS 1,6 miljoen Euro.
- Aanvullende werkplannen Rijkswaterstaat
- Vergunningaanvraag voor exploitatie van turbines
- Vreemd vermogen-financiering
- Publieke financiering via EIB-route
- Pachtovereenkomst
- SDE+ april 2019

5. Extra acties

Datum:

Voortgang 2.0 Januari 2018

- Op 12/9 overleg over financiering met provincie Zeeland.
- Op 14/9 overleg met Zeeland coördinator over voortgang.
- Inplannen voortgangsoverleg EZ, ZIS, Stimulus

Voortgang 3.0 Mei 2018

- 25-5-2018 bijeenkomst regiegroep.
- medio juni 2018 voortgangsoverleg EZ, ZIS, Stimulus

Voortgang 4.0 December 2018

- Uitgangspunten toewijzingsdossier afgestemd, besloten is om op basis van werkelijke situatie op pragmatische wijze onder te verdelen.
- Actie richting RVO (gesprek t.a.v. DEI) opstarten.

TOTALE KOSTEN - Tidal Technology Center Grevelingendam			
	TTC-GD + 3 turbines	TTC-GD + 2 turbines	DELTA
TTC-GD			
Civiele constructie	€ 10.300.000	€ 10.300.000	€ 0
Gridaansluiting	€ 1.925.000	€ 1.925.000	€ 0
Certificering, visveiligheid	€ 1.035.000	€ 1.035.000	€ 0
Realisatie, verzekeringen, vergunningen, communicatie, legal	€ 2.380.000	€ 2.380.000	€ 0
Overige kosten	€ 3.360.000	€ 3.360.000	€ 0
subtotaal- Civiele werken	€ 19.000.000	€ 19.000.000	
E&I-systemen	€ 2.550.000	€ 2.550.000	€ 0
Turbine- PFN (390 kW)	€ 2.715.000	€ 2.715.000	€ 0
Turbine- DWE (530 kW)	€ 3.675.000	€ 3.675.000	€ 0
Turbine- W2E (450 kW)	€ 4.060.000	€ 0	€ 4.060.000
subtotaal - systemen/installaties	€ 13.000.000	€ 8.940.000	€ 4.060.000
TOTAAL	€ 32.000.000	€ 27.940.000	€ 4.060.000

TOTALE KOSTEN - Tidal Technology Center Grevelingendam			
	TTC-GD + 3 turbines	TTC-GD + 2 turbines	DELTA
TTC-GD			
Civiele constructie			
Vorbereidende werkzaamheden	€ 470.000	€ 470.000	€ 0
Bodembescherming en grondwerk	€ 699.000	€ 699.000	€ 0
Damwanden	€ 1.048.000	€ 1.048.000	€ 0
Betonvloeren	€ 445.000	€ 445.000	€ 0
Eiland	€ 300.000	€ 300.000	€ 0
Terreininrichting	€ 25.000	€ 25.000	€ 0
Gootvoorzieningen	€ 96.000	€ 96.000	€ 0
Krammer zijde	€ 102.000	€ 102.000	€ 0
Hekwerk en trappen	€ 180.000	€ 180.000	€ 0
Diverse	€ 15.000	€ 15.000	€ 0
Engineering / overige werkzaamheden	€ 105.000	€ 105.000	€ 0
Uitvoeringskosten civiele aannemer	€ 1.345.000	€ 1.345.000	€ 0
Terreininrichting	€ 25.000	€ 25.000	€ 0
Overige kosten	€ 80.000	€ 80.000	€ 0
Containers tbv turbines	€ 250.000	€ 250.000	€ 0
Gebouwen en ontwikkeling civiele werken	€ 300.000	€ 300.000	€ 0
Ontwerpwerkzaamheden + vergunningen	€ 540.000	€ 540.000	€ 0
Engineering, bouwbegeleiding	€ 635.000	€ 635.000	€ 0
Projectmanagement	€ 1.105.000	€ 1.105.000	€ 0
Projectadministratie	€ 1.155.000	€ 1.155.000	€ 0
Projecten TTC turbines c.a.	€ 890.000	€ 890.000	€ 0
Overige	€ 490.000	€ 490.000	€ 0
Afronden	€ 0	€ 0	€ 0
subtotaal-Civiele constructie	€ 10.300.000	€ 10.300.000	€ -
Gridaansluiting			
Gridaansluiting	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 0
Bankgarantie gridaansluiting	€ 25.000	€ 25.000	€ 0
Engineering, vergunningen, realisatie	€ 510.000	€ 510.000	€ 0
Overige	€ 90.000	€ 90.000	€ 0
Afronden	€ 0	€ 0	€ 0
subtotaal-Gridaansluiting	€ 1.925.000	€ 1.925.000	€ -
Certificering, visveiligheid			
Nulmetingen TTC-GD	€ 80.000	€ 80.000	€ 0
Certificering, validatie / EOPW	€ 250.000	€ 250.000	€ 0
Certificering, validatie	€ 150.000	€ 150.000	€ 0
Nulmetingen TTC-GD - stromingen	€ 125.000	€ 125.000	€ 0
Engineering, vergunningen, realisatie	€ 230.000	€ 230.000	€ 0
Commissioning	€ 150.000	€ 150.000	€ 0
Overige	€ 50.000	€ 50.000	€ 0
Afronden	€ 0	€ 0	€ 0
subtotaal-Certificering, visveiligheid	€ 1.035.000	€ 1.035.000	€ -

TOTALE KOSTEN - Tidal Technology Center Grevelingendam				
	TTC-GD + 3 turbines	TTC-GD + 2 turbines	DELTA	
Realisatie, verzekeringen, vergunningen, communicatie, legal				
Bouwbegeleiding	€ 1.025.000	€ 1.025.000		€ 0
Financiële controle & legal	€ 200.000	€ 200.000		€ 0
Verzekeringen (CAR)	€ 200.000	€ 200.000		€ 0
Leges	€ 95.000	€ 95.000		€ 0
Vergunningen- experts	€ 100.000	€ 100.000		€ 0
Communicatie/dissemminatie	€ 645.000	€ 645.000		€ 0
Overige	€ 115.000	€ 115.000		€ 0
Afronden	€ 0	€ 0		€ 0
subtotaal-Realisatie, verzekeringen, vergunningen, communicatie, legal	€ 2.380.000	€ 2.380.000	€	-
Overige kosten				
Schaalmodel 1:100	€ 10.000	€ 10.000		€ 0
SOK TTC-NL	€ 50.000	€ 50.000		€ 0
SOK Antea	€ 200.000	€ 200.000		€ 0
Projectondersteuning en ontwikkeling project op TTC	€ 2.075.000	€ 2.075.000		€ 0
Strategie en ontwikkeling TTC operationeel	€ 725.000	€ 725.000		€ 0
Administratie projecten	€ 140.000	€ 140.000		€ 0
Overige	€ 160.000	€ 160.000		€ 0
Afronden	€ 0	€ 0		€ 0
subtotaal-Overige kosten	€ 3.360.000	€ 3.360.000	€	-
				0,0
subtotaal- Civiele werken	€ 19.000.000	€ 19.000.000	€	-
E&I-systemen				
Elektrische installatie	€ 860.000	€ 860.000		€ 0
Besturingssystemen	€ 165.000	€ 165.000		€ 0
Meetsystemen	€ 165.000	€ 165.000		€ 0
Diverse-systemen	€ 110.000	€ 110.000		€ 0
ADCP's	€ 100.000	€ 100.000		€ 0
Meetsystemen -engineering	€ 100.000	€ 100.000		€ 0
Ecologie/visvriendelijkheidssysteem	€ 230.000	€ 230.000		€ 0
Engineering, vergunningen, realisatie	€ 620.000	€ 620.000		€ 0
Projectadministratie	€ 80.000	€ 80.000		€ 0
Overige	€ 120.000	€ 120.000		€ 0
Afronden	€ 0	€ 0		€ 0
subtotaal-E&I-systemen	€ 2.550.000	€ 2.550.000	€	-
Turbines				
Turbine- PFN (390 kW)	€ 2.373.527	€ 2.373.527		€ 0
Engineering, vergunningen, realisatie	€ 210.000	€ 210.000		€ 0
Engineering & CFD	€ 70.000	€ 70.000		€ 0
Engineering, vergunningen, realisatie	€ 140.000	€ 140.000		€ 0
Overige	€ 130.000	€ 130.000		€ 0
Afronden	€ 1.473	€ 1.473		€ 0
subtotaal-Turbine- PFN (390 kW)	€ 2.715.000	€ 2.715.000	€	-
				€ 0
Turbine- DWE (530 kW)	€ 3.303.757	€ 3.303.757		€ 0
Engineering, vergunningen, realisatie	€ 195.000	€ 195.000		€ 0
Overige	€ 175.000	€ 175.000		€ 0
Afronden	€ 1.243	€ 1.243		€ 0
subtotaal-Turbine- DWE (530 kW)	€ 3.675.000	€ 3.675.000	€	-
				€ 0
Turbine- W2E (450 kW)	€ 3.168.000	--		€ 3.168.000
Engineering, vergunningen, realisatie	€ 140.000	--		€ 140.000
Overige	€ 380.000	--		€ 380.000
Afronden	€ 2.000	--		€ 2.000
subtotaal-Turbine- W2E (450 kW)	€ 4.060.000	€ -	€	4.060.000
				€ 0
subtotaal - systemen/installaties	€ 13.000.000	€ 8.940.000	€	4.060.000
			€	-
TOTAAL - overall	€ 32.000.000	€ 27.940.000	€	4.060.000

[REDACTED]

Van: Bat de J. (Jo-Annes)
Verzonden: woensdag 27 februari 2019 08:56
Aan: [REDACTED]
CC: Reu de B.J. (Ben); [REDACTED]
Onderwerp: Re: Start werkzaamheden TTC GD op 1 april 2019

Bedankt voor het bericht [REDACTED], wordt gewaardeerd!
Succes!

Op 27 feb. 2019 om 08:55 heeft [REDACTED] (Bepack) <[REDACTED]> het volgende geschreven:

Sorry, typefout in Ben zijn adres

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 27 februari 2019 08:53
Aan: 'rj.de.reu@zeeland.nl' <rj.de.reu@zeeland.nl>; 'j.de.bat@zeeland.nl' <j.de.bat@zeeland.nl>
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Start werkzaamheden TTC GD op 1 april 2019

Beste Ben en Jo-Annes,

Gisterenmiddag kregen wij van Leo het fantastisch goede nieuws dat de 2e tranche van de ZiS gelden van € 1,6 miljoen is toegekend aan de bouw van TTC GD.

Zoals door [REDACTED] en mij is aangegeven is daarmee de financiering van de bouwkosten van de stroomgoten volledig dekkend geworden.

Wij hebben gisteren direct contact gezocht met Van der Straaten en Rijkswaterstaat Zee & Delta. Bij RWS ZD hebben wij nogmaals de bevestiging gekregen dat er tussen 1 april en 1 oktober weer gewerkt kan worden in de bouwput. Daar zijn geen belemmeringen meer inhoudelijk of schriftelijk (noodzakelijke vergunningen zijn allemaal verstrekt).

Bij Van der Straaten hebben wij de bevestiging gekregen dat er vanaf 1 april gestart wordt met de werkzaamheden.

Stap 1 is het leegpompen van de bouwkuip, waar ca. 2-3 weken tijd voor is ingepland.

Daarna lassen aan de damwanden, betonnen vloeren aanbrengen en het kraaneiland vullen met zand.

Zoals de planning van Van der Straaten er nu uitziet, zullen de werkzaamheden aan de goten in de laatste week voor de bouwvakantie (15 juli) worden afgerond.

Direct na de bouwvakantie wordt de tijdelijke damwand verwijderd en de bodembescherming t.p.v. de damwandsleuf hersteld.

Volgens planning kan het water dan medio september weer stromen.

Anders gezegd: medio september zijn de stroomgoten klaar voor gebruik!!

Ik wil jullie nogmaals bedanken voor jullie inzet om dit iconische project gerealiseerd te krijgen.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Van: Reu de B.J. (Ben)
Verzonden: woensdag 27 februari 2019 10:24
Aan: [REDACTED] (Bepack)
CC: Bat de J. (Jo-Annes); [REDACTED]
Onderwerp: Re: Start werkzaamheden TTC GD op 1 april 2019

Succes!

Met vriendelijke groet,

B.J. de Reu (Ben)
Provincie Zeeland
Gedeputeerde
Email: bj.de.reu@zeeland.nl

Provincie Zeeland | [Abdij 6, 4331 BK Middelburg](#) | [+31 118 631011](tel:+31118631011)
[Postbus 6001, 4330 LA Middelburg](#) | www.zeeland.nl | @provzeeland | facebook.com/provinciezeeland

Op 27 feb. 2019 om 08:55 heeft [REDACTED] (Bepack) <info@bepack.nl> het volgende geschreven:

Sorry, typefout in Ben zijn adres

Van: [REDACTED] (Bepack)
Verzonden: woensdag 27 februari 2019 08:53
Aan: 'rj.de.reu@zeeland.nl' <rj.de.reu@zeeland.nl>; 'j.de.bat@zeeland.nl' <j.de.bat@zeeland.nl>
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Start werkzaamheden TTC GD op 1 april 2019

Beste Ben en Jo-Annes,

Gisterenmiddag kregen wij van Leo het fantastisch goede nieuws dat de 2e tranche van de ZiS gelden van € 1,6 miljoen is toegekend aan de bouw van TTC GD.
Zoals door Ferdinand en mij is aangegeven is daarmee de financiering van de bouwkosten van de stroomgoten volledig dekkend geworden.

Wij hebben gisteren direct contact gezocht met Van der Straaten en Rijkswaterstaat Zee & Delta.
Bij RWS ZD hebben wij nogmaals de bevestiging gekregen dat er tussen 1 april en 1 oktober weer gewerkt kan worden in de bouwput.
Daar zijn geen belemmeringen meer inhoudelijk of schriftelijk (noodzakelijke vergunningen zijn allemaal verstrekt).

Bij Van der Straaten hebben wij de bevestiging gekregen dat er vanaf 1 april gestart wordt met de werkzaamheden.
Stap 1 is het leegpompen van de bouwkuip, waar ca. 2-3 weken tijd voor is ingepland.
Daarna lassen aan de damwanden, betonnen vloeren aanbrengen en het kraaneiland vullen met zand.
Zoals de planning van Van der Straaten er nu uit ziet, zullen de werkzaamheden aan de goten in de laatste week voor de bouwvakantie (15 juli) worden afgerond.
Direct na de bouwvakantie wordt de tijdelijke damwand verwijderd en de bodembescherming t.p.v. de damwandsleuf hersteld.

Volgens planning kan het water dan medio september weer stromen.
Anders gezegd: medio september zijn de stroomgoten klaar voor gebruik!!

Ik wil jullie nogmaals bedanken voor jullie inzet om dit iconische project gerealiseerd te krijgen.

Met vriendelijke groet,

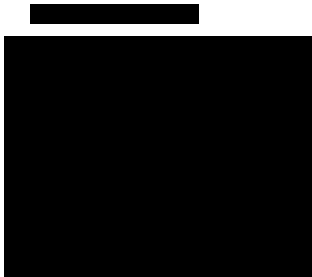

Table of Contents

1.	Planning en mijlpalen	2
2.	Behaalde resultaten.....	3
	Financiën TTC-GD	3
	Planning	4
	Legal	4
3.	Geld.....	7
4.	Aandachtspunten	8
5.	Extra acties	8

Doelstelling:	Het oprichten van een internationale faciliteit om technologieën op het gebied van getijdenenergie met het zogeheten TRL6 (Technology readiness level 6) door te ontwikkelen, te testen, te demonstreren en het ontwikkelen van producten naar de markt.
Scope:	Het “Tidal Technology Center Grevelingendam” (TTC-GD) is een energiedijk met testgoten en andere faciliteiten om innovatieve technologieën verder te brengen, te certificeren en export klaar (marktrijp) te maken, zowel nationaal (rivieren en Brouwersdam) als internationaal. TCC-GD heeft als doel het faciliteren en verder ontwikkelen van de getijdenenergiesector. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan effecten op de omgeving, zoals visvriendelijkheid.

Projectleider: ██████████ (BT Projects) / ██████████

Partners: ██████████ (Provincie Zeeland), CoE Delta Technology (HZ), RWS, Pentair Fairbanks Nijhuis (PFN), Deepwater-Energy, Water2Energy (W2E), Water Power Turbines (WPT), Fish Flow Innovations en Enduris

Portefeuillehouder: ██████████

Beheersaspecten	Status	Toelichting
-----------------	--------	-------------

- Verlening waterwetvergunning TTC Rijkswaterstaat september 2017
- Verlening omgevingsvergunning bouw TTC Schouwen-Duiveland september 2017
- Indienen waterwetvergunning Turbines TTC Q4 2017
- Operationalisering Energiecoöperatie "Grevelingen Energie" u.A.
- Pachtovereenkomst RWS december 2017

Voortgang 1.0

- Opdrachtverlening Grid aansluiting oktober 2017
- Aanbestedingsprocedure civiele werken september 2017
- Opdrachtverlening civiele constructie december 2017
- Vreemd vermogen december 2017
- Start bouw TTC-GD maart 2018
- Werkzaamheden kering vanaf april 2018

Voortgang 2.0 (januari 2018)

- Opdrachtverlening Grid-aansluiting oktober 2017 uitgesteld doordat de ZIS nog niet waren geformaliseerd, er zal medio februari een engineeringsopdracht worden geformaliseerd
- Aanbestedingsprocedure civiele werken september 2017, Opdrachtverlening civiele constructie december 2017. Procedure opgestart aanbiedingen aannemers begin februari ontvangen.
- Vreemd vermogen december 2017 uitgesteld i.v.m. formele beschikking ZIS gelden.
- Start bouw TTC-GD maart 2018, Werkzaamheden kering vanaf april 2018, pending beoordeling aanbiedingen aannemers.

Voortgang 3.0 (mei 2018)

- Opdrachtverlening Grid-aansluiting: Gesprekken plaatsgevonden met Enduris, trace vastgesteld, engineeringsopdracht in voorbereiding.
- Aanbestedingsprocedure civiele werken: Aanbesteding civiele werken afgerond, Van der Straaten onder begeleiding van ANTEA geselecteerd als aannemer.
- Initiële opdracht verstrekt.
- E-systemen: DO afgerond, het uitvoeringsontwerp wordt medio juni afgerond.
- Start bouw TTC-GD: Van der Straaten is gestart met de voorbereidende werkzaamheden. Werkzaamheden kering: Gestart.
- Vreemd vermogen: veelvuldig contact gehad met diverse private en publieke instellingen w.o. ABN, TRIODOS en RABOBANK. Formele update medio juni.
- Pachtovereenkomst RWS: Initiële pachtovereenkomst opgesteld, wordt in de zomer afgerond.
- Operationalisering Energiecoöperatie: werkzaamheden zijn opgestart, het businessplan zal de komende maanden worden opgesteld. Kandidatenlijst voor bestuur opgesteld.
- Indienen waterwetvergunning Turbines TTC Q4 2018: Geen wijzigingen; gepland voor Q4 2018.

Voortgang 4.0 (December 2018)

- Bouwwerkzaamheden gestart
- Bouwwerkzaamheden in juli 2018 tijdelijk stilgelegd i.v.m. onduidelijkheid over uitvoering werkzaamheden
- Bouwwerkzaamheden gepauzeerd i.v.m. stormseizoen. In goed overleg met RWS is de pauze pas 1 november ingegaan, om veiligheid van de kunstwerken van RWS én TTC-GD te borgen.
- Herstart bouwwerkzaamheden medio maart 2019 (na stormseizoen); mogelijkheid tot vervroegde start (vóór 1 april) toegezegd door RWS op basis van goede relatie

Voortgang 5.0 (Juni 2019)

- Bouwwerkzaamheden herstart, medio april 2019

2. Behaalde resultaten

Voortgang 1.0

- Begroting/ Business case / Staatssteun analyse TTC-GD
 - 23-2-2017 Capex begroting TTC-GD
 - 23-2-2017 Business Case
 - 7-3-2017 Onderbouwing Business Case
 - 17-3-2017 Staatssteun notitie TTC-GD
 - 19-3-2017 Staatssteun notitie Turbine ontwikkelaars
 - 3-4-2017 Status rapportage publieke ondersteuning
 - 3-4-2017 Aanvullende notitie staatssteun
- 29 juni waterwetvergunning gepubliceerd bouw TTC, waterwet vergunning lag ter inzage tot augustus 2017, 1 zienswijze, vergunning definitief per september 2017
- Juridische structuur TTC-GD vastgesteld
- Oprichting Energiecoöperatie "Grevelingen Energie" u.A.
- Besteksonderwerp civiele constructie gereed (april 2017)
- CFD-analyses stromingsgoten gereed (juli 2017)
- Ontwerp trace opgesteld (Gridaansluiting Enduris) (juni 2017)
- DO-ontwerp E-systemen gereed
- DO-ontwerp Fase 2 en 3 gereed
- Omgevings/bouwvergunning Schouwen Duiveland hei-werkzaamheden verleend
- Omgevings/bouwvergunning Schouwen Duiveland bouw TTC-GD ingediend
- Overeenkomst RWS voor gebruik FSS 16-12-2016

Financiën TTC-GD

Voortgang 2.0 Januari 2018

- Gesprekken met externe partijen o.a. Enduris (Grid connectie) en banken voor het benodigde vreemd vermogen herstart na formele beschikking van de ZIS gelden in januari 2018.
- Er moeten afspraken worden gemaakt betreffende de aanvraag en planning van de toegezegde 1,6 miljoen Euro vanuit GS.
- Gerelateerde subsidie aanvragen; eind februari zullen de juridische tijdslijnen bekend zijn.
- Hernieuwbare energie aanvraag W2E turbine: De stukken zijn ingediend bij het college van beroep.
- DEI 2 aanvraag WPT turbine: De hoorzitting zal plaatsvinden op 7 februari 2018.
- In het volgende voortgangsoverleg zal de financiële voortgang worden besproken.

Voortgang 3.0 Mei 2018

- Formele aanvraag ZIS gelden ingediend en goedgekeurd (januari 2018)
- Notitie voorschot opgesteld. (9-1-2018).
- Gedetailleerde uitgaven prognose opgesteld (9-1-2018).
- Voorschot ZIS gelden ontvangen.
- Financiële voortgang besproken tijdens regulier ZIS overleg.
- Vreemd vermogen: veelvuldig contact gehad met diverse private en publieke instellingen w.o. ABN, ASN, TRIODOS en RABOBANK. Formele update medio juni.
- Er worden afspraken gemaakt betreffende de aanvraag en planning van de toegezegde 1,6 miljoen Euro vanuit GS, in het volgend VGR overleg gepland voor juni 2018.
- Budget versus actuele situatie. Door marktomstandigheden waren de aanbestedingen van de aannemer 10% hoger dan de raming.
- Actuele kosten en planning.

Voortgang 4.0 (December 2018)

- Toewijzingsdossier besproken tijdens regulier ZIS-overleg: afgesproken wordt dat het dossier op basis van werkelijke kosten zal worden opgesteld na realisatie van het project.
- Actuele kosten aangepast aan nieuwe prijspeil (2018/2019), extra kosten door vertraging en extra kosten als gevolg van aanvullende eisen van stakeholders (m.n. RWS).
- Het is in de afgelopen periode gebleken dat de interesse in TTC-GD als technologie-, test-, certificerings- en demonstratiecentrum veel groter is dan voorheen voorzien. Er is daarom is gekozen voor een verschuiving van de strategie. Het aandeel van de turbines die worden aangeschaft ten behoeve van energieopwekking is gereduceerd. In de gewijzigde strategie is gekozen om 3 turbines aan te schaffen in plaats van 4, en een aantal kosten die oorspronkelijk gerelateerd waren aan de 4 turbines wordt nu toebedeeld aan het centrum, mede op basis van een reële toewijzingssystematiek. Het

overzicht in de bijlage laat nu de kosten voor het gehele project zien. De kosten gerelateerd aan ZIS-1, ZIS-2 en DEI zijn daarin verwerkt. De provinciale aanvraag behelst dan de onderstaande herziene uitgavenprognose.

- Acquireren van vreemd vermogen ongoing.

Voortgang 5.0 (Juni 2019)

- Begin 2019 is de rekening opgemaakt voor de verdragingskosten en de kosten voor aanvullende benodigde scope of work voor de vergunningen in 2018. De externe kosten (aannemer) bedroegen richting 600k euro; daarnaast zijn de interne projectkosten met een soortgelijk bedrag gestegen.
- De bijdrage uit ZIS van februari/maart was belangrijk om het project voortvarend doorgang te laten vinden.
- Momenteel is de cash positie voldoende om op een lager tempo te blijven doorgaan met de bouw van het centrum.
- Met aanvullende overbruggingsfinanciering kan het centrum op basis van een kleinere scope nog in 2019 worden geopend.
- Het aanvragen van vreemd vermogen-financiering is ongoing; het aanvraagdocument is in februari en in mei ge-upgrade conform de wensen van de financiers en wordt in juni opnieuw aangeboden. Verwacht wordt dat de financiering eind van het jaar beschikbaar komt.
- Start/opening van het centrum in 2019, door een gewijzigde scope qua timing (de brede goot operationeel). Afbouwen tot compleet centrum, medio 2020.

Planning

Voortgang 2.0 Januari 2018

- Momenteel wordt de planning op basis van de huidige ontwikkelingen herzien. Deze zal medio februari beschikbaar komen.

Voortgang 3.0 Mei 2018

- Planning herzien op basis van bouwplanning aannemer. Detail planning civiele werkzaamheden op aanvraag beschikbaar.
- Werkzaamheden aannemer 6 weken vertraagd; dit heeft nog geen consequenties voor de overall voortgang van het project.
- Belangrijkste deadline voor de oplevering van de huidige bouwwerkzaamheden is oktober 2018 (begin van het stormseizoen).

Voortgang 4.0 (December 2018)

- Bouwwerkzaamheden vertraagd; hervatting medio maart 2019 (na stormseizoen); afronding werkzaamheden aannemer VDS medio zomer 2019.
- Overige werkzaamheden w.o. fase c (inbedrijfstellen, ontwikkeling tot kenniscentrum) worden 1 april 2020 gerealiseerd.
- De hervatting van de werkzaamheden in maart/april 2019 en de officiële opening van het centrum in de zomer 2019 kunnen een officieel karakter krijgen in samenwerking met provincie Zeeland (Ben de Reu?).

Voortgang 5.0 (Mei 2019)

- De inbedrijfsstelling van het TTC-GD staat conform de voortgangsrapportage van december 2018 nog steeds op april 2020.
- De bouw is in april 2019 weer gestart met een schouw van de werkzaamheden. Momenteel werkt de aannemer aan de afbouw van de stromingsgoten. Als eerste wordt momenteel de grote stromingsgoot afgebouwd, waarna de kleine en middelgrote goot zullen volgen.
- Momenteel lopen er gesprekken met RWS betreffende het aanbrengen van bodembescherming en diverse andere afspraken zoals de uiteindelijke bediening van de spuisluizen. De bodembeschermingsactiviteiten lopen momenteel op het kritische pad, hierover moet medio juli 2019 een uiteindelijk definitief ontwerp voor worden goedgekeurd door Rijkswaterstaat om de spuisluizen operationeel te hebben voor oktober 2019.
- De officiële opening van het centrum wordt gekoppeld aan het moment dat de tijdelijke damwand verwijderd kan worden en de spuisluizen weer operationeel zijn (stromend water door de spuisluizen)

Legal

Voortgang 2.0 (Januari 2018)

- Momenteel wordt er tezamen met de provincie gesproken over de verklaring van geen bedenking op de afgegeven vergunningen dit zal de komende periode opgelost moeten worden.

- In nauw overleg met RWS moet de bouwplanning worden vastgesteld e.e.a. in het kader van de te overleggen werkplannen.
- De waterwet is reeds goedgekeurd; momenteel wordt gewerkt aan de waterwet vergunning van de turbines, Met RWS zal een planning moeten worden vastgesteld.

Voortgang 3.0 (Mei 2018)

- Gerelateerde subsidieaanvragen ZIS – HE en DEI. Hieronder is de stand van zaken weergegeven voor wat betreft de voortgang van de opgestarte bezwaar en beroep procedures.

Voortgang 4.0 (December 2018)

- HE-subsidie met Water2Energy turbine, afgewezen
- DEI-2 met Water Power Turbines turbine, behandeling beroepszaak 31 januari; *verwacht resultaat: afwijzing*
- Werkplannen voor de bouw van de civiele constructie goedgekeurd. Werkplan bodembescherming ongoing. Bodembeschermingsmodellen zijn zeer innovatief en ook voor RWS nog relatief nieuwe materie. Het totstandkomen van een gedegen besluit en goedgekeurd werkplan neemt meer tijd in beslag, maar het gesprek wordt op zeer constructieve basis gevoerd.
- De vergunningaanvraag voor exploitatie van de eerste set turbines is inmiddels ingediend.

Procesgang Hernieuwbare Energie

- 5 oktober 2017: Beslissing op Wob-verzoek aangaande HE en DEI
- 2 november 2017: Beslissing op bezwaar, waarin RVO het bezwaar ongegrond verklaard en het bestreden besluit handhaaft.
- 11 december 2017: Pro forma beroep tegen de beslissing op bezwaar van 2 november 2017
- 22 December 2017: Aanvullende gronden van bezwaar beslissing op Wob-verzoek 5 oktober 2017.
- 24 januari 2018: Indiening aanvullende gronden van beroep tegen de beslissing op bezwaar.
- 13 maart 2018: RVO verweer inzake het beroep van Blue Turbines BV en Water2Energy BV
- 26 april: Verzoek College van Beroep voor het Bedrijfsleven
- 9 mei 2018: Verslag van hoorzitting (24-8-2017) en het RVO verweerschrift aan College van Beroep voor het Bedrijfsleven.
- 17 mei 2018: Telefonisch contact Justitie met CBb: naar alle waarschijnlijkheid zal een mondelinge behandeling wordt ingepland, maar dit zal, gezien de omvang van de zaken, nog wel even zal duren.
- Hoorzitting CBb november 2018. Uitspraak CBb december 2018: niet ontvankelijk verklaard.

Procesgang Duurzame Energie Innovatie

- 27 november 2017: Aanvulling van de gronden van bezwaar tegen besluit tot afwijzing de DEI subsidie aanvraag.
- 22 December 2017: Aanvullende gronden van bezwaar beslissing op Wob-verzoek 5 oktober 2017.
- 7 februari 2018: Hoorzitting waarin bezwaren nader worden toegelicht.
- 16 februari 2018: Beslissing op bezwaar en handhaving van besluit.
- 27 maart 2018: Pro forma beroep tegen de beslissing op bezwaar d.d. 16 februari 2018 van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- 25 april 2018: Aanvullende gronden van beroep tegen de beslissing op bezwaar.
- 2 mei 2018: Brief van CBb aan RVO waarbij deze in de gelegenheid wordt gesteld om een verweerschrift in te dienen binnen een termijn van 4 weken.
- Mei-december : Regelmatig telefonisch contact Justitie en CBb.
- 31 januari 2019: hoorzitting CBb.
- 18 maart 2019: uitstel op besluit door CBb
- 30 april 2019: afwijzing beroep door CBb

De gesprekken met RVO in de afgelopen periode hebben aanleiding gegeven tot heroverweging van de verwachtingen t.a.v. subsidieaanvragen. Mede gezien de (negatieve) resultaten van het beroep voor de HE-aanvraag, is de verwachting van een positieve uitkomst van het beroep in de DEI-aanvraag nihil. Mede daardoor wordt getracht een gesprek te hebben met RVO om tot een compromis te komen. Gezien

eerdere ervaringen wordt ook dit traject als kansarm beoordeeld, maar is de poging waard.

Voortgang 5.0 (Juni 2019)

- DEI-2 met Water Power Turbines is ook in beroep afgewezen; daarmee is de afwijzing definitief besloten is met RVO om de tafel te gaan zitten om te bespreken in hoeverre RVO een ondersteunende rol kan hebben in de operationalisering (ondersteuning turbineontwikkelaars) van het centrum. Dit zoals aangegeven door RVO om de communicatie weer op te pakken als de bezwaar- en beroepsprocedures zijn afgerond.
- Resterende (juridische) afspraken met voornamelijk Rijkswaterstaat zijn:
 - De werkplannen voor de waterwetvergunning voor de turbines van het TTC-GD zijn in behandeling.
 - Werkplan bodembescherming: deze is in bespreking met RWS
 - Monitoringsplan: ingediend bij RWS voor review
 - Beheer- en onderhoudsplan : ingediend bij RWS voor review
 - Bedieningsvoorschriften spuisluizen: ingediend bij RWS voor review
 - Afspraken betreffende de doorlaat van water door de spuisluizen
- De waterwetvergunning voor de 1^e turbine (PFN) is eind mei ingediend voor review.
- De pachtovereenkomst is in behandeling bij Rijksvastgoedbedrijf
- Voor de goede orde de pachtovereenkomst met Staatsbosbeheer is sinds begin 2018 van kracht.

3. Geld

Voortgang 1.0

Toewijzing bijdragen onderzoeksinfrastructuur EUR 16.775,000

- Regeling EZ, DEI toegekend EUR 1,020,833 voor infra (8/2/2016) totale subsidie omvang € 3,2 mln.
- Zeeland in Stroomversnelling EUR 2.5 mln (20/6/2017)

Reeds besteedde gelden

1. Zie notitie 17-3-2017 EUR 740.000
2. Overige ontwikkelkosten EUR 700.000

Totale bestedingen/ commitments EUR 1,440,000 (8 / 2017)

Noodzakelijke gunning Q4 2017 - >

1. Gridaansluiting EUR 1,035,000
2. Civiele werken eerste fase EUR 2,688,463
3. Overige commitments EUR 475,000

Voortgang 2.0 (Januari 2018)

Geen aandachtspunten

Voortgang 3.0 (Mei 2018)

- SDE+ afgewezen.

Actuele voortgang project.

Voortgang 4.0 (December 2018)

De projectkosten zijn gestegen met ca. 3,5 miljoen Euro. Dit heeft te maken met de complexiteit van de uitvoering, meerwerk als gevolg van aanvullende voorwaarden door stakeholders (m.n. RWS), de huidige druk op de aannemersmarkt alsook het prijspeil van 2018. De nieuwe begroting voor ZiS in de bijlage is op prijspeil 2018 gebracht. De nieuwe begroting voor ZiS is op prijspeil 2018 gebracht (Fase a en b). E.e.a. heeft echter geen consequentie voor ZiS-1.

Voortgang 5.0 (Mei 2019)

Er zijn geennieuwe kostenverhogingen opgetreden en worden op dit moment ook niet voorzien.

De business case van het TTC-GD en de totale realisatie is afhankelijk van het verkrijgen van project financiering, hiervoor lopen er sinds 2018 reeds gesprekken met diverse financiële instellingen. In de aanvraag ZiS 2 is een overzicht gegeven van de stand van zaken en de mogelijke financiers van het project.

Momenteel zijn de uitgaven en voortgang van het project afhankelijk van de dialoog die momenteel loopt met Rijkswaterstaat betreffende de bodembescherming (kritisch pad). Gedurende de afgelopen maanden is bij de gesprekken met verschillende private financiële instellingen naar voren gekomen dat zij de project financiering complex vinden doordat het project zowel een energie project, technologische infrastructuur alsook hoogwaardige R&D activiteiten op het gebied van energie uit water. Doordat de projectfinanciering op zich laat wachten loopt momenteel een aanvraag bij impuls voor een tijdelijke brug-financiering totdat de uiteindelijke projectfinanciering is gerealiseerd..

4. Aandachtspunten

Voortgang 2.0 Januari 2018

- Vergunningstraject Waterwet Rijkswaterstaat, mogelijk extra monitoring nodig.
- Om deadlines te halen zijn er concrete afspraken nodig over wanneer welk bedrag beschikbaar komt
- Door bijtelling van de reeds toegekende subsidie aan totale bijdrage voor het TTC ontstaat een tekort voor de financiering van de infrastructuur van EUR 1,6 mln. Op dit moment loopt beroepsprocedure tegen afwijzing van 2de DEI aanvraag. Van belang dat deze wordt toegekend voor sluitende financiering.
- Projectleider maakt nu 2 scenario's of doorgang van het project met huidige middelen voldoende is om van start te gaan of dat er meer duidelijkheid dient te komen over de aanvullende EUR 1,6 mln.

Voortgang 3.0 Mei 2018

- Voorlopige beschikking 1,6 miljoen Euro ontvangen.
- Formele aanvraag GS 1,6 miljoen Euro.
- Werkplannen Rijkswaterstaat.
- Indiening waterwetvergunning turbines.
- Planning en voortgang vreemd vermogen.
- Pachtovereenkomst.
- SDE+ Oktober 2018.

Voortgang 4.0 (December 2018)

- Formele aanvraag GS 1,6 miljoen Euro.
- Aanvullende werkplannen Rijkswaterstaat
- Vergunningaanvraag voor exploitatie van turbines
- Vreemd vermogen-financiering
- Publieke financiering via EIB-route
- Pachtovereenkomst RWS-areaal (civiele constructie in water)
- SDE+ april 2019

Voortgang 5.0 (Juni 2019)

- Bodembescherming en resterende procedures Rijkswaterstaat
- Vreemd vermogen-financiering - > Publieke financiering via EIB-route
- Brug financiering Impuls
- SDE+ najaar 2019

5. Overige zaken / Extra acties

Voortgang 2.0 (Januari 2018)

- Op 12/9 overleg over financiering met provincie Zeeland.
- Op 14/9 overleg met Zeeland coördinator over voortgang.
- Inplannen voortgangsoverleg EZ, ZIS, Stimulus

Voortgang 3.0 (Mei 2018)

- 25-5-2018 bijeenkomst regiegroep.
- medio juni 2018 voortgangsoverleg EZ, ZIS, Stimulus

Voortgang 4.0 (December 2018)

- Uitgangspunten toewijzingsdossier afgestemd, besloten is om op basis van werkelijke situatie op pragmatische wijze onder te verdelen.
- Actie richting RVO (gesprek t.a.v. DEI) opstarten.

Voortgang 5.0 (Juni 2019)

Ook de relatie met RVO (gesprek t.a.v. DEI) wordt op constructieve wijze opgepakt. Momenteel zijn de gesprekken opgestart voor hernieuwde samenwerking; met projecten in TTC-GD die door het RVO TSE team worden ondersteund.

Met impuls Zeeland zijn gesprekken opgestart voor het vestigen van turbine ontwikkelaars in Zeeland (in navolging van W2E, REAC, DWE).

Van: [REDACTED]@bt-projects.com>
Verzonden: woensdag 29 mei 2019 11:44
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Voortgangsdokument Zeeland in stroomversnelling fiche TTC-GD 5.3
Bijlagen: Begroting infrastructuur TTC-GD VDS.pdf; ZIS 2 toewijzing inclusive aansluiting met projectbegroting.pdf

Categorieën: zienswijze vragen

Beste [REDACTED],

Hierbij het eerste antwoord op jouw vragen vanuit de ZIS rapportage.

1. Vertragskosten (zie hieronder)
2. Liquiditeitsbegroting (komt eraan)

1. Vertragskosten

Zoals in de ZIS rapportage is verwoord bedragen de totale vertragskosten:

Totaal circa [REDACTED].

De vertragskosten waren reeds opgenomen in onze begroting ten tijde van de ZIS2 aanvraag. Hieronder de onderbouwing en verwijzing naar de reeds gestuurde stukken.

Vertragskosten aannemer

De meerkosten van de vertragingen / additionele zaken RWS zoals genoemd in de ZIS2 rapportage zijn reeds verwerkt in het budget en de reeds gestuurde gedetailleerde kostenbegroting van de aannemer van 22-2-2019. In de gedetailleerde kosten van de civiele werken (Zie bijlage Begroting infrastructuur TTC-GD VDS) welke is meegestuurd met de aanvraag op 22-2-2019 zie je de regels MEM (Meer en minderwerk) onderaan opgenomen waarin deze vertragskosten door de aannemer zijn gespecificeerd.

Scope	€	3.900.000,00
Afkoop MEMI	€	100.000,00
vervallen pompput	€	-16.825,07
MEM akkoord	€	485.021,17

Vertragskosten overig

De vertragskosten van de overige onderdelen binnen BT-Projects (o.a. [REDACTED] extra werkzaamheden vergunningen, aanvullend CFD werkzaamheden, projectmanagement Civiel) zijn ook reeds opgenomen in het overall budget TTC-GD. In de specificatie van de kosten zie je deze meerkosten reeds terugkomen. (Zie bijlage ZIS 2 toewijzing...pdf).

De totale kosten zijn momenteel geraamd op [REDACTED]

Conclusie: alle vertragskosten reeds opgenomen in budget TTC-GD ten tijde van de ZIS2 aanvraag.

Van: [redacted]

Verzonden: Tuesday, 28 May 2019 14:28

Aan: 'J [redacted]
[redacted]

CC: [redacted]
[redacted]

Onderwerp: RE: Voortgangsdokument Zeeland in stroomversnelling fiche TTC-GD 5.3

Beste [redacted]

Graag de documenten opsturen naar [redacted] brengt het stuk namelijk in het PO-systeem en ik ben morgen op pad

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
[redacted]

Van: [redacted]

Verzonden: dinsdag 28 mei 2019 14:23

Aan: [redacted]
[redacted]

CC: [redacted]
[redacted]

Onderwerp: RE: Voortgangsdokument Zeeland in stroomversnelling fiche TTC-GD 5.3

Urgentie: Hoog

Beste [redacted]

[redacted] zijn druk bezig een info stuk naar het combi portefeuille overleg (PO) van de gedeputeerden de Bat en de Reu aan het voorbereiden, met de voortgangsrapportage van jullie als kern.

Nu we er induiken is het niet allemaal duidelijk en consequent geschreven. En dat zal zeker vragen oproepen bij de gedeputeerden en die willen we voor zijn,

Bijvoorbeeld bijop blz 4 staat

Voortgang 5.0 (Juni 2019)

- Begin 2019 is de rekening opgemaakt voor de vertragskosten en de kosten voor aanvullende benodigde scope of work voor de vergunningen in 2018. De externe kosten (aannemer) bedroegen richting [redacted] daarnaast zijn de interne projectkosten met een soortgelijk bedrag gestegen.

Hieruit kan je afleiden dat er 1.2 mio aan extra kosten zijn. Zijn die nu in de aanvraag van ZiS2 al gemeld? Er worden mogelijk 2 rapportage periodes met elkaar vergeleken, de ZiS rapportage sinds de laatste van december 2018 en de stand bij de ZiS2 aanvraag van 22 februari 2019.

Daarom om geen onduidelijkheden te hebben wille we graag van jullie voor morgenmiddag 12.00 een update van de projectbegroting van 22-2-19 en de liquiditeitsbegroting van 22-2-19.

We willen die voor morgenmiddag 29-5-19 12.00 uur zodat we het kunnen bespreken in het laatste PO waar Ben de Reu bij is, hij is het meest op de hoogte. En op 7 juni wordt het nieuwe college benoemd en gaat Ben met pensioen en dan krijgen we met een nieuwe gedeputeerde te maken die zich meer moet inlezen in het dossier.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature block]

Van: [Redacted] <[\[Redacted\]@bt-projects.com](mailto:[Redacted]@bt-projects.com)>

Verzonden: dinsdag 21 mei 2019 08:51

Aan: [Redacted]
[Redacted]

CC: "[Redacted]" <[\[Redacted\]@bt-projects.com](mailto:[Redacted]@bt-projects.com)>

Onderwerp: Voortgangsdokument Zeeland in stroomversnelling fiche TTC-GD 5.3

Beste [Redacted]

Hierbij de Nieuwe ZiS rapportage in concept.

Groet,

[Redacted signature]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@zeeland.nl>
Verzonden: donderdag 13 juni 2019 12:59
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Document voor gesprek maandag 14.00

[REDACTED]

We hebben naar het document gekeken.
Het betreft een duidelijk overzicht dat al beter leesbaar is dan de vorige ontvangen overzichten. Het overzicht voldoet echter niet aan de uitvraag. Het is nog steeds onduidelijk aan welke crediteuren nu welke bedragen zijn betaald.

Zo is er de volgende tekst opgenomen:

De op dit moment voor het project verrichte uitgaven zijn inclusief een bedrag ad [REDACTED] aan vergoeding voor de diverse taken (projectleiding, engineering, administratie, vergunningen etc.) verricht door medewerkers van BT Projects. Het betreft 26,8 manjaren werk sinds 2015.

Onduidelijk is nu nog steeds welke medewerkers (partners) welk bedrag hebben ontvangen. Uit het overzicht blijkt ook dat de partners [REDACTED] leningen hebben verstrekt aan het TTC. Dit terwijl zij [REDACTED] hebben ontvangen als vergoeding voor de diverse taken. De openstaande vragen blijven op deze manier nog open staan!

Kan je dit alsnog verduidelijken naar ons?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]g

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]@bt-projects.com>
Verzonden: donderdag 13 juni 2019 11:45
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]ndag 14.00

Beste [REDACTED]

hierbij het document voor ons gesprek maandag.

Zoals besproken bestaat onze delegatie uit [REDACTED] en ondergetekende.

Tot maandag met een hartelijke groet,

[REDACTED]

Update TTC-GD

*In het kader van het bijpraten van Gedeputeerde
dhr J. de Bat op 17 juni 2019*

1. Stand van zaken
2. Investerings en financiering
3. Overzicht inkomsten en bestedingen
4. Tijdlijn en next steps

■■■■■■■■■■ - 13 juni 2019

1. Stand van zaken

- 1.1 Het Tidal Technology Center Grevelingendam (TTC-GD) is een wereldwijd unieke locatie voor het testen, certificeren en demonstreren van turbines voor waterkracht en getijdenenergie. Daarnaast strekt de ambitie zich uit tot het testen en in gebruik stellen van apparatuur op meerdere terreinen van alternatieve energiewinning- en opslag. We gaan ervan uit dat de inhoud en de ambitie van het project in grote lijnen bekend is bij het provinciebestuur.
- 1.2 De bouw van het centrum wordt ondersteund door meerdere subsidiebronnen, met name het Ministerie van EZ, de EU en de provincie Zeeland. Het betreft een privaat initiatief waarbij de betrokken ondernemers een aanzienlijke hoeveelheid vakkennis, tijd en fondsen investeren.
- 1.3 Voorjaar 2018 is met de bouw begonnen, teneinde het momentum na het verkrijgen van de ZIS-subsidie te behouden. Tegen de Flakkeese Spuisluis is in overleg met Rijkswaterstaat (RWS) een indrukwekkend kunstwerk verzezen: een aantal 6 meter hoge en 65 meter lange stroomgoten waarin de waterturbines kunnen worden geplaatst.
- 1.4 Sinds j.l vrijdag 7 juni wordt de vloer van de goten van een duurzame betonlaag voorzien. Zodra de voor deze fase gemaakte financieringsbegroting rond wordt gemaakt, kan met de 'natte afbouw' van de stroomgoten worden begonnen. *Dit laatste zou betekenen dat de Flakkeese Spuisluis geopend kan worden en de Grevelingen door RWS per 1/10 weer van broodnodige waterversing kan worden voorzien.*
- 1.5 Voor het rondmaken van het restant financiering in deze fase doet project ontwikkelaar (en initiatiefnemer) BT Projects een beroep op de provincie Zeeland via de ZIS en Impuls regelingen. Daarbij gaat het respectievelijk om een restant subsidie en een kortlopende overbruggingsfinanciering (lening) á respectievelijk 0,4 en 1,0 €mln.
- 1.6 Inmiddels maakt BT Projects goede vorderingen met het vastleggen van lange termijn financiering voor het TTC-GD project. Op deze basis kan na de 'stormperiode' (1/10-31/3 waarin niet gebouwd mag worden) dwz. in Q2 2020 het centrum worden afgebouwd en officieel geopend.

2. Investerings en financiering

Het overzicht van investeringen in en financiering van het TTC-GD project (zie schema) bestaat uit de volgende onderdelen:

Investerings

- a) Civiele bouw, met name de kosten van aannemer vd Straaten uit Hansweert.
- b) Overige infra, met name de aansluiting op het elektriciteit net (mogelijk te vervangen door een batterij 'pod' oplossing met dezelfde omvang qua investering) met de ██████████, ██████████ en de begeleiding door ingenieursbureau ██████████
- c) Engineering, projectbegeleiding, vergunningen etc. door BT Projects. Hierbij dient te worden vermeld dat het hier geen standaard project betreft, verre van. Voor vrijwel elke stap in het ontwerp en de realisatie van TTC-GD is een grote hoeveelheid 'dynamic engineering' noodzakelijk gebleken. Als voorbeelden daarvan kunnen o.a. worden genoemd de vele versies van het civiele ontwerp van de stroomgoten en de consequenties van de vele en intensieve vergunning trajecten. Ook tijdens de rest van de realisatie zullen deze complicerende factoren en kosten een rol blijven spelen.
- d) De werkrelatie met RWS is goed. In het recente verleden hebben discussies plaatsgevonden over de civiel- en vergunning technische invulling van het project. BTP heeft zich daarbij niet altijd van de meest flexibele kant laten zien, een opstelling die al sinds geruime tijd is verlaten.
- e) In goed overleg wordt nu o.a. gesproken over de voor de door alle partijen gewenste openstelling (van de spuisluis) benodigde hoeveelheid bodembescherming. Een deel van de - nog niet vastgestelde- kostenomvang hiervan gaat waarschijnlijk buiten de projectbesomming vallen. Hierover worden gesprekken gevoerd met RWS en een voor beide partijen werkbare oplossing zal ongetwijfeld worden gevonden.
- f) Turbine gerelateerde investeringen betreffen met name een aanzienlijke commitment met als doel de demonstratie van een aantal (0,5 en 1,0 MW turbines) op basis van langere termijn lease verplichtingen. De invulling hiervan wordt op dit moment opgelijnd in samenspraak met de financiering experts van ██████████ (zie ook hieronder bij financiering punt d)
- g) De levering van electra en meetsystemen zal worden verricht door ██████████. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht om de metingen de komende jaren (qua apparatuur én bezetting) te laten uitvoeren door de Nederlandse technische universiteiten. Hiermee zal het project significant aan inhoudelijk niveau en status gaan winnen.
- h) De totale investering en verplichtingen ten behoeve van het TTC-GD project komen met dit alles op ruim 24 €mln. Een wat lager bedrag dan de eerder gecommuniceerde omvang, dit als gevolg van een aangepaste project scope en besparingen op een aantal kostenposten.

Financiering

- a) TTC-GD wordt ondersteund door de EU middels het EFRO 4F-programma, door het Ministerie van EZ middels het TSE DEI-programma en door 'Zeeland in Stroomversnelling', een initiatief van de provincie Zeeland.
- b) Middels regelmatige rapportage worden deze instanties op de hoogte gehouden van de voortgang en de vele uitdagingen van het project. BT Projects is zich bewust van de bij deze overheden in meer of mindere mate bestaande zorg over de uiteindelijke haalbaarheid van het project. In dit kader dient gewezen te worden op de complexiteit en hierboven al gememoreerde noodzakelijke innovatieve (dynamic) engineering die op diverse momenten

ook het ervaren BT Projects team voor stevige uitdagingen heeft gesteld en stelt. Maar het doel wordt voor ogen gehouden: TTC-GD en daarmee Zeeland en Nederland staan op het punt voorop te gaan lopen op het gebied van (innovatie in) waterkracht, getijdenenergie en 'energiedijken'.

- c) BT Projects investeert in het project via een achtergestelde lening van partners aan TTC-GD BV. Hiermee verricht BTP een risicodragende investering in het welslagen van het project.
- d) In samenwerking met de financiering experts van [REDACTED] wordt gewerkt aan de benodigde langere termijn bancaire financiering. [REDACTED]
[REDACTED].
- e) Het bancair financieren van TTC-GD is geen eenvoudige zaak en kost tijd. Dit heeft o.a. te maken met de tweeledige doelstelling van het project: testcentrum én (in mindere mate) energie opwekking / levering aan het elektriciteitsnet.

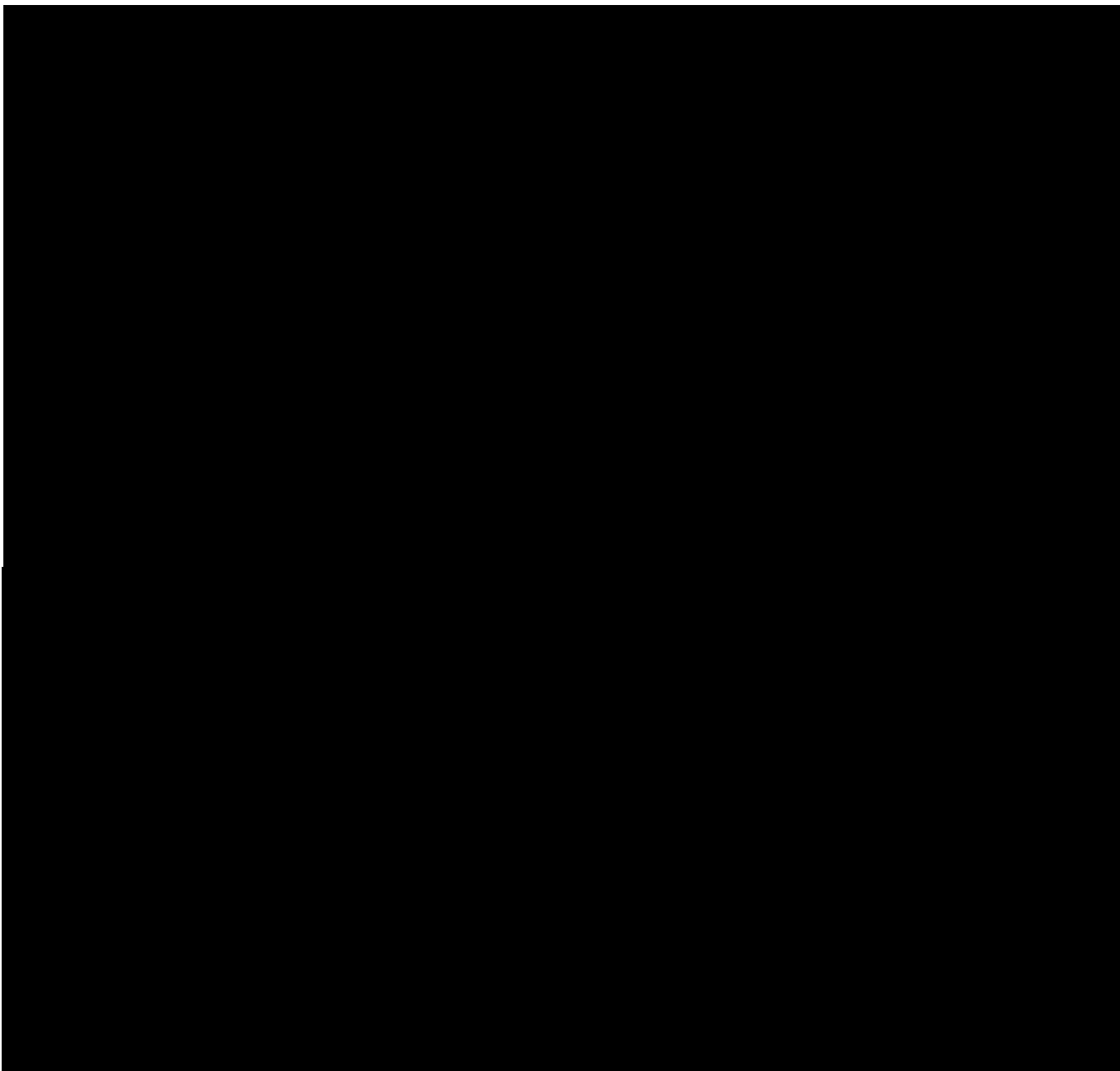
Het volledige overzicht van ‘uses and sources’ van TTC-GD ziet er als volgt uit:

[illegible]

*) CAPEX gerelateerd deel van de subsidie.

3. Overzicht inkomsten en bestedingen

De inkomsten en uitgaven binnen het TTC-GD project op een rij:

Toelichting

- a) Het betreft hier een overzicht van alle in het kader van het project ontvangen bedragen en verrichte betalingen.
- b) In het overzicht van de verwachte ontvangsten t/m september a.s is [REDACTED] euro vanuit het Impuls programma meegenomen. Er bereikt ons een (informeel) signaal dat deze ondersteuning niet zal worden toegewezen. De korte termijn financiering van het TTC-GD project (met name: openen spuisluis per 1/10 en start operaties Q2 2020) komt hiermee op scherp te staan.
- c) De op dit moment voor het project verrichte uitgaven zijn inclusief een bedrag ad [REDACTED] aan vergoeding voor de diverse taken (projectleiding, engineering, administratie, vergunningen etc.) verricht door medewerkers van BT Projects. Het betreft 26,8 manjaren werk sinds 2015.

4. Tijdlijn en next steps

a) Hervatting bouw	April 2019
b) Bespreken ZIS en brugfinanciering	Juni
c) TTC-GD gereed maken voor stroming	Juli - september
d) Openstellen Flakkeese Spuisluis	1 oktober
e) Afbouwen civiele infrastructuur en opening	Q2 2020

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 21 juni 2019 12:43
Aan: [REDACTED]
CC: Bat de J. (Jo-Annes); [REDACTED]
Onderwerp: FW: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Categorieën: Categorie Oranje

Beste heer [REDACTED],

Op verzoek van Jo-Annes de Bat stuur ik hierbij in vertrouwen de terugkoppeling van het overleg van afgelopen maandag met de heren [REDACTED] over de realisatie van het TTC, n.a.v. de voortgangsrapportage in het kader van Zeeland in Stroomversnelling 1.0 en de financiële situatie.

Mochten hierover vragen zijn, dan horen we deze graag.

Hartelijke groeten,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 21 juni 2019 09:10
Aan: [REDACTED]
CC: Bat de J. (Jo-Annes) ; [REDACTED]
Onderwerp: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Beste [REDACTED]

Hartelijk dank voor de toelichting afgelopen maandag omtrent de realisatie van het Tidal Technology Center Grevelingendam. Naast kennismaking is in het overleg besproken:

- De stand van zaken van de werkzaamheden en de benoeming van de stappen welke gerealiseerd dienen te worden voor het stormseizoen op 1 oktober, zodat de damwand verwijderd kan worden (zoals overbrugging tijdelijke steenbestorting, gordingen en stempels)
- Relatie met Rijkswaterstaat, de vergunning procedure loopt
- De korte en de lange termijn financiering en het aantrekken van een extern expert op het gebied van financiering ([REDACTED])
- Lange termijn financiering: Dekking dient uiterlijk eind van de zomer/ begin van de herfst benodigd te zijn
- Korte termijn: financiering benodigd voor het afbouwen van de faciliteit.

Minimale variant: [REDACTED] voor het spuiklaar maken

Gewenste variant: [REDACTED] gereed maken voor plaatsing van turbine

- Daarnaast is de afwijzing van overbruggingskrediet bij het Investeringsfonds Zeeland besproken en het beeld over de uitkering van middelen aan de partners (7). Hierop wordt door TTC aangegeven dat in het lopende jaar geen nieuwe uitkering heeft plaatsgevonden en dat de helft van de middelen door de partners terug in het project zijn geïnvesteerd.

- In het overleg is de optie besproken om additionele middelen te verkrijgen via bijvoorbeeld crowdfunding of participaties van turbine bouwers. Deze laatste wordt door TTC niet als realistisch geacht, aangezien zij als MKB'ers zelf alle middelen nodig hebben voor investeringen in de bouw van de turbines.
- Voor de lange termijn financiering vinden op dit moment gesprekken met 20 partijen plaats waarvan 5 concreet.
- Verder is met de leveranciers [REDACTED] een uitstel van betaling van de facturen overeengekomen.
- Het verzoek aan de provincie is of de mogelijkheid bestaat om het restant van het voorschot [REDACTED] in de vorm van een bouwdepot constructie aan te wenden. Deze constructie is voor de provincie niet mogelijk
- Om de testfaciliteit voor het stormseizoen af te kunnen ronden wordt aan de provincie een aanvullend voorschot van de [REDACTED] gevraagd.

Een verzoek voor aanvullend voorschot dient schriftelijk aan de provincie te worden gestuurd en zal voor besluitvorming aan GS worden voorgelegd. Hiervoor gelden volgende voorwaarden:

- Naast het gevraagde aanvullende voorschot tot [REDACTED] dient minimaal hetzelfde bedrag aanvullend door de partners in het project geïnvesteerd te worden. Het resterende voorschot van [REDACTED] wordt na vaststelling van het project toegekend.
- In het verzoek wordt een overzicht opgenomen van de facturen die met deze bijdrage (de provinciale middelen en de aanvullende private middelen) in de komende periode tot 1 oktober worden betaald
- Het Tidal Techonology Center Grevelingendam geeft toestemming voor een vervroegde externe accountantscontrole van de projectfinanciering van het TTC tot nu toe. Deze wordt uitgevoerd in opdracht en voor rekening van de provincie Zeeland. De uitkomsten worden meegenomen in de afweging van het verzoek voor het aanvullende voorschot.

We hopen jullie hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Mochten er nog vragen zijn, aarzel niet om met ons contact op te nemen.

Hartelijke groeten,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 21 juni 2019 14:17
Aan: [REDACTED]
CC: Bat de J. (Jo-Annes); [REDACTED]
Onderwerp: RE: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Categorieën: zienswijze vragen

Beste [REDACTED],

Ik heb met [REDACTED] gesproken, daarna hebben wij elkaar nog gesproken.

Allereerst bedankt voor de heldere en juiste weergave van onze bespreking.

Voor de volledigheid: wij hebben samen vastgesteld dat met het besluit van GS van februari de totale beschikking voor TTC GD € 4,1 mio is.

Met een gevraagd vervroegd voorschot van [REDACTED] is dan sprake van ca. [REDACTED]

Het daarna nog resterende budget van [REDACTED] is dan ook nog ca. [REDACTED]

Wij hebben besproken dat er voor de korte termijn 2 acties worden uitgevoerd:

- BTP maakt een overzicht van de kosten die de komende tijd (1 oktober) gemaakt zullen worden om te komen tot de fase van spijklaar.

Dat overzicht zal snel beschikbaar zijn.

- ZLD hoort maandag van de accountant of die tijd beschikbaar heeft om snel met BTP in overleg te gaan.

BTP zal uiteraard haar volledige en directe medewerking verlenen aan dit vervroegde onderzoek.

Gezien de complexiteit van het project TTC GD en de daaraan toegekende 3 subsidies zal dit vervroegde onderzoek wel enige kalendertijd in beslag nemen.

BTP is erbij gebaat dit proces zo snel mogelijk af te ronden, zodat de afweging door ZLD zo snel mogelijk kan plaatsvinden.

Ik ga nu met vakantie voor 3 weken.

Daarom is het handiger als [REDACTED] nu de contacten hebben.

Als het echt nodig is, weet [REDACTED] mij wel te bereiken.....

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Mob (+31) 6 [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 21 juni 2019 10:55
Aan: [REDACTED]
CC: Bat de J. (Jo-Annes) ; [REDACTED]
Onderwerp: Re: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Beste [REDACTED],

Jouw e-mail is in goede orde ontvangen.

We gaan er vandaag nog mee aan de slag.

Als er vragen zijn, bellen we jou.

Mvg

■

[Outlook voor Android downloaden](#)

From: ■
Sent: Friday, June 21, 2019 9:09:40 AM
To: ■
Cc: Bat de J. (Jo-Annes); ■
Subject: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Beste ■,

Hartelijk dank voor de toelichting afgelopen maandag omtrent de realisatie van het Tidal Technology Center Grevelingendam. Naast kennismaking is in het overleg besproken:

- De stand van zaken van de werkzaamheden en de benoeming van de stappen welke gerealiseerd dienen te worden voor het stormseizoen op 1 oktober, zodat de damwand verwijderd kan worden (zoals overbrugging tijdelijke steenbestorting, gordingen en stempels)
- Relatie met Rijkswaterstaat, de vergunning procedure loopt
- De korte en de lange termijn financiering en het aantrekken van een extern expert op het gebied van financiering (■)
- Lange termijn financiering: Dekking dient uiterlijk eind van de zomer/ begin van de herfst benodigd te zijn
- Korte termijn: financiering benodigd voor het afbouwen van de faciliteit.

Minimale variant: ■ voor het spuiklaar maken

Gewenste variant: ■ gereed maken voor plaatsing van turbine

- Daarnaast is de afwijzing van overbruggingskrediet bij het Investeringsfonds Zeeland besproken en het beeld over de uitkering van middelen aan de partners (7). Hierop wordt door TTC aangegeven dat in het lopende jaar geen nieuwe uitkering heeft plaatsgevonden en dat de helft van de middelen door de partners terug in het project zijn geïnvesteerd.
- In het overleg is de optie besproken om additionele middelen te verkrijgen via bijvoorbeeld crowdfunding of participaties van turbine bouwers. Deze laatste wordt door TTC niet als realistisch geacht, aangezien zij als MKB'ers zelf alle middelen nodig hebben voor investeringen in de bouw van de turbines.
- Voor de lange termijn financiering vinden op dit moment gesprekken met 20 partijen plaats waarvan 5 concreet.
- Verder is met de leveranciers (zoals ■) een uitstel van betaling van de facturen overeengekomen.
- Het verzoek aan de provincie is of de mogelijkheid bestaat om het restant van het voorschot ■ in de vorm van een bouwdepot constructie aan te wenden. Deze constructie is voor de provincie niet mogelijk
- Om de testfaciliteit voor het stormseizoen af te kunnen ronden wordt aan de provincie een aanvullend voorschot van de ■ gevraagd.

Een verzoek voor aanvullend voorschot dient schriftelijk aan de provincie te worden gestuurd en zal voor besluitvorming aan GS worden voorgelegd. Hiervoor gelden volgende voorwaarden:

- Naast het gevraagde aanvullende voorschot tot max ■ dient minimaal hetzelfde bedrag aanvullend door de partners in het project geïnvesteerd te worden. Het resterende voorschot van ■ wordt na vaststelling van het project toegekend.
- In het verzoek wordt een overzicht opgenomen van de facturen die met deze bijdrage (de provinciale middelen en de aanvullende private middelen) in de komende periode tot 1 oktober worden betaald
- Het Tidal Techonology Center Grevelingendam geeft toestemming voor een vervroegde externe accountantscontrole van de projectfinanciering van het TTC tot nu toe. Deze wordt uitgevoerd in opdracht en voor rekening van de provincie Zeeland. De uitkomsten worden meegenomen in de afweging van het verzoek voor het aanvullende voorschot.

We hopen jullie hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Mochten er nog vragen zijn, aarzel niet om met ons contact op te nemen.

Hartelijke groeten,

[Redacted signature block]

[Redacted signature block]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 10 juli 2019 10:56
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Subsidiedossiers TTC
Bijlagen: [REDACTED]

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Beste [REDACTED]

Zoals gisteren telefonisch afgesproken mail ik hierbij de subsidiedossiers inzake TTC. Het betreffende volgende dossiers:

Een subsidiebijdrage van € 2,5 mln in 2018 met daarbij de behorende stukken:

- Eerste aanvraag
- Verbeterde aanvraag
- Documentatie aanvraag Tidal Technology Center
- Onderbouwing business case
- Ontbrekende gegevens
- Nota
- Intentieverklaring aanvulling

Een subsidiebijdrage van € 1,6 mln in 2019 met daarbij de behorende stukken:

- Aanvraag formulier
- Planning TTC-GD
- Uitspraak HE
- Q&A
- ZIS VGR document
- Projectplan

Verder hebben we voor de beoordeling hiervan een aantal vertrouwelijke documenten ontvangen, mochten jullie die voor het onderzoek benodigd hebben, dan ga ik ervan uit dat TTC deze aan jullie zal voorleggen.

- Een Intentieverklaring voor aanvullende bijdrage van € 1,6 mln
- Voortgangsrapportages in het kader van Zeeland in Stroomversnelling

- Stand van zaken rapportage juni 2019 en specificatie

We hopen jullie hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Verder heeft [REDACTED] eerder al documenten aan [REDACTED] verzonden, ik neem aan dat deze ook al in jullie bezit zijn. Tot slot wil ik jullie vragen om hier vertrouwelijk mee om te gaan en we gaan ervan uit dat TTC ook de benodigde gegevens aan jullie rechtstreeks verstrekt.

We spreken elkaar vanmiddag.

Hartelijke groeten,

[REDACTED]

Provinciehuis | Abdij 6, 4331 BK Middelburg | +31 118 631011

Postbus 6001, 4330 LA Middelburg | www.zeeland.nl | [@provzeeland](https://twitter.com/provzeeland) | facebook.com/provinciezeeland | instagram.com/provinciezeeland | dataportaal.zeeland.nl

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 10 juli 2019 15:08
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Aanvullende documenten TTC
Bijlagen: Opdracht mbt het TTC; Beschikking TTC 2019.pdf; Beschikking TTC 2018.pdf; RE: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam; Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Beste [REDACTED]

Hierbij de gevraagde documenten, mails en contactpersonen, zoals zojuist telefonisch besproken. Graag ontvang ik van jullie z.s.m de offerte voor de opdracht, zodat ik deze nog voor mijn verlof in behandeling kan laten nemen (uiterlijk donderdag).

Contactpersoon bij Stimulus is [REDACTED]

Hier de link naar de ASB.

https://www.zeeland.nl/search/zeeland/%22algemeen%20subsidiebesluit%22?f%5B0%5D=bundle%3Aprovinciale_regelgeving

Het is een doorverwijslink vanaf onze website, zodat altijd de meest actuele versie geopend wordt.

Heel veel succes met de opdracht! Ik ben zelf vrijdag bereikbaar op [REDACTED]

Mochten jullie nog meer informatie nodig hebben, dan hoor ik het bij voorkeur graag vandaag of morgen.

Groeten,

[REDACTED]

Provinciehuis | Abdij 6, 4331 BK Middelburg | +31 118 631011

Postbus 6001, 4330 LA Middelburg | www.zeeland.nl | [@provzeeland](https://twitter.com/provzeeland) | facebook.com/provinciezeeland | instagram.com/provinciezeeland | dataportaal.zeeland.nl

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 9 juli 2019 20:34
Aan: [REDACTED]
CC: Bat de J. (Jo-Annes); [REDACTED]
Onderwerp: RE: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam
Bijlagen: Overzicht uitgaven spuiklaar en bezoekersklaar maken stromingsgoten TTC Grevelingendam.pdf

Beste [REDACTED],

Wij spraken elkaar vandaag over de voortgang van de hieronder genoemde acties.

Door BTP is inmiddels het overzicht gemaakt van de kosten die wij tot 1 oktober zullen maken.

Zie bijlage.

In de kosten opgave zijn zowel de kosten voor [REDACTED] als de doorlopende kosten van BTP (salariskosten vast personeel, kantoorkosten) meegenomen.

Zoals je kunt zien zal BTP eerst [REDACTED] privaat kapitaal investeren, waarna de publieke financiering van [REDACTED] volgt. Met deze stortingen blijft onze kaspositie positief.

Als daar vragen over zijn, laat het aan mij weten, dan kan ik een toelichting geven.

Met de door [REDACTED] uit te voeren werkzaamheden zijn de stromingsgoten geschikt om beperkt te spuien.

Hiermee voldoen wij aan de door RWS uitgesproken wens om zo snel mogelijk te kunnen spuien.

Bovendien is het midden eiland dan opgevuld met zand, zodat BTP bedrijven die hun turbines willen laten testen op locatie kunnen laten zien welke goot voor hun bedrijf het meest geschikt is.

Hiermee voldoen wij aan de wens van banken om de volgende stap te kunnen financieren: het starten van een test programma in 1 van de goten.

Met de bankfinanciering zal BTP stap 2 zetten in de Business Case, waardoor ook inkomsten mogelijk worden.

Vorige week donderdag heeft BTP overleg gevoerd met RWS ZD om het Ontwerp Bodembescherming af te kunnen ronden.

Tot onze verrassing werd in dat overleg gezegd dat RWS ZD de voorkeur geeft aan volledige veiligheid voor de bodembescherming.

Het door BTP uitgewerkte voorstel voor beperkt spuien werd niet geaccepteerd.

Dit betekent dat RWS ZD volgens ons terugkomt op haar wens/uitspraak dat zij zo snel mogelijk willen spuien.

Omdat [REDACTED] niet aanwezig kon zijn bij dat overleg, is er voor volgende week woensdag een afspraak ingepland met [REDACTED] om precies te horen wat RWS ZD wel wil.

Zoals wij besproken hebben, zal [REDACTED] daar bij uitgenodigd worden.

Als je nog meer informatie wilt ontvangen, hoor ik het graag.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Mob (+31) [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 21 juni 2019 14:17
Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Beste [REDACTED],

Ik heb met [REDACTED] gesproken, daarna hebben wij elkaar nog gesproken.

Allereerst bedankt voor de heldere en juiste weergave van onze bespreking.

Voor de volledigheid: wij hebben samen vastgesteld dat met het besluit van GS van februari de totale beschikking voor TTC GD € 4,1 mio is.

Met een gevraagd vervroegd voorschot van [REDACTED] is dan sprake van ca. [REDACTED]

Het daarna nog resterende budget van [REDACTED] is dan ook nog ca. [REDACTED].

Wij hebben besproken dat er voor de korte termijn 2 acties worden uitgevoerd:

- BTP maakt een overzicht van de kosten die de komende tijd (1 oktober) gemaakt zullen worden om te komen tot de fase van spuiklaar.
Dat overzicht zal snel beschikbaar zijn.
- ZLD hoort maandag van de accountant of die tijd beschikbaar heeft om snel met BTP in overleg te gaan.
BTP zal uiteraard haar volledige en directe medewerking verlenen aan dit vervroegde onderzoek.

Gezien de complexiteit van het project TTC GD en de daaraan toegekende 3 subsidies zal dit vervroegde onderzoek wel enige kalendertijd in beslag nemen.

BTP is erbij gebaat dit proces zo snel mogelijk af te ronden, zodat de afweging door ZLD zo snel mogelijk kan plaatsvinden.

Ik ga nu met vakantie voor 3 weken.

Daarom is het handiger als [REDACTED] nu de contacten hebben.

Als het echt nodig is, weet [REDACTED] mij wel te bereiken.....

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Van: P [REDACTED]

Verzonden: vrijdag 21 juni 2019 10:55

Aan: [REDACTED]

[REDACTED]

CC: [REDACTED]

[REDACTED]

Onderwerp: Re: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Beste [REDACTED]

Jouw e-mail is in goede orde ontvangen.

We gaan er vandaag nog mee aan de slag.

Als er vragen zijn, bellen we jou.

Mvg

[REDACTED]

[Outlook voor Android downloaden](#)

From: [REDACTED] <[REDACTED]@zeeland.nl>

Sent: Friday, June 21, 2019 9:09:40 AM

To: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Subject: Terugkoppeling overleg dhr. De Bat over Tidal Technology Center Grevelingendam

Beste [REDACTED],

Hartelijk dank voor de toelichting afgelopen maandag omtrent de realisatie van het Tidal Technology Center Grevelingendam. Naast kennismaking is in het overleg besproken:

- De stand van zaken van de werkzaamheden en de benoeming van de stappen welke gerealiseerd dienen te worden voor het stormseizoen op 1 oktober, zodat de damwand verwijderd kan worden (zoals overbrugging tijdelijke steenbestorting, gordingen en stempels)
- Relatie met Rijkswaterstaat, de vergunning procedure loopt
- De korte en de lange termijn financiering en het aantrekken van een extern expert op het gebied van financiering [REDACTED]

- Lange termijn financiering: Dekking dient uiterlijk eind van de zomer/ begin van de herfst benodigd te zijn

- Korte termijn: financiering benodigd voor het afbouwen van de faciliteit.

Minimale variant: [REDACTED] voor het spuiklaar maken

Gewenste variant: [REDACTED] gereed maken voor plaatsing van turbine

- Daarnaast is de afwijzing van overbruggingskrediet bij het Investeringsfonds Zeeland besproken en het beeld over de uitkering van middelen aan de partners (7). Hierop wordt door TTC aangegeven dat in het lopende jaar geen nieuwe uitkering heeft plaatsgevonden en dat de helft van de middelen door de partners terug in het project zijn geïnvesteerd.

- In het overleg is de optie besproken om additionele middelen te verkrijgen via bijvoorbeeld crowdfunding of participaties van turbine bouwers. Deze laatste wordt door TTC niet als realistisch geacht, aangezien zij als MKB'ers zelf alle middelen nodig hebben voor investeringen in de bouw van de turbines.

- Voor de lange termijn financiering vinden op dit moment gesprekken met 20 partijen plaats waarvan 5 concreet.

- Verder is met de leveranciers (zoals [REDACTED]) een uitstel van betaling van de facturen overeengekomen.

- Het verzoek aan de provincie is of de mogelijkheid bestaat om het restant van het voorschot [REDACTED] in de vorm van een bouwdepot constructie aan te wenden. Deze constructie is voor de provincie niet mogelijk

- Om de testfaciliteit voor het stormseizoen af te kunnen ronden wordt aan de provincie een aanvullend voorschot van de [REDACTED] gevraagd.

Een verzoek voor aanvullend voorschot dient schriftelijk aan de provincie te worden gestuurd en zal voor besluitvorming aan GS worden voorgelegd. Hiervoor gelden volgende voorwaarden:

- Naast het gevraagde aanvullende voorschot tot max [REDACTED] dient minimaal hetzelfde bedrag aanvullend door de partners in het project geïnvesteerd te worden. Het resterende voorschot van [REDACTED] wordt na vaststelling van het project toegekend.

- In het verzoek wordt een overzicht opgenomen van de facturen die met deze bijdrage (de provinciale middelen en de aanvullende private middelen) in de komende periode tot 1 oktober worden betaald

- Het Tidal Technology Center Grevelingendam geeft toestemming voor een vervroegde externe accountantscontrole van de projectfinanciering van het TTC tot nu toe. Deze wordt uitgevoerd in opdracht en voor rekening van de provincie Zeeland. De uitkomsten worden meegenomen in de afweging van het verzoek voor het aanvullende voorschot.

We hopen jullie hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Mochten er nog vragen zijn, aarzel niet om met ons contact op te nemen.

Hartelijke groeten,

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 21 juni 2019 09:10
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Terugkoppeling overleg [REDACTED] over Tidal Technology Center Grevelingendam

Beste [REDACTED],

Hartelijk dank voor de toelichting afgelopen maandag omtrent de realisatie van het Tidal Technology Center Grevelingendam. Naast kennismaking is in het overleg besproken:

- De stand van zaken van de werkzaamheden en de benoeming van de stappen welke gerealiseerd dienen te worden voor het stormseizoen op 1 oktober, zodat de damwand verwijderd kan worden (zoals overbrugging tijdelijke steenbestorting, gordingen en stempels)
- Relatie met Rijkswaterstaat, de vergunning procedure loopt
- De korte en de lange termijn financiering en het aantrekken van een extern expert op het gebied van financiering ([REDACTED])

- Lange termijn financiering: Dekking dient uiterlijk eind van de zomer/ begin van de herfst benodigd te zijn

- Korte termijn: financiering benodigd voor het afbouwen van de faciliteit.

Minimale variant: € 200.000,- voor het spuiklaar maken

Gewenste variant: € 500.000,- gereed maken voor plaatsing van turbine

- Daarnaast is de afwijzing van overbruggingskrediet bij het Investeringsfonds Zeeland besproken en het beeld over de uitkering van middelen aan de partners (7). Hierop wordt door TTC aangegeven dat in het lopende jaar geen nieuwe uitkering heeft plaatsgevonden en dat de helft van de middelen door de partners terug in het project zijn geïnvesteerd.

- In het overleg is de optie besproken om additionele middelen te verkrijgen via bijvoorbeeld crowdfunding of participaties van turbine bouwers. Deze laatste wordt door TTC niet als realistisch geacht, aangezien zij als MKB'ers zelf alle middelen nodig hebben voor investeringen in de bouw van de turbines.

- Voor de lange termijn financiering vinden op dit moment gesprekken met 20 partijen plaats waarvan 5 concreet.

- Verder is met de leveranciers (zoals Van der Straaten, Antea Group en v.d. Heijden) een uitstel van betaling van de facturen overeengekomen.

- Het verzoek aan de provincie is of de mogelijkheid bestaat om het restant van het voorschot € 400.000,- in de vorm van een bouwdepot constructie aan te wenden. Deze constructie is voor de provincie niet mogelijk

- Om de testfaciliteit voor het stormseizoen af te kunnen ronden wordt aan de provincie een aanvullend voorschot van de € 1,6 mln gevraagd.

Een verzoek voor aanvullend voorschot dient schriftelijk aan de provincie te worden gestuurd en zal voor besluitvorming aan GS worden voorgelegd. Hiervoor gelden volgende voorwaarden:

- Naast het gevraagde aanvullende voorschot tot max € 200.000,- dient minimaal hetzelfde bedrag aanvullend door de partners in het project geïnvesteerd te worden. Het resterende voorschot van 12,5% wordt na vaststelling van het project toegekend.

- In het verzoek wordt een overzicht opgenomen van de facturen die met deze bijdrage (de provinciale middelen en de aanvullende private middelen) in de komende periode tot 1 oktober worden betaald

- Het Tidal Technology Center Grevelingendam geeft toestemming voor een vervroegde externe accountantscontrole van de projectfinanciering van het TTC tot nu toe. Deze wordt uitgevoerd in opdracht en voor rekening van de provincie Zeeland. De uitkomsten worden meegenomen in de afweging van het verzoek voor het aanvullende voorschot.

We hopen jullie hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Mochten er nog vragen zijn, aarzel niet om met ons contact op te nemen.

Hartelijke groeten,

[REDACTED]

Provinciehuis | Abdij 6, 4331 BK Middelburg | +31 118 631011

Postbus 6001, 4330 LA Middelburg | www.zeeland.nl | [@provzeeland](https://twitter.com/provzeeland) | facebook.com/provinciezeeland | instagram.com/provinciezeeland | dataportaal.zeeland.nl

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 12 juli 2019 23:21
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Toelichting EZ/RVO dispuut

Beste [REDACTED]

Dank voor dit bericht.

Ik ga er vanuit dat de accountant dit meeneemt bij zijn beoordeling. De inschatting hoe kansrijk een procedure is, zal hij dan moeten maken. Daarna zullen we een en ander zeker verder bespreken.

Het is voor alle partijen van belang dat dit project goed wordt afgerond. Daarvoor is het van belang dat partijen, in hun verschillende rollen alles weten.

Ik ga er vanuit (en hoop!) dat jullie naast RvO, ook met RWS tot een goed vervolg komen. Beide zaken zijn cruciaal, maar dat hoeft ik jullie niet te vertellen.

Voor nu een goed weekend.

Groeten,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag, juli 12, 2019 11:28 AM
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Toelichting EZ/RVO dispuut

Geachte heer [REDACTED],

Gisteren had ik in Middelburg een gesprek met [REDACTED] waarin ze me informeerde over jullie onderhoud met EZ/RVO. Tijdens dat onderhoud werden jullie geïnformeerd over het dispuut dat RVO en BT Projects sinds een paar maanden hebben.

Kort en goed: over dat dispuut had ik jullie tijdens ons gesprek op 17 juni jl moeten informeren. Wijt het aan mijn onervarenheid in de subsidie wereld: ten onrechte was ik van mening dat er tussen overheden een ‘Chinese muur’ bestaat waar het gevoelige zaken binnen steuntrajecten betreft.

Het dispuut met RVO gaat met name over de vertragingen qua concrete uitkomsten in het kader van het ontstaan van een testcentrum en het ingebruik stellen van een turbine. BT Projects heeft de achtergrond van de vertragingen (vele ontwerpen, dynamic engineering, uitdagingen qua bouw, RWS regels etc) in regelmatige en gedetailleerde rapportages met RVO gedeeld. De daarop steeds volgende deelbetalingen zijn conscientieus in het project geïnvesteerd en als sunk cost te beschouwen.

Het voornemen van RVO om het volle subsidiebedrag op te eisen wordt van onze kant betwist en zal bij een toets op billijkheid (burgerlijke rechter) geen stand houden. Ondanks dit vertrouwen had eea van mijn kant gemeld moeten worden, waarvoor mijn oprechte excuses.

Ondertussen moet de bouw van het TTC in ieders belang voortgang vinden. A s donderdag bezoeken zoals afgesproken twee accountants ons kantoor voor een brede en gedetailleerde toets op de correctheid en rechtmatigheid van onze projectadministratie.

We vertrouwen erop dat hun eindoordeel ruimte zal maken voor de besproken 200k euro ZIS ondersteuning die tezamen met inbreng van BTP partners het TTC weer een stap dichterbij gaat brengen. Ondertussen werken wij met steun van INcredible/[REDACTED] aan de altijd al beoogde bank financiering, de belangrijke sluitpost van het TTC project.

Ik ben uiteraard beschikbaar om het bovenstaande op korte termijn nader toe te lichten.

Ook neem ik vanmiddag nog telefonisch contact op voor eventuele verdere vragen.

Met een hartelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 17 juli 2019 13:38
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]

Onderwerp: aanvullende stukken TTC-GD

Bijlagen:

[REDACTED]

Hier de beloofde stukken met de registratienummers erop

Betreft de beslisnota en de ontwerpbrief van de 1.6 mio subsidie en een voortgangsrapportage van [REDACTED]

Ik heb ook nog de bijlagen van de beslisnota erbij gedaan, ik heb namelijk het bijlagenummer en het corsanummer in de titel van het document gezet, daarmee kunnen jullie het duidelijker beschrijven met ons kenmerk.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

Provinciehuis | Abdij 6, 4331 BK Middelburg | +31 118 631011

Postbus 6001, 4330 LA Middelburg | www.zeeland.nl | [@provzeeland](https://twitter.com/provzeeland) | facebook.com/provinciezeeland | instagram.com/provinciezeeland | dataportaal.zeeland.nl

DG

documentnummer

Zaaknummer

verwijsnummer

19421740

onderwerp Subsidie ZiS voor Tidal Technology Centre-Grevelingendam (TTC-GD): extra voorschot

voorgesteld besluit Onderzoek rapportage van Deloitte afwachten voordat besloten wordt of u overgaat tot uitbetaling van extra voorschot van € 200.000.-- van de verleende subsidie aan TTC-GD (besluit 26-02-2019 kenmerk 19006182).
Vaststellen vertrouwelijk brief aan PS en verzenden
Vaststellen brief aan TTC-GD BV en verzenden

aanleiding In juni 2017 heeft minister Kamp ingestemd met het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling en heeft hier een bedrag van € 25 miljoen beschikbaar gesteld. In het rapport is energietransitie en deltatechnologie benoemd als een van de belangrijkste Zeeuwse Groeisectoren. Het Tidal Technology Center biedt kansen voor nieuwe werkgelegenheid in een opkomende sector. Het project Tidal Technology Center Grevelingendam is één van de zes structuurversterkende projecten waar het Rijk een bijdrage voor beschikbaar stelt.

Op 16 januari 2018 heeft GS besloten (kenmerk 18000961) een eerste subsidie te verlenen aan Tidal Technology Center Grevelingendam (TTC Grevelingendam B.V.) van € 2.500.000,-- en op verzoek van de aanvrager een voorschot te verlenen van 100%. In datzelfde besluit is een brief verzonden met een positieve houding tegenover een te zijner tijd door TTC Grevelingendam B.V. in te dienen subsidieaanvraag van maximaal € 1.600.000,--, indien en voor zover de beroepen tegen de afwijzing van de subsidieaanvragen door RVO inzake HE en DEI2 subsidie niet leiden tot het alsnog verkrijgen van de betreffende € 1.600.000,-- (kenmerk 18000962). Op 26 februari 2019 heeft GS besloten de oorspronkelijke subsidie op te hogen met € 1.600.000,-, waardoor het totaal aan subsidie op € 4.100.000,- komt. Van het tweede deel is een voorschot van 75% zijnde € 1.200.000,-- uitbetaald. (kenmerk 19006182).

Op 17 juni 2019 heeft de initiatiefnemer BT Projects in een gesprek met gedeputeerde de Bat verzocht om uitbetaling van een aanvullend voorschot van minimaal € 200.000.— vanwege liquiditeitsproblemen.

portefeuillehouder - portefeuille dhr. B.L.L. van der Velde (ervangerZeeland in Stroomversnelling en Energietransitie
Drs. J de Bat)

paraaf afdelingshoofd

paraaf portefeuillehouder

paraaf secretaris voor agendering

datum GS vergadering (in te vullen door agendakamer)

besluit GS

paraaf secretaris voor uitvoering

Overwegingen en advies

motivering besluit

Het TTC-GD (Tidal Technology Centre Grevelingendam) is een innovatie-, test-, certificerings- en demonstratiecentrum voor getijdenenergie in Nederland. TTC-GD ondersteunt ontwikkelaars van getijdentechnologie in alle mogelijke disciplines. Het omvat 3 stromingsgoten van verschillende afmetingen om een zo breed mogelijk spectrum aan turbines en technologieën te bedienen. Het centrum levert tevens aanvullende ondersteuning om technologie eigenaren te begeleiden in de ontwikkeling van hun turbines en componenten, van idee naar commercialisatie en export.

GS heeft het TTC-GD op 16 januari 2018 een subsidie van € 2.500.000,-- verleend (kenmerk 18000961) en besloten dit bedrag volledig als voorschot uit te betalen. Op 26-02-2019 is besloten de subsidie op te hogen met € 1.600.000,-- (kenmerk 19006182), zodat het totaal aan verleende subsidie op € 4.100.000,- komt. Van het tweede deel is 75% zijnde € 1.200.000,-- als voorschot uitbetaald. Bij de aanvraag van de aanvullende subsidie is door de aanvrager wederom verzocht tot een uitbetaling van 100%, daarvan is aangegeven dat er een financieel onderbouwd voorstel gedaan kan worden wanneer dit gedurende 2019 nodig blijkt.

Op 17 juni 2019 heeft de initiatiefnemer BT Projects in een gesprek met gedeputeerde de Bat verzocht om uitbetaling van een aanvullend voorschot van minimaal € 200.000.—vanwege te verwachten liquiditeitsproblemen. Om dat voorschot te kunnen geven wil de Provincie meer weten over de financiële situatie bij TTC.

Momenteel zijn een groot deel van de infrastructurele werkzaamheden uitgevoerd (80-90%). Wat al gedaan is dat damwanden van de testgoten zijn geplaatst, betonvloeren van de testgoten zijn gedaan en de betonvloer van de grootste testgoot is klaar. Wat er nog gedaan moet worden is betonvloer van de uitloop van kleinste en middelste testgoten, het midden eiland moet gevuld worden, het herstellen/aanleggen van de bodembescherming en het weghalen van de tijdelijke dam.

De provincie heeft gezamenlijk met Stimulus Deloitte gevraagd een onderzoek uit te voeren.

Stimulus heeft namelijk een OP Zuid subsidie aan het project verleend, en ook een voorschot van € 2.000.000,-- uitgekeerd.

Het onderzoek heeft als doel inzicht te verschaffen in de opbrengsten en kosten van het TTC-GD project, voordat wordt overgegaan tot het doen van een betaling van een extra subsidievoorschot. Deloitte zal de volgende 6 specifieke werkzaamheden verrichten:

- 1 Zij stellen vast dat de aanvraag van een extra subsidievoorschot is onderbouwd met een gespecificeerd overzicht van subsidiabele opbrengsten- en kosten.
- 2 Zij stellen vast dat de specificatie van de subsidiabele opbrengsten- en kosten is voorzien van een onderbouwing (bijvoorbeeld een urenregistratie, gehanteerde tarieven, prestatieleveringen, etc.). Voor zover relevant zullen zij deze onderbouwing(en) in de rapportage dan wel in een bijlage opnemen.
- 3 Zij stellen vast dat de opzet en de samenstelling van de subsidiebegroting, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen, in overeenstemming is met door TTC-GD BV opgestelde specificatie van opbrengsten en kosten.
- 4 Zij stellen vast dat de door TTC-GD BV opgestelde uitgebreide beschrijving aandeelhouders en belanghebbende in overeenstemming is met de registratie bij de Kamer van Koophandel.
- 5 Zij stellen vast dat het door TTC-GD BV opgestelde overzicht met leningen van haar partners met vermelding van voorwaarden, condities en bedragen in overeenstemming is met de onderliggende contracten.
- 6 Zij stellen vast dat er een liquiditeitsprognose inclusief onderbouwing aanwezig is tot en met de beoogde oplevering van het project. Voor zover relevant zal Deloitte deze onderbouwing in de rapportage dan wel in een bijlage opnemen.

Deze opdracht is besproken en afgestemd met TTC-GD BV en volledige medewerking is hierbij toegezegd. Relevante en benodigde documentatie (correcte en actuele gegevens) zijn tijdig en volledig beschikbaar, zodat Deloitte op 2 augustus 2019 (voor de vakantie van de onderzoekers) hun rapport kunnen leveren. De Provincie kan dan zijn analyse uitvoeren en conclusie trekken zodat op de eerste GS vergadering na het reces op 13 augustus 2019 een beslissing over het aanvullende voorschot genomen kan worden.

Deloitte is gestart op 15 juli met het onderzoek en heeft op 26 juli per mail een tussenstand gegeven van de werkzaamheden tot dan toe (zie bijlage mail Voortgangswerkzaamheden Corsa nummer 19420463). In de tussenrapportage periode heeft men diverse gesprekken gehad waarbij relevante documenten tijdig zouden worden aangeleverd. Deloitte heeft diverse documenten gekregen, echter niet volledig, niet de juiste

of later dan afgesproken. Deloitte heeft dit 's middags 25 juli besproken met verantwoordelijken van TTC-GD BV. Mededeling van Deloitte aan de provincie als opdrachtgever op vrijdag 26 juli was:

Dit constaterende komen wij tot de conclusie dat wij door het ontbreken van de noodzakelijke (financiële) documentatie onze werkzaamheden zoals benoemd in de opdrachtbevestiging van d.d. 11 juli jl. niet conform planning kunnen voltooien (begin augustus 2019).

TTC-GD heeft vanaf vrijdag 26 juli nog werk verzet om de benodigde stukken te verzamelen om die alsnog volledig aan te leveren naar Deloitte. Men heeft 30 juli rond 23.00 uur vele document aangeleverd aan Deloitte. Dit was te laat voor een zorgvuldig onderzoek en tevens bleek dat het nog niet volledig is.

Op 1 augustus '19 is er een voortgangsgesprek geweest tussen de Provincie Zeeland [REDACTED] en de onderzoekers van Deloitte. Conclusie blijft dat dat Deloitte het onderzoek niet voor 2 augustus kon afronden.

Van belang is dat het onderzoek door Deloitte volledig en zorgvuldig wordt uitgevoerd. Daarom is met Deloitte besproken dat TTC-GD de komende weken (gedurende de vakantie van de onderzoekers) tot 24 augustus '19 hun administratie verder op orde brengt, zodat zij dan alle relevante informatie op een juiste wijze zullen aanleveren.

De eerste werkdag na de vakantie van de onderzoekers van Deloitte op 26 augustus '19 is er een overleg gepland tussen medewerkers van de Provincie Zeeland en de onderzoekers van Deloitte. Op dinsdag 27 augustus moeten zij dan direct aan de slag kunnen met de voortzetting van het onderzoek. Circa medio september zou dan de rapportage van Deloitte klaar zijn.

Hoewel Deloitte door het niet tijdig en volledig beschikbaar stellen van de financiële gegevens van TTC-GD nog geen inhoudelijke rapportage heeft kunnen opstellen, hebben wij uit de mondelinge voortgangsgesprekken met Deloitte wel zorgwekkende signalen gekregen over de financiële situatie bij TTC-GD. Deloitte heeft deze signalen echter nog niet kunnen verifiëren. Ons advies is om qua besluitvorming de inhoudelijke rapportage van Deloitte af te wachten, maar wel op basis van de geuite signalen met meerdere scenario's rekening te houden.

De belangrijkste signalen uit de terugkoppeling van Deloitte zijn:

- De aangeleverde financiële gegevens zijn onvolledig en niet juist. De subsidie is verleend aan TTC-GD, maar de administratie van het project wordt in drie verschillende juridische entiteiten gevoerd
- Er bestaat nog onduidelijkheid over de partnerbijdragen. Nog niet is vastgesteld of ook daadwerkelijk de in de subsidieaanvraag opgenomen private financiering van de eigen partnerbijdragen op de bankrekening van TTC-GD is overgemaakt.
- Uit de crediteurenlijst valt te herleiden dat voor ruim € 3 miljoen facturen zijn betaald aan leveranciers BV's die in eigendom zijn van de aan het subsidieproject verbonden partners. Deloitte heeft nog niet kunnen vaststellen of en welke zakelijke tegenprestatie hiervoor is geleverd en of deze werkzaamheden ook zijn aanbesteed.

Het onderzoeksrapport is er nog niet dus er kunnen geen conclusies worden getrokken echter door deze signalen hebben we gebrainstormd over mogelijke scenario's die kunnen optreden, door het uitstel van het extra voorschot :

- 1 TTC-GD of schuldeisers vragen uitstel van betaling/faillissement aan. Eventuele opties zijn dan: De provincie wordt een van de schuldeisers. Vraag is wie wordt eigenaar van de reeds gedane bouwwerken (80-90% van de infrastructurele werken zijn al uitgevoerd, zie voor impressie onderstaande foto's). Wij hebben in het kadaster gekeken en geconstateerd dat er geen opstalrecht aan TTC-GD BV is verleend en dat de Staat (RWS) eigenaar is van het kadastrale perceel. Bij een faillissement zal naar alle waarschijnlijkheid de Staat (RWS) door natrekking eigenaar worden van de betonnen bak. RWS heeft aangegeven dat zij dan werkzaamheden moeten uitvoeren met aanzienlijk eigen kosten om de spuisluis weer operationeel te maken. Een mogelijk scenario kan dan zijn om samen met de Staat/RWS dan eventueel een aanbestedingstraject te starten voor het vinden van een nieuwe eigenaar/organisatie voor het afbouwen en exploiteren van het TTC-GD. Met RWS is ambtelijk vertrouwelijk een verkennend gesprek gevoerd om samen een back-up plan voor te bereiden.
- 2 TTC-GD wacht tot onderzoek van Deloitte afgerond is waarbij er sprake is van een positief resultaat van het Deloitte onderzoek. In dit scenario wordt een GS nota gemaakt in de tweede helft van september met daarin het advies tot uitbetaling van het extra gevraagde voorschot. Van belang is dan wel dat bekeken wordt wat er nog voor het stormseizoen gedaan kan worden, eventueel met toestemming van RWS dat men langer mag doorgaan met de werkzaamheden in het stormseizoen.

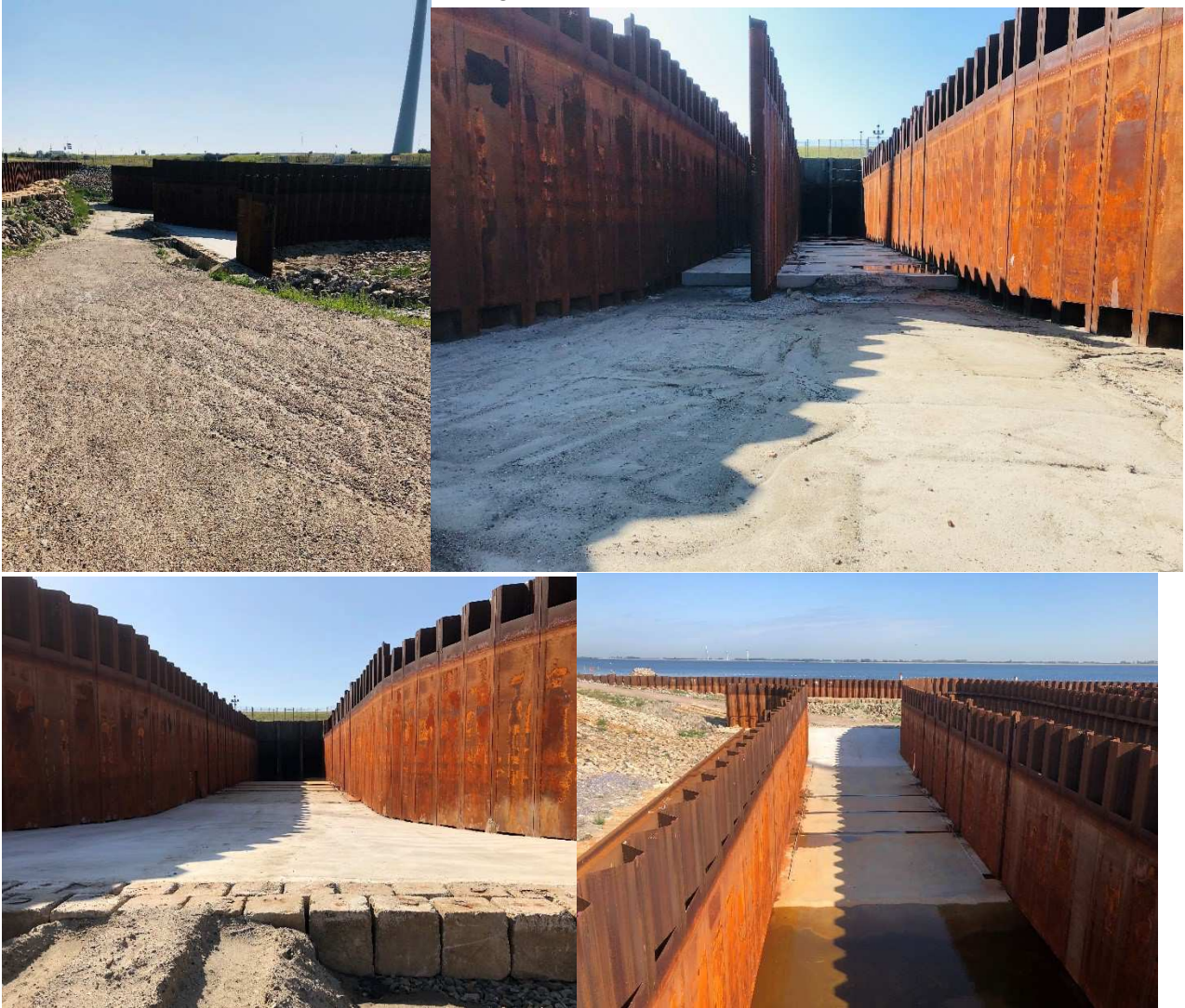
- 3 TTC-GD wacht tot onderzoek van Deloitte afgerond is en onduidelijkheden blijven deels bestaan: De volgende vragen komen dan naar boven: is er bereidheid om in deze onduidelijkheid over te gaan tot bevoorschotting? Zijn er mogelijkheden om in aanvulling op de beschikking aanvullende eisen te stellen (overeenkomst/bankgarantie/andersoortige garantie)? De komende weken zullen we onderzoeken wat hier dan de mogelijkheden zijn en dit dan verwerken in de GS-nota met de uitkomsten van het Deloitte onderzoek.
- 4 TTC-GD wacht tot onderzoek van Deloitte afgerond is en er is mogelijk sprake van malversatie: In dit scenario zal vanuit het onderzoek van Deloitte heldere en verifieerbare signalen naar voren komen. Er zullen dan verdere acties moeten worden ondernomen zoals nader onderzoek en mogelijk aangifte. Tot nu toe zijn deze signalen niet gegeven.

Ambtelijke afwegingen scenario's

Ambtelijk lijken scenario's 1 en 3 de meest waarschijnlijke, tegelijkertijd kunnen we op dit moment scenario's 2 en 4 niet uitsluiten.

Sowieso zal er volgens TTC-GD uitstel zijn van de werkzaamheden, ze liggen momenteel stil mede vanwege de bouwvak.

Impressie van de huidige stand van huidige werkzaamheden:

Op 5 augustus is er ambtelijk met RWS gesproken. Zij zijn als beheerder van de Flakkeese Spuisluis door ons geïnformeerd over de huidige zorgelijke financiële situatie van het TTC-GD en met hen is afgesproken om samen te brainstormen en samen te werken over een mogelijk back-up plan als TTC-GD failliet gaat. RWS deelde tijdens dit gesprek mee dat de werkplannen voor het

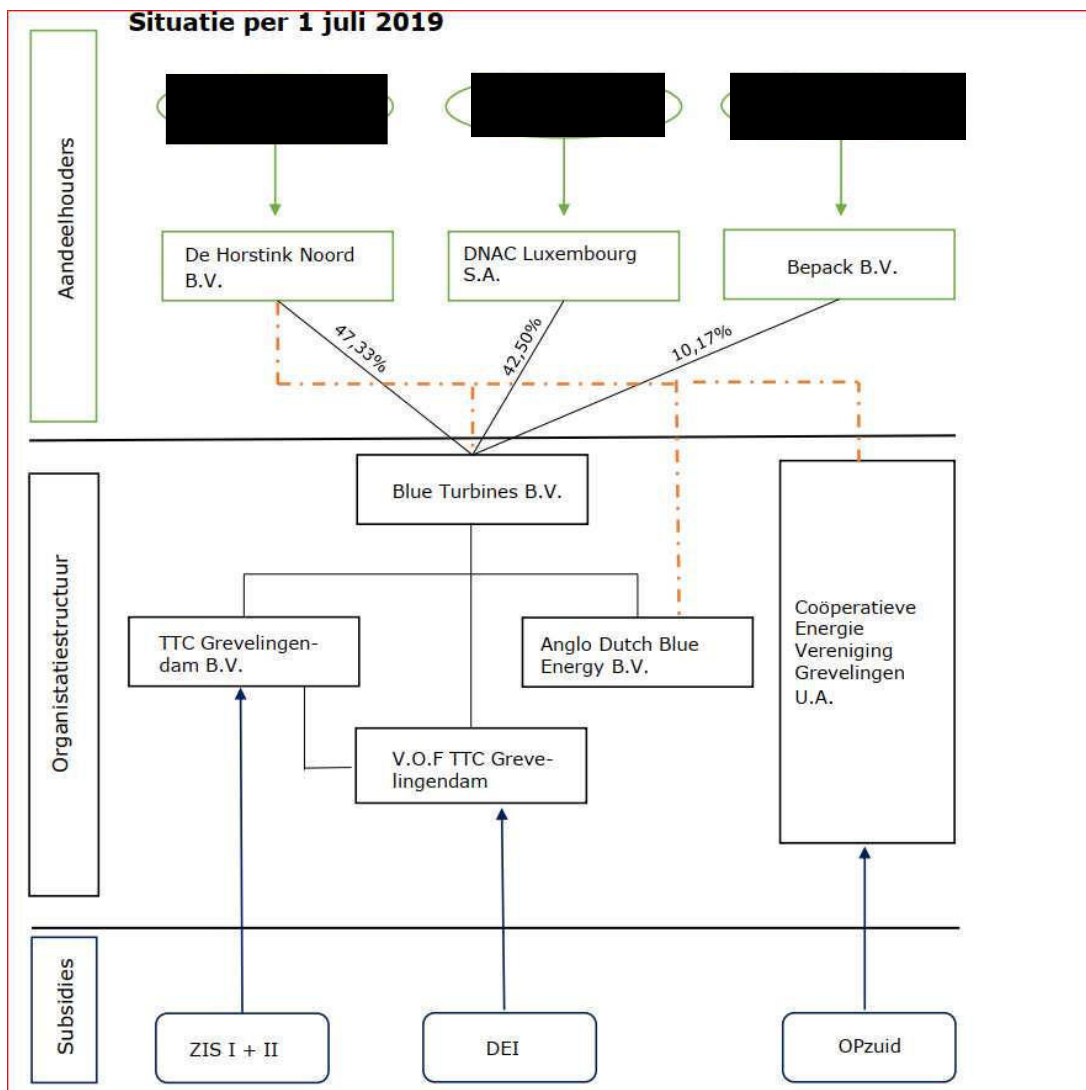
aanleggen van de bodembescherming nog niet zijn goedgekeurd door RWS. Zolang deze nog niet goedgekeurd zijn kan TTC-GD sowieso deze werkzaamheden nog niet uitvoeren.

Donderdag 1 augustus '19 is er tussen de Provincie Zeeland [REDACTED] een telefonisch gesprek geweest met de heer [REDACTED] van TTC-GD en daarin uitgelegd dat Deloitte niet op tijd hun onderzoeksrapport konden maken vanwege te late en nog onvolledige informatie. Het onderzoek kon niet zorgvuldig worden afgerond. De onderzoekers Deloitte zullen het onderzoek op 26 augustus '19 hervatten. TTC-GD dient dan wel de gevraagde informatie juist en volledig te hebben verstrekt voor deze datum aan Deloitte. Deloitte kan dan in enkele weken hun onderzoek afronden. Ook is hun gezegd dat we deze GS nota zullen inbrengen met een tussenstand en advies om nog geen besluit te nemen in de verstrekking van een extra aanvullend voorschot. Dit is vervolgens de volgende dag per mail bevestigd naar TTC-GD (dhr Bloemendaal). TTC-GD heeft in het telefoongesprek gezegd dat zij per mail de stand van zaken met hun inzicht zullen opsturen. Deze mail is als bijlage toegevoegd (Mail P Ackermans 20190805 nadere toelichting voorgang bouw TTC-GD (19421099).pdf) Daarin wordt hun kijk op de zaken weergegeven en waarom zij het voorschot nodig hebben. Het extra voorschot van € 200.000,-- zou samen met een eigen bijdrage van € 200.000,-- gebruikt worden om te zorgen dat door het TTC-GD beperkt gespuid zou kunnen worden door RWS. Ondertussen heeft RWS TTC-GD kenbaar gemaakt dat dit geen optie is vanwege diverse redenen. Om het volledig spuiklaar te maken geeft TTC-GD aan een extra overbruggingskrediet nodig te hebben van € 1.000.000,--. [REDACTED]

TTC-GD zegt geen andere financiers voor het plan 'spuien vóór 1 april 2020' te hebben gevonden en vallen daarom terug op het basisplan: afronding werkzaamheden in 2019, herstart op 1 april 2020 en bouw gereed 1 september 2020.

Ambtelijk zetten wij ook nog de volgende vraagtekens:

Deloitte heeft in een terugkoppelmoment de organisatiestructuur geschetst, zie figuur hieronder. Het totale project heeft momenteel buiten de Zeeland in Stroomversnelling subsidie nog van 2 organisaties een subsidie gekregen, waarbij bij beiden het testen en ontwikkelen van een turbine zit. Te weten een OP-Zuid subsidie via Stimulus (subsidie is € 2.800.000,= waarvan al € 2.000.000,= als voorschot is gegeven) en een DEI subsidie via RVO (Ministerie EZ) (subsidie is € 3.220.489,= waarvan al € 2.609.000,= is verstrekt). Ambtelijk is vernomen dat na een wijzigingsverzoek van deze DEI subsidie aan RVO, RVO besloten heeft de DEI subsidie in trekken en het reeds verstrekte voorschot terug te vorderen. TTC-GD gaat bezwaar indienen tegen dit besluit of heeft dit al gedaan. Als bezwaar en/of beroep wordt afgewezen ontstaat voor TTC-GD een aanvullende financiële uitdaging. Ook heeft TTC-GD nog geen bancaire lening van € 5.2 mio gevonden. Deloitte heeft buiten de subsidie inkomsten nog geen andere inkomsten kunnen vaststellen, waaronder de private financiering van € 3.9 mio. Hiermee is de totale financiering van het project zeer onzeker.

In een mail van maandag 5 augustus '19 (zie bijlage Mail P Bloemendaal 5 aug 2019 Update TTC GD kenmerk 19421112.pdf) wordt de DEI subsidie nog steeds als financieringsbron van € 3.2 mio. In deze mail geeft de initiatiefnemer aan alle subsidie ontvangsten, overige financiering en alle kosten samen te brengen onder TTC-GD BV, hier zitten volgens ons financiële en fiscale consequenties en complicaties aan vast.

Het belang van de Provincie binnen dit project ligt in de volgende zaken. Het is een belangrijk innovatief project in de energietransitie. Daarnaast betreft het één van de Balkenende projecten, en willen wij imago schade (inhoudelijk is het een project dat bij Zeeland past), en mogelijke verkwisting van overheidsgeld voorkomen.

Advies:

- Gezien dat er nog geen onderzoeksrapport van Deloitte is het advies om nog geen besluit te nemen in de verstrekking van een aanvullend voorschot.
- Met RWS een vertrouwelijk back-up plan voorbereiden mocht TTC-GD failliet gaan.
- PS vertrouwelijk informeren over de stand van zaken rond de subsidie aan TTC-GD BV.
- TTC-GD BV informeren dat voordat Deloitte gerapporteerd geeft nog geen besluit wordt genomen.

Afwijking t.o.v. provinciale doelstellingen en/of beleid

Geen, Energie uit water is een van de beleidsthema binnen de Opgave Energietransitie

Bestuurlijke planning en doorlooptijd

indien van toepassing

13 augustus '19: besluit op deze nota

26 augustus '19: Deloitte gaat verder met onderzoek

Medio september 2019 rapportage van Deloitte, aansluitend nieuwe GS beslisnota indienen met daarbij een feitenrelaas van het gesubsidieerde project dat momenteel ambtelijk wordt opgesteld en aanvullend PS informeren.

Consequenties besluit

Financiële consequenties

We hebben tot nu toe een voorschot gegeven van totaal € 3.700.000,-- op een subsidie bedrag van € 4.100.000,--. Naar schatting is nu 80-90% van de infrastructurele werkzaamheden nu uitgevoerd. Bij het niet nakomen van de subsidie voorwaarden, zullen we het voorschot moeten terugvorderen, dan kan leiden tot faillissement en zullen we een schuldeiser worden.

Juridische consequenties

Opgenomen in de nota

Personele consequenties en inhuur

Er is geen externe inhuur nodig. voor een bedrag van € 0,00. Inkoop & aanbesteding

Inkoop is niet van toepassing.

From: [REDACTED]@bt-projects.com>
Sent: Monday, August 5, 2019 12:35:51
To: [REDACTED]
Cc:
Subject: Nadere toelichting voortgang bouw TTC-GD

Beste [REDACTED],

Wij spraken elkaar donderdag over de telefoon.

In deze e-mail wil ik (in meer detail) toelichten wat er is gezegd.

Wij gaan ervan uit dat onderstaande informatie bijdraagt aan een constructieve dialoog om de volgende, positieve stap te kunnen zetten in de realisatie van TTC-GD.

Op maandag 17 juni hebben wij (TTC-GD: [REDACTED]) met jullie (ZLD: [REDACTED]) gesproken over de voortgang van de afbouw van het technologiecentrum.

Aanleiding was de krapte in liquiditeit die TTC-GD nu heeft om de afbouw te kunnen financieren. Daarom heeft TTC-GD gevraagd om vervroegd een aanvullend voorschot te mogen ontvangen.

In dat overleg is gesteld dat ZLD overweegt een extra voorschot van € 200.000 te verstrekken, onder de voorwaarde dat TTC-GD ook € 200.000 extra privaat inbrengt (totaal € 400).

Bovendien is toen gesteld dat ZLD een externe accountant in zal schakelen, waarbij de keuze is gevallen op Deloitte.

Ook is (later) aangegeven dat dit onderzoek in samenspraak met Stimulus plaats zal vinden, zodat ook Stimulus alle informatie zal krijgen.

Wij hebben besproken dat het belangrijk is voor de stakeholders RWS Z&D en Prov. ZLD dat het spuien in de Grevelingen zo spoedig mogelijk wordt hervat.

TTC-GD heeft daarvoor een tijdelijk plan uitgewerkt met een gewijzigd spuiregime. Hiermee zou het spuien in het stormseizoen weer kunnen worden gestart in de periode totdat de bouw in 2020 weer wordt hervat.

Het beperkte spuiregime is met name noodzakelijk omdat de bodembescherming nog niet is afgebouwd; de bestaande bodembescherming is slechts bestand tegen beperkt(e) getij/stromingssnelheden.

RWS heeft na verder onderzoek aangegeven dat het aantal sluitmomenten (ca. 400 jaarlijks) als gevolg van het beperkte spuiregime onverwacht groot kan zijn.

FSS moet dan te vaak worden uitgeschakeld; dat levert technische risico's op en is organisatorisch geen optie voor RWS. Tegelijkertijd levert dit slechts een zeer beperkte verversing op van de Grevelingen.

RWS geeft ook aan dat spuien in het winterseizoen minder effect geeft dan spuien in het zomerseizoen; zij ziet dus liever dat het centrum wordt afgebouwd en z.s.m. in 2020 wordt geopend.

In hetzelfde overleg is een plan uitgewerkt dat het mogelijk maakt om het technologiecentrum zover af te bouwen dat het water vóór 1 april 2020 weer kan spuien.

De kosten voor deze werkzaamheden vergen een extra (tijdelijke) financiering van € 1 miljoen, naast de bovengenoemde € 400.000.

De tijdelijke financiering kan worden terugbetaald uit de geplande bankfinanciering (zie hierna). Dit vergt mogelijk ook bouwtijd na 1 oktober 2019; RWS heeft aangegeven bereid te zijn daaraan mee te werken.

TTC-GD BV heeft aan RWS Z&D gevraagd of zij bereid en in staat is om aan TTC-GD BV dat overbruggingskrediet te verstrekken. Daar is vorige week negatief op geantwoord.

Aangezien wij geen andere financiers voor het plan 'spuien vóór 1 april 2020' hebben gevonden vallen wij terug op het basisplan: afronding werkzaamheden in 2019, herstart op 1 april 2020 en bouw gereed 1 september 2020.

Wij hebben ook aangegeven dat het traject van bancaire financiering nog steeds loopt.

Daarvoor is het bedrijf IN.credible van o.a. [REDACTED] ingeschakeld. [REDACTED] heeft o.a. de financiering van windpark Krammer gerealiseerd. Deze maand zal het Informatie Memorandum worden afgerond, zodat in september de eerste gesprekken met de banken plaats kunnen vinden. De verwachting is dat dit proces eind 2019, begin 2020 wordt afgerond, waarna TTC-GD zal beschikken over voldoende financiële middelen.

Met vriendelijke groet,

 bt projects
innovative renewable energy

[REDACTED]
BT Projects
mob. nr. + 31 6 [REDACTED]

From: [redacted]@gmail.com>
Sent: Monday, August 5, 2019 15:33:44
To: [redacted]
Cc: [redacted]
Subject: Update TTC Grevelingendam

Beste [redacted]

als antwoord op je mail van afgelopen vrijdag en als mogelijke onderbouwing van jullie tussenstand richting Gedeputeerde Staten de volgende informatie in de volgorde van je mail:

1) Partnerbijdragen: we hebben inderdaad de achterliggende stukken van [redacted] van de partners [redacted] ter illustratie naar Deloitte en naar jullie meegestuurd en wel: urenadministratie alle relevante boekjaren, toelichting verwerking van marginale uurkosten naar achtergestelde lening aan TTC GD BV en de diverse doorleen-overeenkomsten. Desgewenst kan onze transparante administratie op dat vlak door accountants worden ingezien.

2) Subsidie administratie / verantwoording: zoals aangegeven waren de subsidies onder de BT BV paraplu logischerwijs administratief verantwoord onder de vennootschap die de subsidie had aangevraagd en ontvangen. Wij waren al bezig met het samenbrengen van de subsidie ontvangsten, overige financiering [redacted] alle kosten in [redacted] 'special purpose vehicle' zijnde TTC GD BV.

Gesprekken met financiering adviseur INcredible en met Deloitte hebben dit gecompliceerde traject in een stroomversnelling gebracht. Gezien de complexiteit (ook o.a. fiscale aspecten) was dit traject nog niet afgerond toen Deloitte bij ons op bezoek kwam. Inmiddels is de volledige ZIS verantwoording transparant geadministreerd binnen de bronadministratie.

Ook wat betreft de RVO/DEI en Stimulus/EFRO ondersteuning is dit traject gaande. Let wel: de gehele verantwoording van de ZIS, DEI en EFRO subsidies was steeds transparant bij ons aanwezig en het proces van volledige integratie van subsidie en financiële administratie wordt op korte termijn afgerond.

3a) Verwarring over subsidiebedragen en financiering: in het kader van het gesprek met de heer [redacted] mevr [redacted] en de heer [redacted] op 17 juni jl is van onze kant het volgende overzicht aangeleverd. Dit overzicht wordt door ons in grote lijnen nog steeds gehanteerd:

Investeringsen		Financiering	
<i>Bouw / infra gerelateerd</i>		<i>Subsidies</i>	
	Civiele bouw 6,4	EZ RVO (DEI)	3,2 (*)
	Infra 4,0	EFRO (4F)	1,7 (*)
	Engineering & project admin 4,4	Prov Zeeland (ZIS)	4,1 (totaal)
Subtotaal bouw/infra	14,8	Subtotaal subsidies	9,0
<i>Turbine gerelateerd</i>		Private investering (BTP)	
	Lease commitment 6,0		3,9
	Electra en meetsystemen 1,4	Leningen Zeeland, Zuid-Holland, Economische Zaken	
	Engineering & project admin 1,3		0,3
Subtotaal turbine gerelateerd	8,7		
Onvoorzien en werkkapitaal	0,9	Bancaire financiering	5,2
		Lease overeenkomst turbines	6,0
Totale investering	24,4	Totale financiering	24,4

*) CAPEX gerelateerd deel van de subsidie.

3b) (Co) financiering en liquiditeit: binnen het project wordt gewerkt met dit totaaloverzicht van subsidie inkomsten en (totale) kosten. Voor de financiering wordt niet alleen gewerkt met de optelsom van co-financiering vereisten maar ook aan het financieren van korte termijn

(liquiditeit) en lange termijn (bank) financiering. Met name de liquiditeit positie binnen dit kapitaal intensieve project vormt een grote uitdaging.

Sinds begin van dit jaar bevindt het project zich in een 'cash squeeze' doordat de bouw/vertraging kosten zijn doorgelopen terwijl de bankfinanciering nog zeker 3 maanden op zich laat wachten. Ons verzoek om een aanvullend voorschot dient tegen deze achtergrond te worden gezien.

4) Update bouwtraject / operationeel: [REDACTED] heeft eerder vanmiddag een update naar jullie gestuurd waarin vanuit operationeel zicht de status, tijdlijn en de financieringsomvang wordt toegelicht.

Afrondend stel ik vast dat aan onze kant werkelijk alles in het werk wordt gesteld om van het TTC project op administratief, operationeel en commercieel terrein -samen met subsidiegevers en andere stakeholders- een succes te maken. Hopelijk dragen onze herstelacties van de laatste paar weken en de nadere uitleg (2x) van vandaag daar aan bij. Het mislukken van TTC Grevelingendam met alle gevolgen van dien, zien wij als een route die wij niet willen belopen.

Bij verdere vragen hoor ik graag, met een hartelijke groet,

[REDACTED]

06-[REDACTED]

Gedeputeerde Staten

TTC Grevelingendam B.V.
Ambachtsweg 9 L
4421 SK KAPELLE

onderwerp

vraag om aanvullend voorschot op de
subsidie met kenmerk 19006182

kenmerk

[REDACTED]

behandeld door

[REDACTED]

verzonden

Middelburg, 13 augustus 2019

Geacht bestuur,

Op 17 juni 2019 heeft u in een bestuurlijk overleg mondeling verzocht om een aanvullend voorschot op de subsidie met kenmerk 19006182. Om tegemoet te kunnen komen aan uw verzoek is om aanvullende financiële informatie verzocht. In samenspraak met u is om die reden Deloitte gevraagd om de benodigde duidelijkheid te geven.

Deloitte heeft zijn opdracht niet op de geplande datum van 2 augustus af kunnen ronden, omdat zij niet beschikten over de benodigde informatie. Alvorens een definitief en weloverwogen besluit te kunnen nemen aangaande verdere bevoorschotting is het van belang dat Deloitte zijn werkzaamheden afgerond heeft.

Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en verzoeken u met klem zorg te dragen dat de benodigde gegevens op 26 augustus beschikbaar zijn voor de onderzoekers van Deloitte.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

[REDACTED]

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

[REDACTED]

A.W. Smit, secretaris

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 15 augustus 2019 09:46
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Vertrouwelijk update TTC
Bijlagen: Brief aanvullend voorschot TTC.pdf

Urgentie: Hoog

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Categorieën: Categorie Oranje

Ter info. Zoals afgesproken

Groeten,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 15 augustus 2019 09:44
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Vertrouwelijk update TTC

Beste [REDACTED]

Naar aanleiding van het laatste periodieke overleg in juli met Jo-Annes de Bat, waarin we de stand van zaken gemeld hebben omtrent de realisatie van het Tidal Technology Center Grevelingendam, mail ik hierbij vertrouwelijk ter info de brief die vanuit GS deze week aan het TTC-GD is verzonden. We verwachten dat Deloitte begin september het rapport kan afronden, zodat besluitvorming over het aanvullende voorschot kan plaatsvinden. Verder wordt er binnenkort een gezamenlijk overleg met Rijkswaterstaat en TTC-GD gepland over de voortgang en de afronding van de bouw van de testfaciliteit.

Ik hoop jullie hierbij voldoende geïnformeerd te hebben, mochten er vragen zijn, dan hoor ik het graag.

Groeten,

[REDACTED]

[REDACTED]

Provincie Zeeland
Afdeling POJZ, Cluster subsidies
Postbus 6001
4330 LA Middelburg
subsidieloket@zeeland.nl

Date: 25 september 2019

Subject: Wijzigingsverzoek voor het project TTC Grevelingendam

Uw kenmerk: ZiS 19006324

Geachte heer, mevrouw,

1. Achtergrond van het verzoek
2. Aanpak en timing
3. Next steps

1. Achtergrond en verzoek

Als achtergrond van het hierbij ingediende Wijzigingsverzoek de volgende toelichting:

- 1.1 Vertraging in de werkzaamheden: de bouw van het Tidal Technology Center Grevelingendam (hierna TTC-GD) heeft in de periode sinds Q2 2018 serieuze operationele vertraging opgelopen. De achtergrond hiervan is gelegen in het innovatieve karakter van het project en in het complexe en tijdrovende karakter van de discussies met Rijkswaterstaat (RWS) over bouwkundige uitgangspunten en in de vergunningen sfeer. E.e.a. is eerder al gemeld in voortgangsrapportages.
- 1.2 De complexiteit en het dynamische karakter van de 'engineering' van het TTC-GD heeft ook bijgedragen aan de vertraging in het bouwproces vergeleken met de oorspronkelijke timing van het oorspronkelijke projectvoorstel.
- 1.3 De vertraging en kostenverhogingen ten opzichte van de oorspronkelijke tijd- en budget planning heeft gaandeweg geleid tot een 'cash crunch' binnen het project en daarmee de noodzaak om het project te verzekeren van -altijd al beoogde- bankfinanciering. Ook dit blijkt een uitdagend traject heeft vertraging opgelopen, wordt in de komende maanden afgerond.
- 1.4 De vertraging qua financiering heeft op haar beurt weer een negatief effect op het tempo waarmee de aannemer / leverancier betaald en aan het werk gezet kunnen worden.
- 1.5 *Als gevolg van bovenstaande is gebleken dat de oorspronkelijk geplande einddatum van 31 december 2019 niet wordt gehaald. TTC-GD dient hierbij een verzoek om wijziging van het Subsidiebesluit in en wel een verlenging van de looptijd van het project TTC-GD tot en met 31 december 2020.*

[ttc grevelingendam b.v.](#)

Algolweg 11a
3821 BG Amersfoort
The Netherlands

+31 (0) 850 640 331
info@bt-projects.com
www.ttc-gd.com

VAT: XXXXXXXXXX
Chamber of Commerce
6774.5636

BANKERS: Triodos Bank N.V.
IBAN: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
BIC: TRIONL2U

2. Aanpak en timing

- 2.1 Als gevolg van de hierboven geschetste vertraging in de project werkzaamheden (met name het afbouwen van het TTC-GD) is het noodzakelijk een aantal al geplande werkzaamheden van een andere tijdlijn te voorzien. En wel als volgt:
- 2.2 2e helft augustus 2019: stilleggen van de bouw van het TTC-GD project en gereedmaken voor de 'stormperiode'. Transparante externe publiciteit in overleg met met name provincie Zeeland en RWS.
- 2.3 September-december 2019: afronden van het bankfinanciering-traject, noodzakelijk voor de funding van zowel de bouw van het TTC-GD als daarbij behorende doorlopende overige projectkosten.
- 2.4 April-juli 2020: herstart en afronding van de bouw van het TTC-GD gevolgd door de officiële opening van het centrum.
- 2.5 Augustus – december 2020: afronding van de bouwfase van het project alsmede afronding financiële verantwoording en start exploitatie.

3. Next steps

- 3.1 Formele indiening van het Wijzigingsverzoek op 15 augustus 2019.
- 3.2 Externe communicatie over status en timing (in overleg provincie Zeeland en RWS) in week van 26 augustus 2019.
- 3.3 Afronden financiering documentatie en aangaan gesprekken met banken en vergelijkbare organisaties (sept-okt 2019)
- 3.4 Afronden bouw TTC-GD (april-juli 2020)
- 3.5 Start exploitatie en financiële afronding/verantwoording (juli – december 2020)

Bovenstaand verzoek is in verband met de vanochtend besproken urgentie beknopt gehouden. Indien nadere toelichting gewenst is, kan die vanzelfsprekend toegevoegd worden.

In het vertrouwen dat we middels deze kennisgeving, aanpak en timing blijven voldoen aan de door subsidiegever Provincie Zeeland gestelde kaders en voorwaarden,

Met vriendelijke groet,
TTC Grevelingendam BV

■■■■■■■■■■